

Urząd Statystyczny w Olsztynie Statistical Office in Olsztyn

**RAPORT O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ
WOJEWÓDZTWA
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO W 2013 R.**

**REPORT ON THE SOCIO-ECONOMIC
SITUATION
OF WARMIŃSKO-MAZURSKIE
VOIVODSHIP IN 2013**

Maj 2014 May

Zespół redakcyjny:
Editorial board:

Przewodniczący
President

Janusz Pappelbon

Redaktor główny
Editor-in-chief

Elżbieta Lorek

Członkowie
Members

Monika Borawska, Jacek Grzelak,
Mariola Ornoch, Eliza Panfilów

Sekretarz
Secretary

Agnieszka Wobolewicz

Publikację opracował zespół
Warmińsko-Mazurskiego Ośrodka
Badań Regionalnych w składzie:
*Publication prepared by team
Warmińsko-Mazurski
Centre for Regional Surveys:*

Mariola Kardasińska, Beata Olszewska,
Anna Rajkiewicz, Magda Stankiewicz,
Alicja Żebiałowicz

Skład komputerowy i grafika
Type setting and graphic

Bożena Jarząbek, Ludwika Koniarz

Projekt okładki
Cover design

Lidia Motrenko-Makuch

Druk
Printing

Urząd Statystyczny w Olsztynie
Statistical Office in Olsztyn
10-959 Olsztyn, ul. Kościuszki 78/82

ISSN 2084-7084

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła
When publishing Statistical Office data please indicate source

Publikacja dostępna w Internecie
Publication available at website

www.stat.gov.pl/olsz

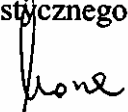
PRZEDMOWA

Przedstawiam Państwu trzecią edycję publikacji *Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 r.* przygotowaną przez Urząd Statystyczny w Olsztynie.

Publikacja zawiera obszerny zestaw najbardziej aktualnych informacji statystycznych charakteryzujących poziom rozwoju społeczno-gospodarczego naszego województwa. Prezentowane zagadnienia zostały przedstawione w retrospekcji od 2010 r., co umożliwia analizę i ocenę zmian zachodzących w ostatnich latach. Dodatkowo istnieje możliwość porównania zjawisk społeczno-ekonomicznych występujących w województwie warmińsko-mazurskim z procesami zachodzącymi w kraju i innych województwach.

Wyrażam nadzieję, że niniejsze opracowanie będzie cennym źródłem informacji o naszym regionie.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Olsztynie

Marek Morze

Olsztyn, maj 2014 r.

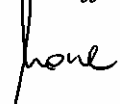
PREFACE

I present to you third edition of the publication Report on the socio-economic situation of Warmińsko-Mazurskie Voivodship in 2013, prepared by the Statistical Office in Olsztyn.

The publication contains a comprehensive set of the most current statistical information characterizing level of the socio-economic development of our voivodship. Published issues are presented in the retrospection from 2010 that allows analysis and assessment of changes occurring for the last years. Additionally, it is possible to make comparisons of the socio-economic phenomena observed in warmińsko-mazurskie voivodship with the processes occurring in the country and other voivodships.

I hope that this study will be valuable source of information about our region.

*Director
of the Statistical Office in Olsztyn*

Marek Morze

Olsztyn, May 2014

SPIS TREŚCI

CONTENTS

		Str. <i>Page</i>
Przedmowa	<i>Preface</i>	3
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	10
PODSTAWOWE TENDENCJE	<i>BASIC TRENDS</i>	15
WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU	<i>VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY</i>	17
WOJEWÓDZTWO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW	<i>VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF OTHER VOIVODSHIPS</i>	18
PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA	<i>DIVISION AND AREA OF THE VOIVODSHIP</i>	21
LUDNOŚĆ	<i>POPULATION</i>	22
RYNEK PRACY	<i>LABOUR MARKET</i>	29
WYNAGRODZENIA	<i>WAGES AND SALARIES</i>	45
ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE	<i>SOCIAL BENEFITS</i>	50
CENY	<i>PRICES</i>	53
ROLNICTWO	<i>AGRICULTURE</i>	59
PRZEMYSŁ	<i>INDUSTRY</i>	70
BUDOWNICTWO	<i>CONSTRUCTION</i>	74
BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE	<i>RESIDENTIAL CONSTRUCTION</i>	78
RYNEK WEWNĘTRZNY	<i>INTERNAL MARKET</i>	82
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘ- BIORSTW NIEFINANSOWYCH	<i>FINANCIAL RESULTS OF NON-FINANCIAL ENTERPRISES</i>	87
NAKŁADY INWESTYCYJNE	<i>INVESTMENT OUTLAYS</i>	90

SPIS TABLIC

LIST OF TABLES

		Nr. <i>No.</i>	Str. <i>Page</i>
Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2013 r.	<i>Selected data for the voivodship and Poland in 2013</i>	1	17
Ludność na podstawie bilansów	<i>Population on the basis of balances based</i>	2	23
Ludność według województw	<i>Population by voivodships</i>	3	24
Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1 000 ludności	<i>Vital statistics and net migration per 1 000 population</i>	4	25
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw	<i>Average paid employment in the enterprise sector</i>	5	29
Przeciętne miesięczne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Average monthly paid employment in the enterprise sector in warmińsko-mazurskie voivodship</i>	6	29
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia.....	<i>Registered unemployed persons and unemployment rate</i>	7	33
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie warmińsko- mazurskim	<i>Registered unemployed persons and unemployment rate in warmińsko- mazurskie voivodship</i>	8	35

		Nr No.	Str. Page
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale	<i>Economic activity of population aged 15 and more in the 4th quarter</i>	9	39
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector</i>	10	45
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in warmińsko-mazurskie voivodship</i>	11	45
Świadczenia społeczne	<i>Social benefits</i>	12	50
Świadczenia społeczne w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Social benefits in warmińsko-mazurskie voivodship</i>	13	51
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services</i>	14	53
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Price indices of consumer goods and services in warmińsko-mazurskie voivodship</i>	15	54
Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu	<i>Average retail prices of selected consumer goods and services in December</i>	16	55
Wybrane dane dotyczące rolnictwa	<i>Selected data on agriculture</i>	17	60
Przemysł	<i>Industry</i>	18	71
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Indices of sold production of industry in warmińsko-mazurskie voivodship</i>	19	72
Budownictwo	<i>Construction</i>	20	74
Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Indices of construction and assembly production in warmińsko-mazurskie voivodship</i>	21	77
Budownictwo mieszkaniowe	<i>Residential construction</i>	22	78
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Dwellings completed in warmińsko-mazurskie voivodship</i>	23	79
Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Dwellings for which permits have been issued in warmińsko-mazurskie voivodship</i>	24	80
Dynamika sprzedaży detalicznej	<i>Indices of retail sale</i>	25	82
Dynamika sprzedaży detalicznej w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Indices of retail sale in warmińsko-mazurskie voivodship</i>	26	83
Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych	<i>Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises</i>	27	89
Nakłady inwestycyjne	<i>Investment outlays</i>	28	90
SPIS WYKRESÓW	LIST OF GRAPHS		
Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2013 r.	<i>Natural increase per 1 000 population in 2013</i>	1	18
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1 000 ludności w 2013 r.	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1 000 population in 2013</i>	2	18
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2013 r.	<i>Employment rate by LFS in 2013</i>	3	18

		Nr No.	Str. Page
Stopa bezrobocia według BAEL w 2013 r.	<i>Unemployment rate by LFS in 2013</i>	4	19
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2013</i>	5	19
Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2013 r.	<i>Increase of prices of consumer goods and services in 2013</i>	6	19
Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2013 r.	<i>Value of agricultural products procurement per 1 ha of agricultural land in 2013</i>	7	19
Mieszkania oddane do użytkowania w 2013 r.	<i>Dwellings completed in 2013</i>	8	20
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przed- siębiorstwach niefinansowych w 2013 r.	<i>Net turnover profitability rate in non- financial enterprises in 2013</i>	9	20
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2013 r.	<i>Entities of the national economy in the REGON register in 2013</i>	10	20
Przyrost naturalny na 1 000 ludności	<i>Vital statistics per 1 000 population</i>	11	27
Przyrost naturalny na 1 000 ludności w województwie warmińsko-mazurskim według podregionów i powiatów w 2013 r.	<i>Vital statistics per 1 000 population in warmińsko-mazurskie voivodship by subregions and powiats in 2013</i>	12	27
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1 000 ludności	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1 000 population</i>	13	28
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1 000 ludności w województwie warmińsko-mazurskim według podregionów i powiatów w 2013 r.	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1 000 population in warmińsko-mazurskie voivodship by subregions and powiats in 2013</i>	14	28
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw	<i>Indices of average paid employment in the enterprise sector</i>	15	31
Struktura przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw według wybranych sekcji PKD 2007	<i>Structure of average paid employment in enterprise sector by selected PKD 2007 sections</i>	16	31
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według grup wieku	<i>Structure of registered unemployed persons by age groups</i>	17	32
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia	<i>Structure of registered unemployed persons by educational level</i>	18	32
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy	<i>Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment</i>	19	32
Stopa bezrobocia rejestrowanego	<i>Registered unemployment rate</i>	20	37
Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie warmińsko-mazurskim według podregionów i powiatów w 2013 r.	<i>Unemployment rate in warmińsko-mazurskie voivodship by subregions and powiats in 2013</i>	21	37
Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale	<i>Structure of population aged 15 and more by employment status in the 4th quarter</i>	22	38
Współczynnik aktywności zawodowej w IV kwartale	<i>Activity rate in the 4th quarter</i>	23	38
Struktura pracujących według wieku w województwie warmińsko-mazurskim w IV kwartale	<i>Structure of employed persons by age in warmińsko-mazurskie voivodship in the 4th quarter</i>	24	43
Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale	<i>Employment rate in the 4th quarter</i>	25	43
Struktura bezrobotnych według wieku w województwie warmińsko-mazurskim w IV kwartale	<i>Structure of unemployed persons by age in warmińsko-mazurskie voivodship in the 4th quarter</i>	26	44

		Nr No.	Str. Page
Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w IV kwartale 2013 r.	<i>Structure of unemployed persons by duration of unemployment in the 4th quarter of 2013</i>	27	44
Stopa bezrobocia w IV kwartale	<i>Unemployment rate in the 4th quarter</i>	28	44
Liczba osób niepracujących na 1 000 osób pracujących w IV kwartale	<i>Number of unemployed persons per 1 000 employed persons in the 4th quarter</i>	29	44
Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	<i>Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector</i>	30	47
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w wybranych sekcjach PKD w 2013 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in selected PKD sections in 2013</i>	31	47
Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów	<i>Indices of average monthly number of retirees and pensioners</i>	32	48
Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto	<i>Indices of average monthly gross retire month pay and pension</i>	33	48
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services</i>	34	57
Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie warmińsko-mazurskim w 2013 r.	<i>Annual changes in prices of selected consumer goods and services in warmińsko-mazurskie voivodship in 2013</i> ...	35	58
Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi z 1 ha	<i>Yields of basic cereals with cereals mixed per 1 ha</i>	36	61
Plony ziemniaków z 1 ha	<i>Potatoes yields per 1 ha</i>	37	61
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych	<i>Cattle density per 100 ha of agricultural land</i>	38	61
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych	<i>Pigs density per 100 ha of agricultural land</i>	39	61
Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)	<i>Indices of procurement of basic consumer and fodder cereals (including mixed cereals, excluding sowing seed)</i>	40	62
Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem w wadze żywej	<i>Indices of total procurement of animals for slaughter in live weight</i>	41	62
Dynamika skupu mleka krowiego	<i>Indices of procurement of cows' milk</i>	42	62
Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych jęczmienia	<i>Procurement price of pigs for slaughter to market place price of barley</i>	43	62
Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach	<i>Procurement and market place prices of agricultural products</i>	44	67
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu ...	<i>Indices of sold production of industry</i>	45	68
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle	<i>Indices of average paid employment in industry</i>	46	68
Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD 2007 w 2013 r.	<i>Structure of sold production of industry by PKD 2007 sections in 2013</i>	47	68
Struktura przeciętnego zatrudnienia w przemyśle według sekcji PKD 2007 w 2013 r.	<i>Structure of average paid employment in industry by PKD 2007 sections in 2013</i>	48	68

		Nr No.	Str. Page
Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa	<i>Indices of sold production of construction</i>	49	75
Dynamika produkcji budowlano-montażowej ...	<i>Indices of construction and assembly production</i>	50	75
Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD	<i>Structure of construction and assembly production by PKD divisions</i>	51	75
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie	<i>Indices of average paid employment in construction</i>	52	75
Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania	<i>Indices of dwellings completed</i>	53	76
Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 ludności	<i>Dwellings completed per 1 000 population ...</i>	54	76
Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa	<i>Structure of number of dwellings completed by forms of construction</i>	55	76
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie warmińsko-mazurskim według podregionów i powiatów w 2013 r.	<i>Dwellings completed in warmińsko- -mazurskie voivodship by subregions and powiats in 2013</i>	56	76
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania	<i>Average usable floor space per dwelling completed</i>	57	85
Dynamika liczby wydanych pozwoleń na realizację mieszkań	<i>Indices of number of permits issued for dwellings</i>	58	85
Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto	<i>Indices of number of dwellings started</i>	59	85
Dynamika sprzedaży detalicznej	<i>Indices of retail sale</i>	60	85
Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów	<i>Share of companies showing net profit in the total number of surveyed entities</i>	61	86
Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności	<i>Share of revenues of companies showing net profit in the revenues from total activity</i>	62	86
Wskaźnik poziomu kosztów	<i>Cost level indicator</i>	63	86
Wskaźnik rentowności obrotu netto	<i>Net turnover profitability rate</i>	64	86
Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem ...	<i>Indices of total investment outlays</i>	65	86
ANEKS	APPENDIX		
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM	<i>SELECTED DATA ON WARMIŃSKO- -MAZURSKIE VOIVODSHIP</i>	I	92
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM WEDŁUG MIESIĘCY	<i>SELECTED DATA ON WARMIŃSKO- -MAZURSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS ...</i>	II	96

W wersji angielskiej: przedmowa, spis treści, uwagi ogólne, podstawowe tendencje i aneks.

In English version: preface, contents, general notes, basic trends and appendix.

UWAGI OGÓLNE

1. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **każdorazowym podziale administracyjnym kraju**. W opisie województwa informacje o liczbie podregionów, powiatów, miast na prawach powiatu, miastach ogółem oraz gminach podano według stanu w dniu 31 XII 2013 r.

2. Od 2009 r. dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami, w miejsce stosowanej dotychczas klasyfikacji PKD 2004.

W niniejszym „Raportcie o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 r.” publikuje się bieżące dane według PKD 2007 oraz dane przeliczone według tej klasyfikacji za okresy poprzednie.

3. W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

4. Dane w podziale według sekcji PKD 2007 oraz w podziale terytorialnym opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

5. Dane opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj. osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

7. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą, (produkcyjną i usługową), na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

8. Dane prezentowane w publikacji obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności.

9. W publikacji dane w zakresie:

1) **przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń** dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;

GENERAL NOTES

1. *Data in the publication, unless otherwise indicated, are presented according to **administrative division of the country in a given period**. In descriptions of voivodships information regarding number of subregions, powiats, cities with powiat status, towns and gminas is given as the date of 31 December 2013.*

2. *Since 2009 onwards the data have been presented in accordance with the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 January 2008 by the decree of Council of Ministers dated 24 December 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) with later amendments to replace the formerly applied PKD 2004.*

In the publication “The Information on Socio-economic Situation of Warmińsko-Mazurskie Voivodship in 2013”, the current data are published according to the NACE Rev. 2. Data for previous periods are also converted according to this classification.

3. *The item “**Industry**” was introduced, as an additional grouping including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” as well as “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.*

4. *Data according to NACE Rev. 2 sections as well as to administrative division are compiled using the **enterprise method**.*

5. *Data are compiled according to the **respective organizational status of units of the national economy**.*

6. *The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e. legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.*

7. *The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service), on their own-account in order to earn a profit.*

8. *Data presented in publication cover entities of the national economy regardless of ownership.*

9. *In the publication data in regard to:*

1) ***average paid employment and average monthly gross wages and salaries** cover the economic entities of the enterprise sector in which the number of employed persons exceeds 9 persons;*

- 2) **produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;
- 3) **wyników finansowych przedsiębiorstw nie-finansowych oraz nakładów inwestycyjnych i inwestycji rozpoczętych** dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem podmiotów, których podstawowym rodzajem działalności jest działalność zaklasyfikowana według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

10. Informacje odnoszące się do **sektora przedsiębiorstw** prezentuje się w oparciu o definicję przedsiębiorstwa wprowadzoną w rozporządzeniu Rady (EWG) Nr 696/93 z dnia 15 III 1993 r. w sprawie jednostek statystycznych do celów obserwacji i analizy systemu produkcyjnego we Wspólnocie. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, przedsiębiorstwo jest traktowane jako jednostka organizacyjna produkująca wyroby lub świadcząca usługi, która osiąga korzyści z pewnego stopnia samodzielności w podejmowaniu decyzji, w szczególności w zakresie alokacji swoich bieżących zasobów. Przedsiębiorstwo prowadzi jedną lub kilka rodzajów działalności w jednym lub kilku miejscach i jest tworzone przez jednostkę prawną lub grupę jednostek prawnych. Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

- 2) ***sold production of industry and construction*** concern economic entities, in which the number of employed persons exceeds 9 persons;
- 3) ***financial results of non-financial enterprises as well as investment outlays and newly started investments*** refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of entities in which the principal activity is classified as “Agriculture, forestry and fishing” and “Financial and insurance activities” according to the NACE Rev. 2), in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

10. Information relating to the **enterprise sector** is presented based on the definition of “enterprise” – introduced by the regulation of the Council (EEC) No 696/93 of 15 March 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community. In accordance with the above-mentioned Regulation the enterprise is the smallest combination of legal units that is an organizational unit producing goods or services, which benefits from a certain degree of autonomy in decision-making, especially for the allocation of its current resources. An enterprise carries out one or more activities at one or more locations and it may be a sole legal unit or a group of legal units. Enterprise sector includes those entities which carry out economic activities in the following areas: forestry and logging; marine fishing; mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis; advertising and market research; other professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; arts, entertainment and recreation; repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.

11. Prezentowane dane o powierzchni użytków rolnych od 2012 r. nie obejmują posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. **Dane za lata 2010–2012 zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach.**

12. Jako **cenę stałą** przyjęto w przypadku:

1) produkcji rolniczej – średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, np. dla 2012 r. – z lat 2011 i 2012;

2) produkcji sprzedanej przemysłu:

- ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) w latach 2006–2010,
- ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.

13. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

14. Do **przeliczeń na 1 mieszkańca (1 000 ludności itp.)** danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności faktycznie zamieszkałej według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

15. Niektóre dane mają charakter tymczasowy i mogą ulec zmianie w następnych wydaniach publikacji.

16. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

17. W publikacji zastosowano skróty niektórych nazw poziomów klasyfikacyjnych PKD 2007; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach i wykresach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

11. The presented data since 2012 on the area of agricultural land have not include owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale. **Data for the years 2010–2012 was changed in comparison with the ones published in the previous editions.**

12. **Constant prices** were adopted as follows:

1) agricultural output – average national current prices for the year preceding the surveyed year (for market sales – prices received by farmers at market places, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruit, for which the average prices from two consecutive years, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year, e.g. for 2012 – the prices from 2011 and 2012, are assumed;

2) sold production of industry:

- 2005 constant prices (2005 average current prices) in 2006–2010,
- 2010 constant prices (2010 average current prices) since 2011.

13. **Relative numbers (indices, percentages)** are calculated, as a rule, on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

14. When computing **per capita data (1000 population, etc.)** as of the end of the year, the actually living population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year – as of 30 VI.

15. Some data are provisional and may change in subsequent editions of the publication.

16. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item “total”.

17. The names of some classification levels of NACE Rev. 2 used in publication have been abbreviated, abbreviations are marked in the tables and graphs with the sign “Δ”. The list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

sekcje
sections

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych

Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja

Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją

skrót <i>abbreviation</i>	pełna nazwa <i>full name</i>
sekcje (dok.) <i>sections</i>	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
działy <i>divisions</i>	
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania <i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
Produkcja wyrobów z metali <i>Manufacture of metal products</i>	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń <i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej
Handel hurtowy <i>Wholesale trade</i>	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi <i>Wholesale trade, except of motor vehicles and motorcycles</i>
Handel detaliczny <i>Retail trade</i>	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi <i>Retail trade, except of motor vehicles and motorcycles</i>

18. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych GUS.

18. Broader information and detailed methodological description are published in methodological volumes and branch statistical publications of Central Statistical Office.

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH EXPLANATION OF SYMBOLS

Kreska	(-)	- zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i>
Zero	(0)	- zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5; <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit;</i>
	(0,0)	- zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>
Kropka	(.)	- zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak	x	- wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
Znak	Δ	- oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji. <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form.</i>
„W tym” „Of which”		- oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>
Znak	*	- oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych. <i>data revised.</i>

WAŻNIEJSZE SKRÓTY ABBREVIATIONS

zł	- złoty <i>zloty</i>	m ²	- metr kwadratowy <i>square metre</i>
tys.	- tysiąc <i>thousand</i>	m ³	- metr sześcienny <i>cubic metre</i>
mln	- milion <i>million</i>	km ²	- kilometr kwadratowy <i>square kilometre</i>
g	- gram <i>gram</i>	kpl.	- komplet <i>set</i>
kg	- kilogram <i>kilogram</i>	szt.	- sztuka <i>piece, unit</i>
dt	- decytona <i>decition</i>	pkt	- punkt <i>point</i>
l	- litr <i>litre</i>	PKD	- Polska Klasyfikacja Działalności <i>NACE classification</i>
ha	- hektar <i>hectare</i>	p. proc.	- punkt procentowy <i>percentage point</i>

PODSTAWOWE TENDENCJE

W 2013 r. liczba ludności województwa warmińsko-mazurskiego w porównaniu z 2012 r. zmniejszyła się. Rok 2013 był kolejnym rokiem, w którym zmniejszyła się liczba urodzeń, jednocześnie wzrosła liczba zgonów. W wyniku wyższej liczby zgonów niż urodzeń w województwie po raz pierwszy zanotowano ujemny przyrost naturalny. Ogólne saldo migracji ludności na pobyt stały w 2013 r. było ujemne.

W województwie warmińsko-mazurskim w sektorze przedsiębiorstw zanotowano spadek przeciętnego zatrudnienia w ujęciu rocznym. Jednocześnie wzrosła liczba zarejestrowanych bezrobotnych, stopa bezrobocia, podobnie jak w latach ubiegłych, była najwyższa w kraju.

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) przeprowadzonego w IV kwartale 2013 r. wskazują, że w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku zmalała liczba bezrobotnych oraz stopa bezrobocia. Zwiększył się udział zatrudnionych w ogólnej liczbie ludności, spadło obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi oraz zwiększyła się liczba biernych zawodowo.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r. ukształtowało się na poziomie wyższym niż rok wcześniej, tempo jego wzrostu liczone narastająco w kolejnych kwartałach było na zbliżonym poziomie.

W 2013 r. przeciętna liczba emerytów i rencistów była mniejsza niż rok wcześniej, jednocześnie odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto, przy czym wyższą dynamiką charakteryzowały się świadczenia wypłacane rolnikom indywidualnym, niż wypłacane przez ZUS.

W 2013 r. zaobserwowano niższy niż w 2012 r. wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku.

W 2013 r. wyprodukowano mniej zbóż i buraków cukrowych niż przed rokiem, a więcej rzepaku i rzepiku oraz ziemniaków. W odniesieniu do roku poprzedniego zmniejszyło się pogłowie bydła i trzody chlewnej, a zwiększyło się stado owiec i drobiu. W skali roku odnotowano wzrost skupu ziemniaków ogółem. Natomiast mniej niż przed rokiem skupiono ziarna zbóż, żywca rzeźnego i mleka.

W porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się produkcja sprzedana przemysłu oraz obniżyło się przeciętne zatrudnienie. Wzrosła natomiast wydajność pracy (mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego).

W odniesieniu do roku poprzedniego notowano spadek produkcji sprzedanej budownictwa i przeciętnego zatrudnienia, przy jednoczesnym zmniejszeniu wydajności pracy. Niższa niż przed rokiem była wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej.

W województwie w 2013 r. spadła liczba mieszkań oddanych do użytkowania. Spadła również liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia oraz liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania była większa niż przed rokiem.

W 2013 r. zmniejszyła się wartość sprzedaży detalicznej towarów w odniesieniu do roku poprzedniego.

W latach 2011–2012 notowano pogorszenie się wyniku finansowego netto uzyskanego przez badane przedsiębiorstwa niefinansowe w porównaniu z rokiem poprzednim. W 2013 r. wyniki finansowe uległy znacznej poprawie. Bardziej korzystne były także podstawowe wskaźniki ekonomiczne.

W latach 2010–2012 utrzymywała się tendencja wzrostowa nakładów inwestycyjnych, jednak w 2013 r. nastąpił ich spadek w porównaniu do poprzedniego roku.

BASIC TRENDS

In 2013 the population of warmińsko-mazurskie voivodship was lower in comparison with 2012. The year 2013 was another year in which the number of births decreased, while the number of deaths increased. As a result of the higher number of deaths than births in the voivodship for the first time the negative natural increase was registered. Total net migration of population for permanent residence was negative in 2013.

In warmińsko-mazurskie voivodship in the enterprise sector the decrease of average employment was reported on an annual basis. At the same time the total number of registered unemployed increased. The unemployment rate, as in previous years, was the highest in the country.

Results of the Labour Force Survey (LFS) conducted in the 4th quarter of 2013 indicate that the number of unemployed and the unemployment rate decreased in comparison with the same period of the previous year. Share of employed in the total number of population increased, burden of working persons by non-working persons decreased and the number of economically inactive persons increased.

Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2013 reached a higher level than a year before, the rate of growth calculated cumulatively in subsequent quarters was at the similar level.

In 2013 average number of retirees and pensioners was lower than a year before, in the same time growth in the average monthly retirement pay and pension was reported, but benefits for individual farmers had a higher growth rate than benefits paid by ZUS.

In 2013 an increase in prices of consumer goods and services per year was lower than in 2012.

In 2013 the output of cereals and sugar beets was lower, while the output of rape and agrimony and potatoes was higher than a year before. In relation to the previous year, the number of cattle and pigs reduced, herd of sheep and poultry enlarged. Per annum there was an increase in procurement of potatoes. The procurement of cereals, animals for slaughter and milk was lower than a year before.

In comparison with the previous year there was a decrease of sold production of industry and the average employment was reduced. There was a growth of labour productivity (measured by the value of sold production per employee).

In relation to the previous year there was a decrease of sold production of construction and the reduction of average employment, while decreasing labour productivity. Sale value of construction and assembly production was lower than a year before.

In the voivodship in 2013 the number of dwellings completed decreased. The number of permits issued for their realization and the number of started constructions also decreased. Average usable floor space per dwelling completed was bigger than a year before.

In 2013 there was a decrease of value of retail sale of goods in relation to the previous year.

In years 2011—2012 financial results achieved by surveyed non-financial enterprises became worse in comparison with the previous year. In 2013 financial results improved significantly. Basic economic indicators also were better.

In years 2010—2012 the growing trend of investment outlays continued, but in 2013 there was a decrease of investment outlays in comparison with the previous year.

WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU

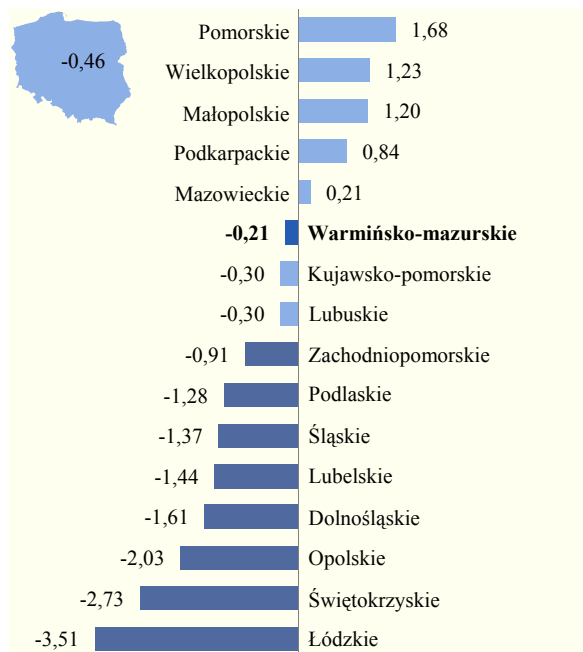
Tabl. 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2013 r.

Wyszczególnienie	Polska	Warmińsko- -mazurskie
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	60
Przyrost naturalny na 1 000 ludności	-0,46	-0,21
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1 000 ludności	-0,52	-2,55
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^a w %	55,9	52,0
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^a w %	50,2	46,1
Stopa bezrobocia według BAEL ^a w %	10,3	11,4
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w zł	3 837,20	3 049,13
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1 855,52	1 669,55
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	1 121,52	1 128,17
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100)	100,9	100,9
Przeciętna powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie rolnym w ha	10,1	23,2
Obsada bydła ^b na 100 ha użytków rolnych w szt.	38,8	43,1
Obsada trzody chlewnej ^c na 100 ha użytków rolnych w szt.	76,3	49,8
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 zatrudnionego w przemyśle w zł	469 716	358 027
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) na 1 zatrudnionego w budownictwie w zł	377 676	235 685
Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 ludności ^d	3,8	3,3
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON ^e na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	1 057	845
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	21	7
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów w %	79,8	82,8
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych w %	95,5	95,9
Dynamika nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach (rok poprzedni = 100, ceny bieżące) w %	104,4	91,7
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2011 r. w zł	39 665	28 635

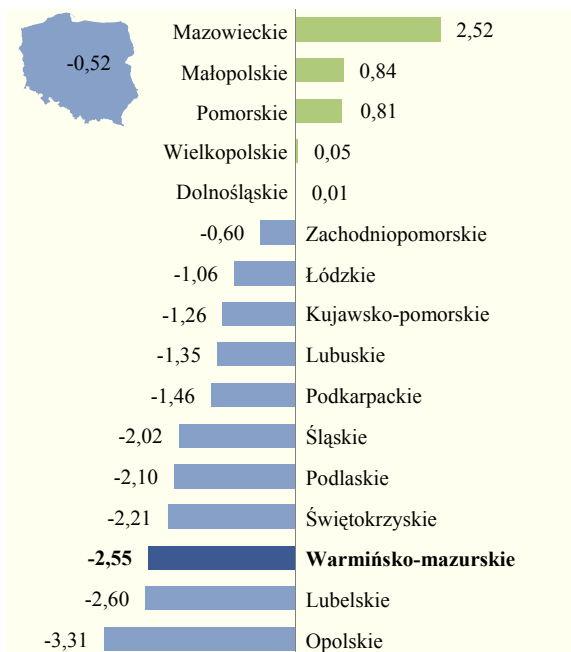
^a Przeciętne w roku; dane nie są w pełni porównywalne z wynikami z lat poprzedzających 2010 r. ^b Stan w grudniu. ^c Stan w końcu listopada. ^d Ludność według stanu w dniu 30 VI 2013. ^e Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

WOJEWÓDZTWO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW

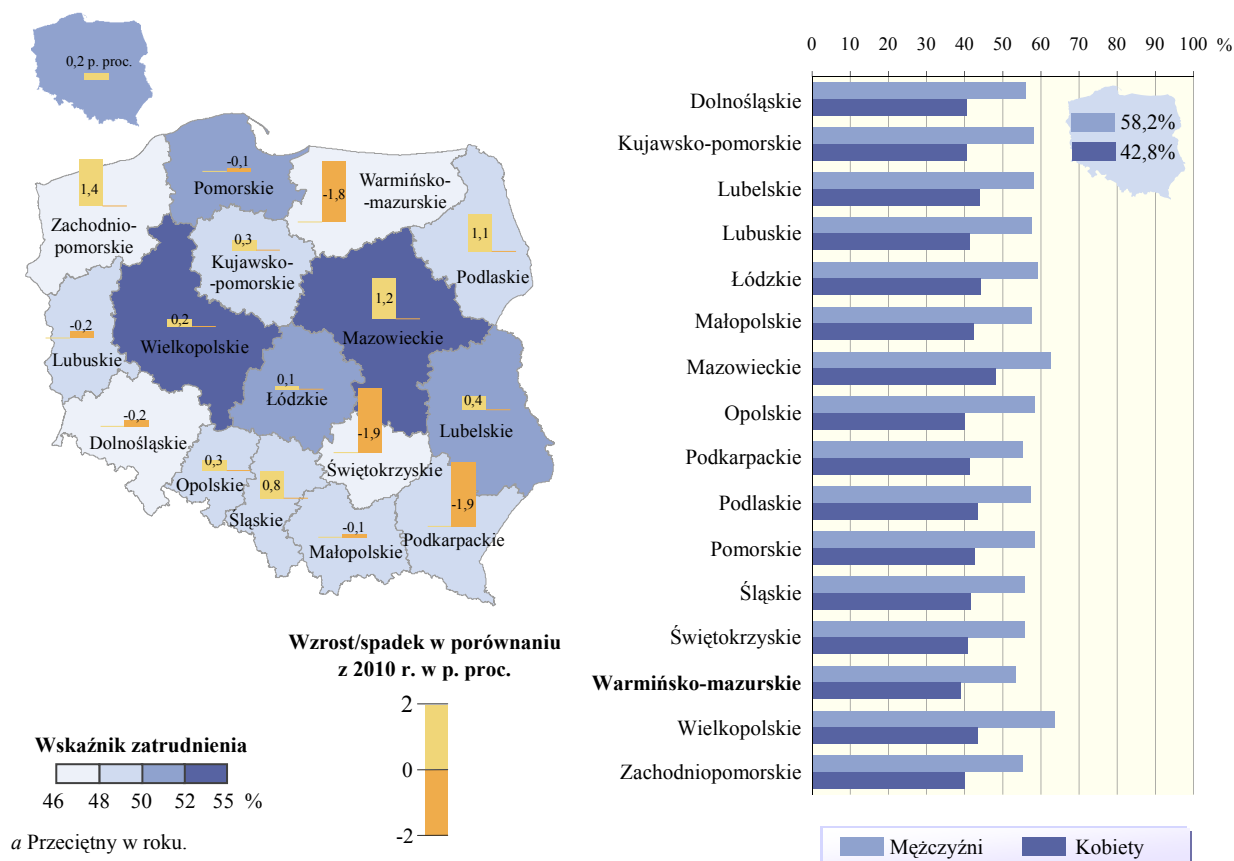
Wyk. 1. **Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2013 r.**

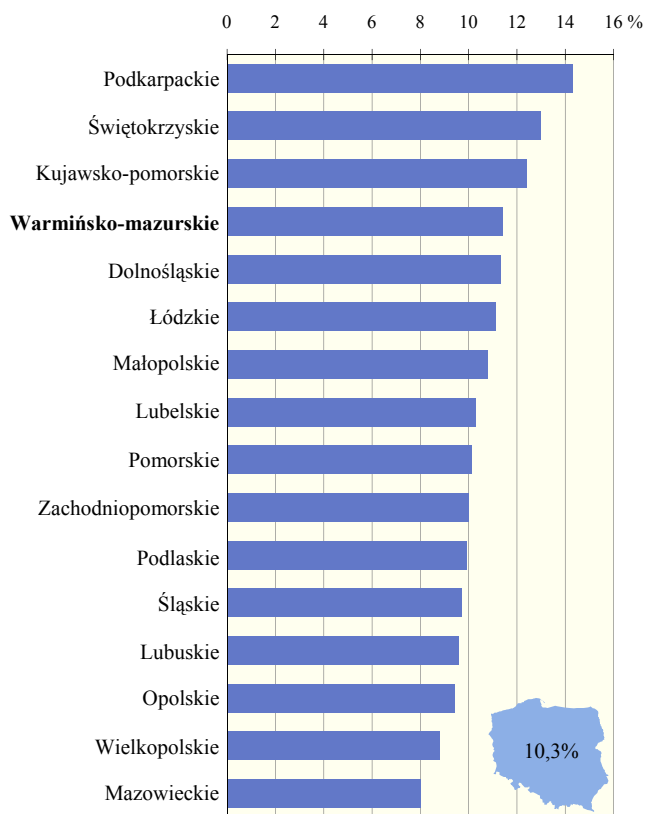
Wyk. 2. **Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1 000 ludności w 2013 r.**

Wyk. 3. **Wskaźnik zatrudnienia według BAEL^a w 2013 r.**

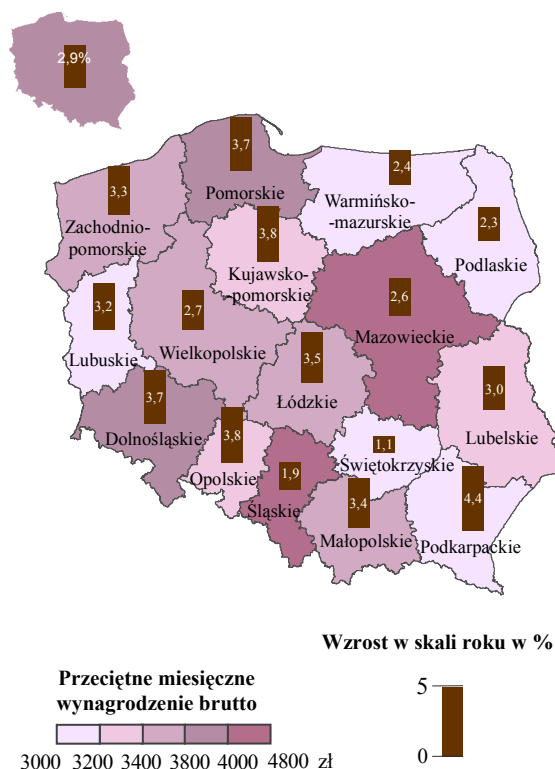

Wyk. 4. **Stopa bezrobocia według BAEL^a w 2013 r.**

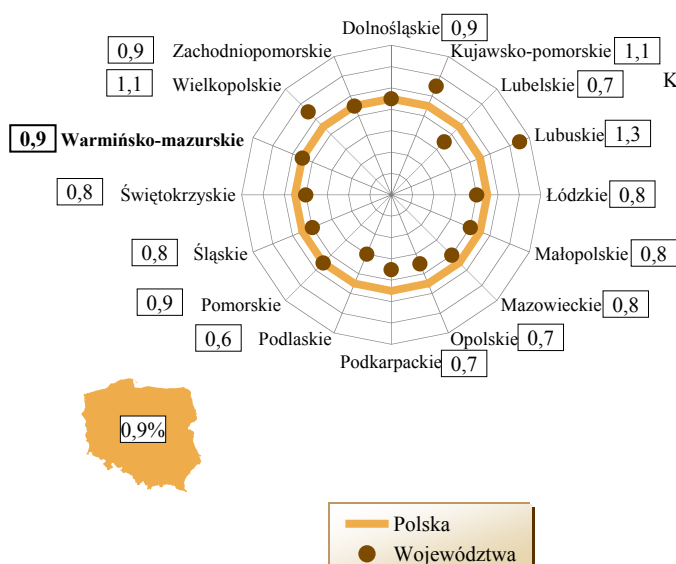

^a Przeciętą w roku.

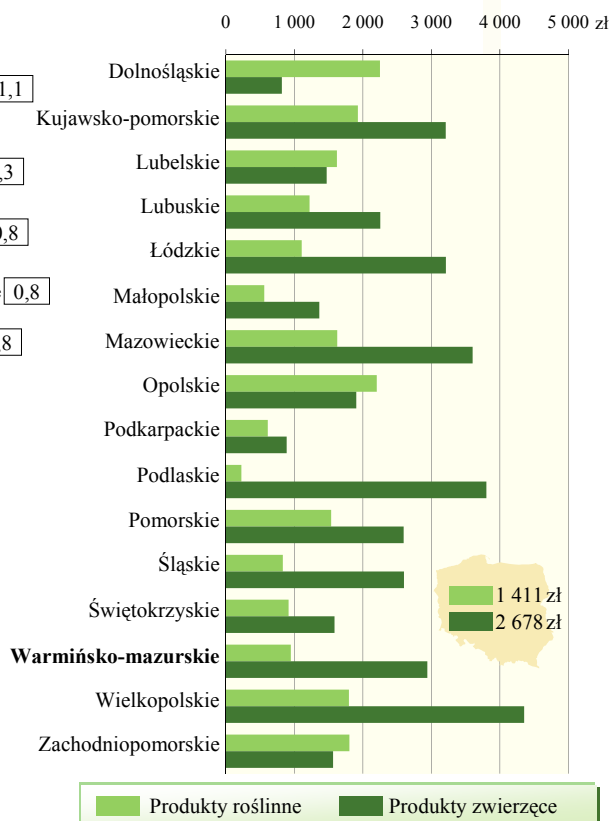
Wyk. 5. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r.**

Wyk. 6. **Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2013 r.**

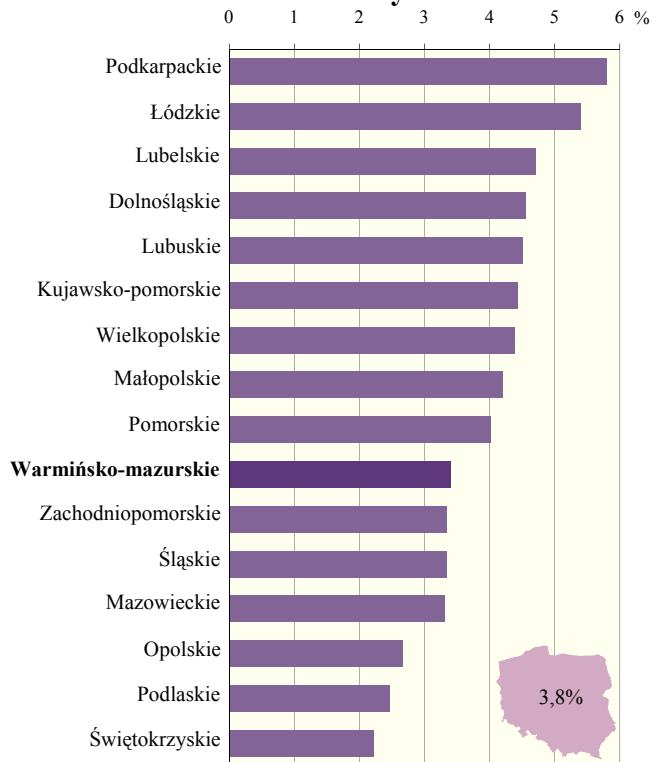
Wyk. 7. **Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2013 r.**

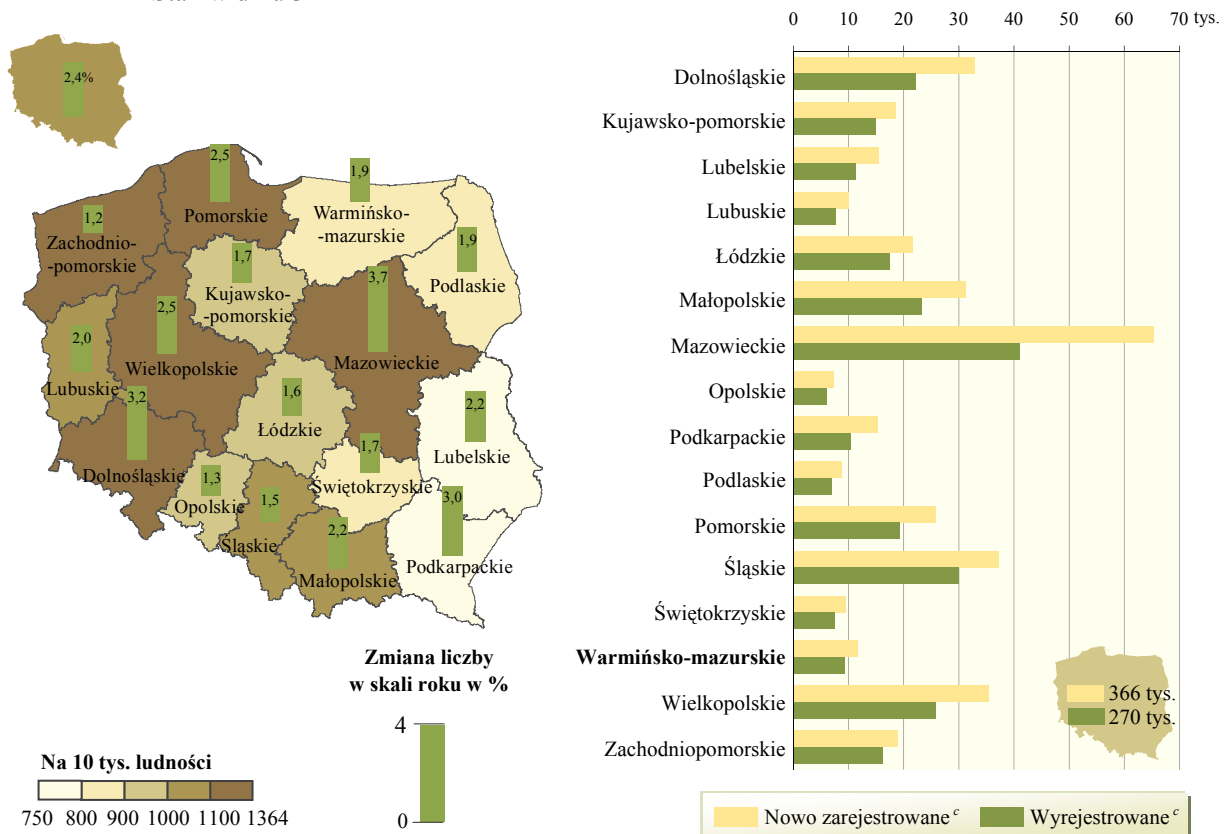
Wyk. 8. **Mieszkania oddane do użytkowania w 2013 r.**

Wyk. 9. **Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2013 r.**

Wyk. 10. **Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON^b w 2013 r.**
Stan w dniu 31 XII

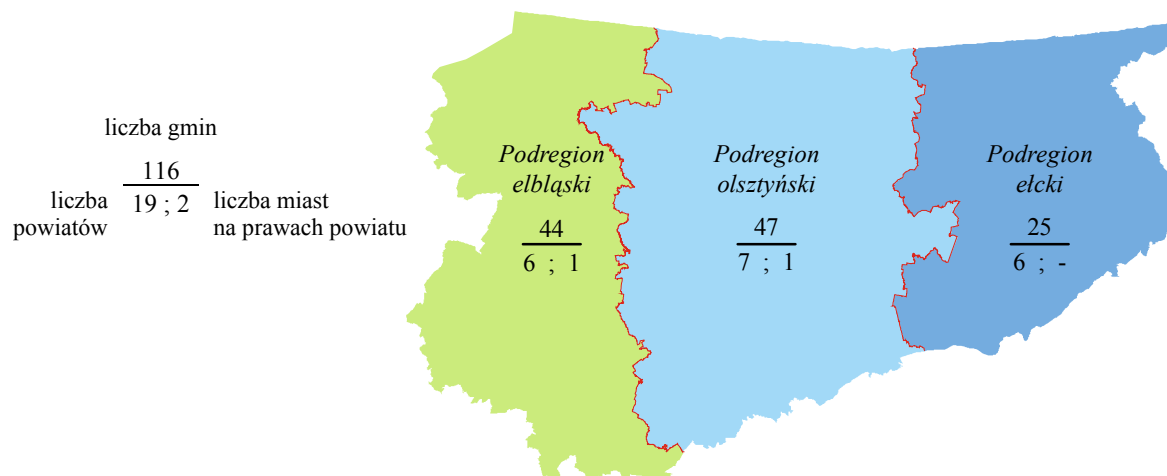

^a Ludność według stanu w dniu 30 VI. ^b Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. ^c W ciągu roku.

PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA

PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)¹ W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

	Powierzchnia w ha
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	2 417 347
podregiony:	
Elbląski	749 642
Elcki	634 599
Olsztyński	1 033 106

Podregion elbląski		Podregion elcki		Podregion olsztyński	
Powiaty:	Miasto na prawach powiatu:	Powiaty:	Miasto na prawach powiatu:	Powiaty:	Miasto na prawach powiatu:
braniewski	Elbląg	elcki		bartoszycki	Olsztyn
działdowski		giżycki		kętrzyński	
elbląski		gołdapski		lidzbarski	
iławski		olecki		mrągowski	
nowomiejski		piski		nidzicki	
ostródzki		węgorzewski		olsztyński	
				szczycieński	

Według stanu w dniu 01 I 2013 r. województwo warmińsko-mazurskie zajmowało powierzchnię 24 173 km² (2 417 347 ha), co stanowiło 7,7% powierzchni kraju. Na jego obszarze w dniu 31 XII 2013 r. mieszkało 1 446,9 tys. ludności, tj. 3,8% ogółu ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wynosiła 60 osób (przedostatnia lokata w kraju). W miastach mieszkało 59,3% ludności województwa.

¹ NTS obejmuje 5 poziomów: 3 poziomy zasadniczego podziału terytorialnego kraju oraz dodatkowo 2 poziomy nieadministracyjne – regiony (NTS 1) grupujące jednostki szczebla wojewódzkiego oraz podregiony (NTS 3) grupujące w ramach województwa kilka do kilkunastu powiatów.

LUDNOŚĆ

W 2013 r. liczba ludności województwa warmińsko-mazurskiego w porównaniu z 2012 r. zmniejszyła się. W okresie tym zmniejszyła się liczba urodzeń, a wzrosła liczba zgonów, co przełożyło się na znaczny spadek przyrostu naturalnego. Rok 2013 był pierwszym rokiem od momentu powstania województwa, w którym zanotowano ujemny przyrost naturalny. Ogólne saldo migracji ludności na pobyt stały, jak i saldo migracji zagranicznych w 2013 r., podobnie jak przed rokiem było ujemne.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2013 r. ludność województwa warmińsko-mazurskiego liczyła 1 446 915 osób, tj. o 3 782 osoby mniej niż przed rokiem i o 6 867 osób mniej niż w 2010 r. Populacja województwa stanowiła 3,8% ogółu ludności Polski.

*Szacunki liczby i struktury ludności dla lat międzyspisowych sporządza się **metodą bilansową**, przyjmując wyniki ostatniego spisu powszechnego jako bazę wyjściową do obliczenia danych dla danej gminy z uwzględnieniem liczby urodzeń, zgonów, salda migracji wewnętrznych i zagranicznych oraz zmian administracyjnych, jakie miały miejsce w bilansowanym okresie.*

*Prezentowane dane dotyczą ludności **faktycznie zamieszkałej** w danej gminie, tj. liczby ludności zameldowanej na pobyt stały skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące.*

Jako bazę wyjściową bilansów przyjęto wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym że dla 2010 r. – według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.

Średnia gęstość zaludnienia (liczba osób przypadająca na 1 km²) w końcu grudnia 2013 r. wyniosła w województwie 60, zaś w Polsce – 123 i kształtowała się na zbliżonym poziomie do notowanego w 2010 r. Wskaźnik ten wykazywał znaczne zróżnicowanie przestrzenne na terenie województwa – nadal najniższy notowano w powiatach piskim i węgorzewskim, a najwyższy pomijając powiaty grodzkie, w elckim i działdowskim.

Tabl. 2. Ludność na podstawie bilansów ^a

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
POLSKA				
Stan w dniu 30 VI w tys.	38 517	38 526	38 534	38 502
w tym kobiety	19 869	19 876	19 882	19 868
Miasta	23 448	23 405	23 360	23 291
Wieś	15 068	15 121	15 174	15 211
Stan w dniu 31 XII:				
w tysiącach	38 530	38 538	38 533	38 496
na 1 km ²	123	123	123	123
w tym kobiety:				
w tysiącach	19 877	19 884	19 884	19 866
na 100 mężczyzn	107	107	107	107
Miasta: w tysiącach	23 429	23 386	23 336	23 258
w %	60,8	60,7	60,6	60,4
Wieś: w tysiącach	15 101	15 153	15 197	15 238
w %	39,2	39,3	39,4	39,6
WARMIŃSKO-MAZURSKIE				
Stan w dniu 30 VI w tys.	1 454	1 453	1 452	1 448
w tym kobiety	742	741	741	739
Miasta	866	864	861	858
Wieś	588	589	591	590
Stan w dniu 31 XII:				
w tysiącach	1 454	1 453	1 451	1 447
na 1 km ²	60	60	60	60
w tym kobiety:				
w tysiącach	742	741	740	738
na 100 mężczyzn	104	104	104	104
Miasta: w tysiącach	865	862	860	857
w %	59,5	59,4	59,3	59,3
Wieś: w tysiącach	589	590	590	590
w %	40,5	40,6	40,7	40,7

^a Patrz nota na str. 22.

Struktura ludności według płci w województwie warmińsko-mazurskim od kilku lat nie ulega większym zmianom. W ogólnej liczbie mieszkańców nieznacznie przeważają kobiety, których odsetek w końcu 2013 r., podobnie jak przed rokiem, a także w 2010 r. wyniósł 51,0%. W Polsce tendencja była podobna – kobiety w 2013 r. stanowiły 51,6%. Współczynnik feminizacji (liczba kobiet na 100 mężczyzn) ukształtował się na poziomie analogicznym jak rok wcześniej osiągając wartość 104, w Polsce zaś na przestrzeni ostatnich lat przyjmował wartość 107.

Tabl. 3. **Ludność według województw**
Stan w dniu 31 XII

Województwa	Ludność ^a w tys.				Średnioroczne tempo przyrostu/ubytku liczby ludności w %		
	2010	2011	2012	2013	2011	2012	2013
P o l s k a	38 529,9	38 538,4	38 533,3	38 495,7	0,02	-0,01	-0,10
Dolnośląskie	2 917,2	2 916,6	2 914,4	2 910,0	-0,02	-0,08	-0,15
Kujawsko-pomorskie ..	2 098,7	2 098,4	2 096,4	2 092,6	-0,02	-0,09	-0,18
Lubelskie	2 178,6	2 171,9	2 165,7	2 156,2	-0,31	-0,29	-0,44
Lubuskie	1 023,2	1 023,2	1 023,3	1 021,5	-0,01	0,02	-0,18
Łódzkie	2 542,4	2 533,7	2 524,7	2 513,1	-0,34	-0,36	-0,46
Małopolskie	3 336,7	3 346,8	3 354,1	3 360,6	0,30	0,22	0,19
Mazowieckie	5 267,1	5 285,6	5 301,8	5 316,8	0,35	0,31	0,28
Opolskie	1 017,2	1 014,0	1 010,2	1 004,4	-0,32	-0,37	-0,57
Podkarpackie	2 127,9	2 128,7	2 130,0	2 129,3	0,03	0,06	-0,03
Podlaskie	1 203,4	1 201,0	1 198,7	1 195,0	-0,20	-0,19	-0,31
Pomorskie	2 275,5	2 283,5	2 290,1	2 295,8	0,35	0,29	0,25
Śląskie	4 634,9	4 626,4	4 615,9	4 599,4	-0,19	-0,23	-0,36
Świętokrzyskie	1 282,5	1 278,1	1 274,0	1 268,2	-0,35	-0,32	-0,45
Warmińsko- -mazurskie	1 453,8	1 452,6	1 450,7	1 446,9	-0,08	-0,13	-0,26
Wielkopolskie	3 446,7	3 455,5	3 462,2	3 467,0	0,25	0,19	0,14
Zachodniopomorskie ..	1 723,7	1 722,7	1 721,4	1 718,9	-0,06	-0,08	-0,15

a Na podstawie bilansu opartego na wynikach NSP 2011.

W województwie warmińsko-mazurskim w 2013 r. zarejestrowano 13 624 urodzenia żywe, tj. o 706 mniej niż przed rokiem i o 2 147 mniej niż w 2010 r. Współczynnik urodzeń żywych wyniósł 9,41‰ i był niższy zarówno w stosunku do notowanego rok wcześniej (9,87‰), jak i w 2010 r. (10,85‰).

W 2013 r. w województwie zmarły 13 923 osoby, tj. o 508 osób więcej niż przed rokiem i o 981 więcej niż w 2010 r. Ogólny współczynnik zgonów wyniósł 9,61‰ i był wyższy niż notowany zarówno w 2012 r. jak i w 2010 r., gdzie wynosił odpowiednio 9,24‰ i 8,90‰.

Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności (według stanu w dniu 30 VI).

W stosunku do roku poprzedniego i 2010 r. zwiększyła się liczba zgonów niemowląt. Współczynnik zgonów niemowląt (liczony na 1 000 urodzeń żywych) przyjął wartość 5,87‰, wobec 4,12‰ – w 2012 r. i 4,76‰ – w 2010 r.

W województwie warmińsko-mazurskim po raz pierwszy notowano ujemny przyrost naturalny. Różnica między liczbą urodzeń żywych i zgonów ukształtowała się na poziomie -299 w 2013 r., podczas gdy rok wcześniej wyniosła 915, a przed trzema laty 2 829. Współczynnik przyrostu naturalnego osiągnął ujemną wartość (-0,21‰). W 2012 r. był na poziomie 0,63‰, a w 2010 jego wartość była zdecydowanie wyższa i wynosiła 1,95‰. Omawiany wskaźnik dla Polski osiągał znacznie niższe wartości we wszystkich analizowanych latach.

W województwie obserwowano przestrzenne zróżnicowanie współczynnika przyrostu naturalnego. W jedenastu powiatach (rok wcześniej w sześciu) był ujemny. Najniższe wartości osiągnął w Elblągu oraz w powiecie bartoszyckim, kętrzyńskim i lidzbarskim, a najwyższe w powiatach: nowomiejskim, oleckim, olsztyńskim i iławskim.

Tabl. 4. **Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1 000 ludności^a**

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
POLSKA				
Małżeństwa	5,93	5,36	5,29	4,69
Urodzenia żywe	10,73	10,08	10,02	9,60
Zgony	9,83	9,75	9,99	10,06
w tym niemowląt ^b	4,98	4,73	4,64	4,56
Przyrost naturalny ^c	0,90	0,34	0,04	-0,46
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych				
na pobyt stały	-0,05	-0,11	-0,17	-0,52
w tym zagranicznych	-0,05	-0,11	-0,17	-0,52
WARMIŃSKO-MAZURSKIE				
Małżeństwa	5,76	5,26	5,18	4,53
Urodzenia żywe	10,85	10,15	9,87	9,41
Zgony	8,90	8,91	9,24	9,61
w tym niemowląt ^b	4,76	4,75	4,12	5,87
Przyrost naturalny ^c	1,95	1,25	0,63	-0,21
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych				
na pobyt stały	-1,86	-2,06	-1,78	-2,55
w tym zagranicznych	0,01	-0,03	-0,12	-0,68
m. OLSZTYN				
Małżeństwa	5,37	5,16	4,80	4,08
Urodzenia żywe	10,31	9,81	9,31	9,31
Zgony	7,95	8,04	8,29	8,50
w tym niemowląt ^b	4,42	5,82	1,84	2,46
Przyrost naturalny ^c	2,35	1,76	1,02	0,81
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych				
na pobyt stały	-2,32	-1,58	-0,21	-0,62
w tym zagranicznych	-0,44	-0,33	-0,31	-0,74

^a Patrz notka na str. 22. ^b Dzieci w wieku poniżej 1 roku na 1 000 urodzeń żywych. ^c Różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie.

W województwie warmińsko-mazurskim w 2013 r. zawarto 6 556 małżeństw, tj. o 967 mniej niż przed rokiem i o 1 814 mniej niż w 2010 r. Współczynnik małżeństw kształtował się na poziomie 4,53‰ w 2013 r., wobec 5,18‰ w 2012 r. i 5,76‰ w 2010 r. We wszystkich analizowanych latach liczba nowo zawartych małżeństw na 1 000 ludności w województwie była nieco niższa niż w Polsce.

W omawianych latach saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały było ujemne. Oznacza to, że w poszczególnych latach badanego okresu liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego przewyższała liczbę osób zameldowanych na pobyt stały w tym czasie (w 2013 r. o 3 698, w 2012 r. o 2 587, a w 2010 r. o 2 706).

Badanie migracji zagranicznych województwa wykazało, że tylko w 2010 r. liczba imigrantów była wyższa niż emigrantów (o 15 osób), natomiast w pozostałych latach sytuacja była odwrotna. W kraju ujemne saldo migracji obserwowano w całym badanym okresie.

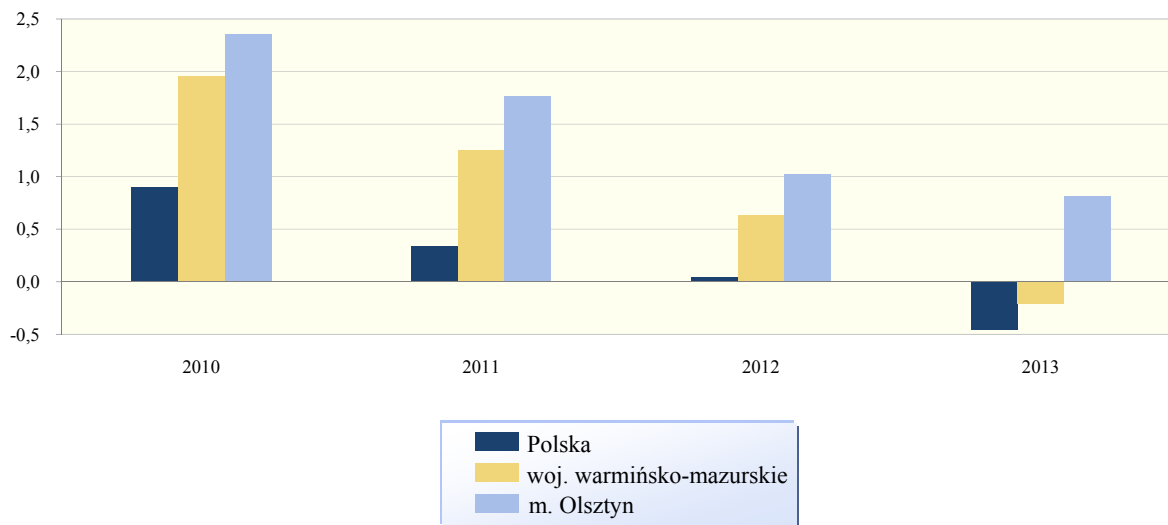
W 2013 r. w województwie warmińsko-mazurskim tylko w powiecie olsztyńskim i ełckim saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały przyjęło wartość dodatnią.

Dane prezentujące ludność w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

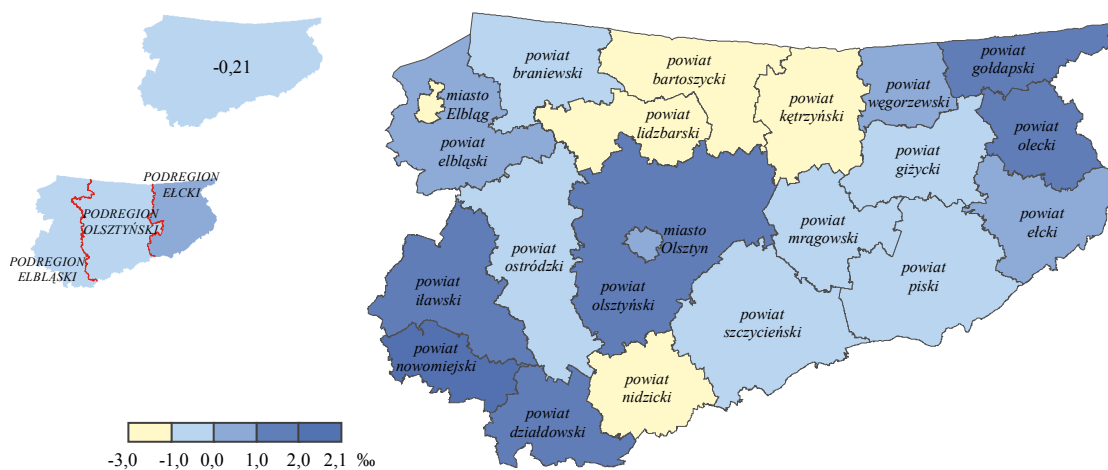
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał,
- „Stan i ruch naturalny ludności w województwie warmińsko-mazurskim” – opracowanie sygnałne dostępne co roku,
- „Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie warmińsko-mazurskim” – publikacja dostępna także w wersji książkowej;

jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

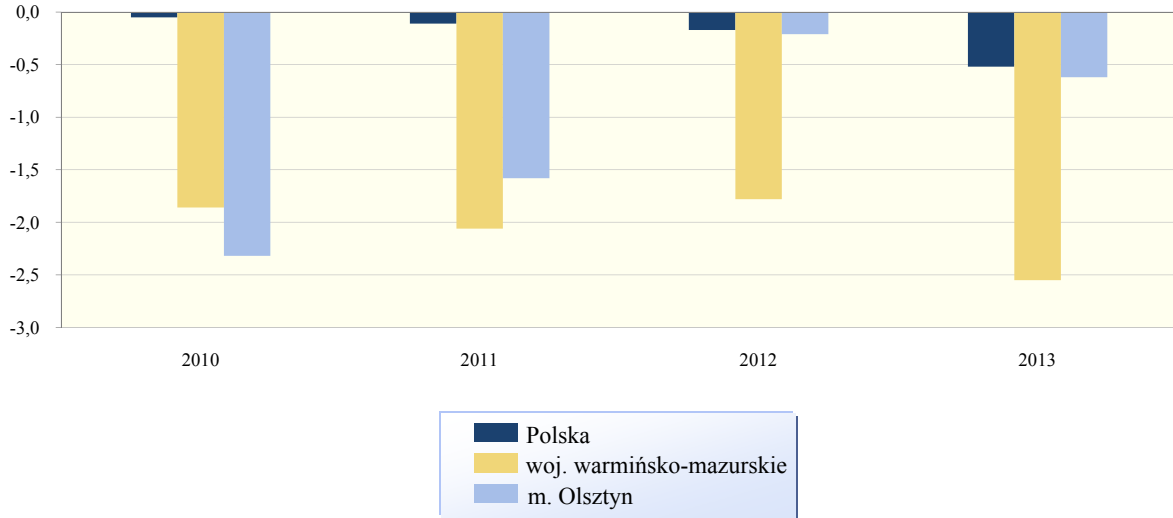
Wyk. 11. Przyrost naturalny na 1 000 ludności

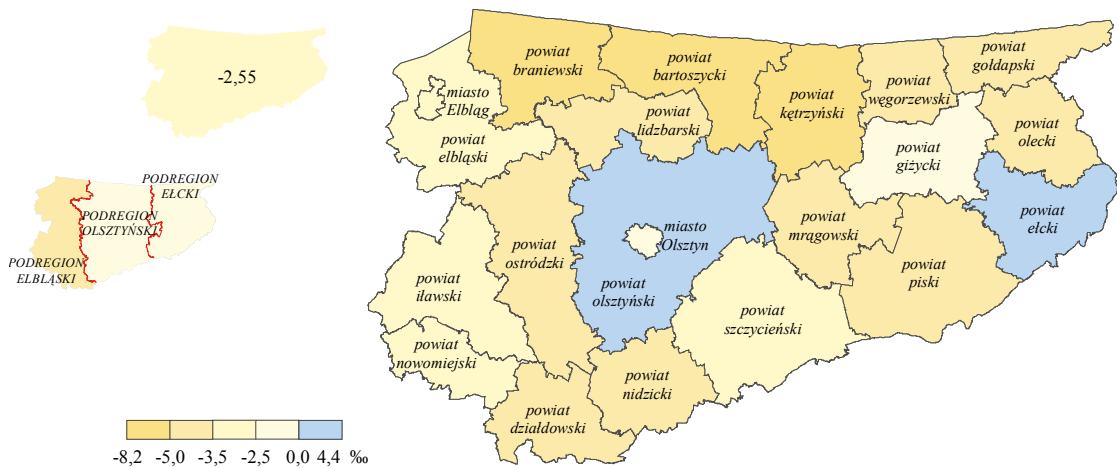
Wyk. 12. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w województwie warmińsko-mazurskim według podregionów i powiatów w 2013 r.

Wyk. 13. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1 000 ludności

Wyk. 14. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1 000 ludności w województwie warmińsko-mazurskim według podregionów i powiatów w 2013 r.

RYNEK PRACY

■ PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE

W 2013 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim zmalało w skali roku, a tempo spadku w kolejnych kwartalnych okresach narastających utrzymywało się na zbliżonym poziomie.

W jednostkach sektora przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim w 2013 r. przeciętne zatrudnienie wyniosło 136,4 tys. osób, co oznacza spadek o 1,8% w odniesieniu do poprzedniego roku. W Polsce w 2013 r. obserwowano spadek o 1,0%.

Dane o przeciętnym zatrudnieniu obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz niepełnym, w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Tabl. 5. **Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013		
	w tysiącach			2010=100	2012=100
Polska	5 260,9	5 548,7	5 494,5	104,4	99,0
Warmińsko-mazurskie	134,4	138,9	136,4	101,5	98,2
m. Olsztyn	30,2	30,4	31,5	104,3	103,7

W województwie największe przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw zanotowano w przetwórstwie przemysłowym – 69,4 tys. osób, tj. 50,9% ogółu, natomiast najmniejsze w pozostałej działalności usługowej (0,3 tys. osób, tj. 0,2%).

Tabl. 6. **Przeciętne miesięczne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim**

Wyszczególnienie	2012				2013				w tys.
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								
O g ó ł e m	98,4	99,0	98,5	99,3	100,2	99,3	98,8	98,2	136,4
w tym:									
Przemysł	99,1	98,7	97,6	97,6	97,3	96,5	96,7	96,9	76,1
w tym przetwórstwo									
przemysłowe	99,1	98,8	97,6	97,5	96,9	96,1	96,3	96,6	69,4
Budownictwo	98,3	103,4	105,5	107,9	91,6	90,0	87,7	86,1	13,1
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	95,4	94,8	93,9	93,1	94,7	95,3	94,2	94,7	19,8
Transport i gospodarka magazynowa	103,4	102,8	104,1	104,1	99,5	100,1	99,7	100,4	5,0
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	66,2	99,9	102,1	100,4	101,9	99,0	94,7	98,1	2,9
Informacja i komunikacja	92,1	92,8	97,1	95,7	111,3	111,5	105,2	105,9	0,9
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	97,6	96,8	95,6	96,7	98,7	99,0	98,1	96,7	2,3

W 2013 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, przeciętne zatrudnienie zmniejszyło się w większości sekcji m.in. w budownictwie (o 13,9%), pozostałej działalności usługowej (o 11,6%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 5,3%), wzrosło natomiast m.in. w informacji i komunikacji (o 5,9%) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (o 0,4%).

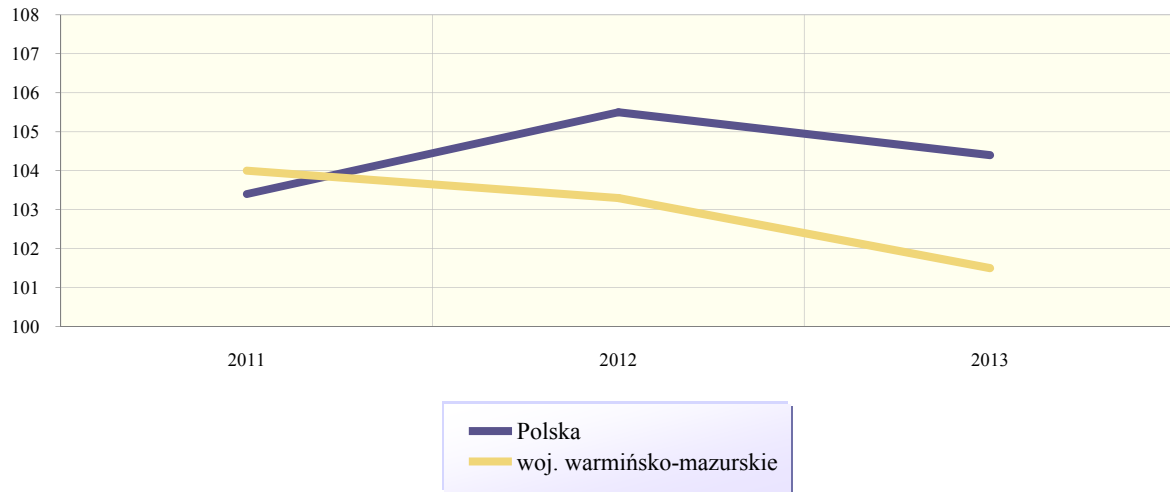
▪ BEZROBOCIE REJESTROWANE

W końcu 2013 r. w województwie warmińsko-mazurskim nadal utrzymywała się niekorzystna sytuacja na rynku pracy. W ujęciu rocznym zanotowano wzrost ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych, jednocześnie odnotowano wzrost liczby zgłoszonych ofert zatrudnienia. Stopa bezrobocia, podobnie jak w latach ubiegłych, była najwyższa w kraju.

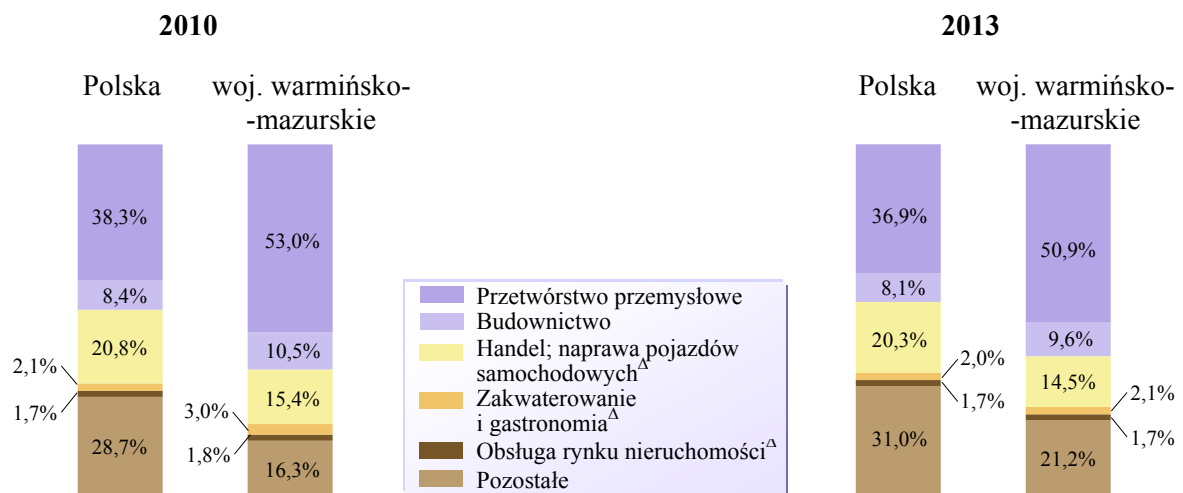
W końcu grudnia 2013 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa warmińsko-mazurskiego wyniosła 115,9 tys. osób i była wyższa od zanotowanej przed rokiem (o 2,7 tys. osób, tj. o 2,3%), jak i w 2010 r. (o 9,9 tys. osób, tj. o 9,4%). Podobne zmiany obserwowano w skali kraju – na koniec 2013 r. liczba bezrobotnych była o 1,0% wyższa niż rok wcześniej (wobec wzrostu o 7,8% w 2012 r.), a w stosunku do 2010 r. nastąpił wzrost o 10,4%.

Dane o bezrobociu rejestrowanym dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (jednolity tekst Dz. U. 2008 Nr 69, poz. 415) z późniejszymi zmianami).

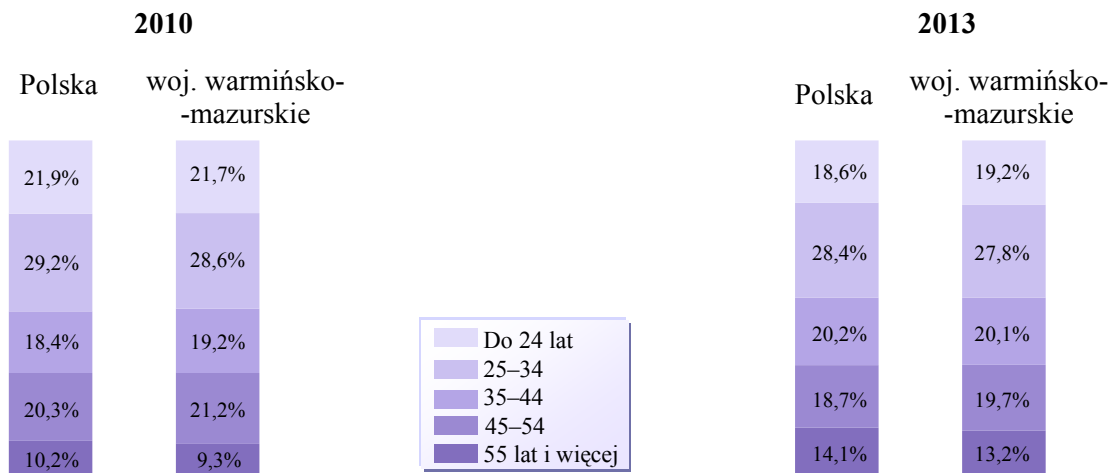
Wyk. 15. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw**
2010 = 100

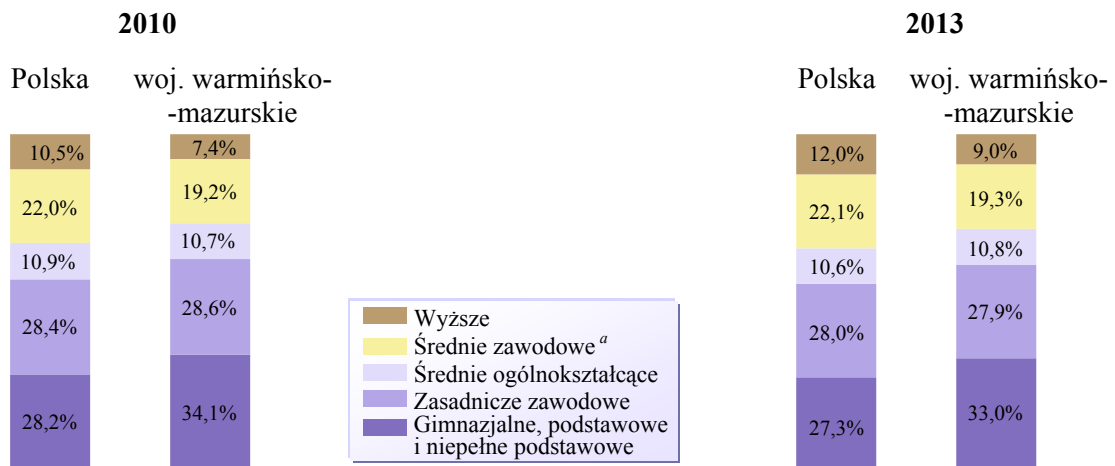
Wyk. 16. **Struktura przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw według wybranych sekcji PKD 2007**

Wyk. 17. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według grup wieku**
Stan w dniu 31 XII

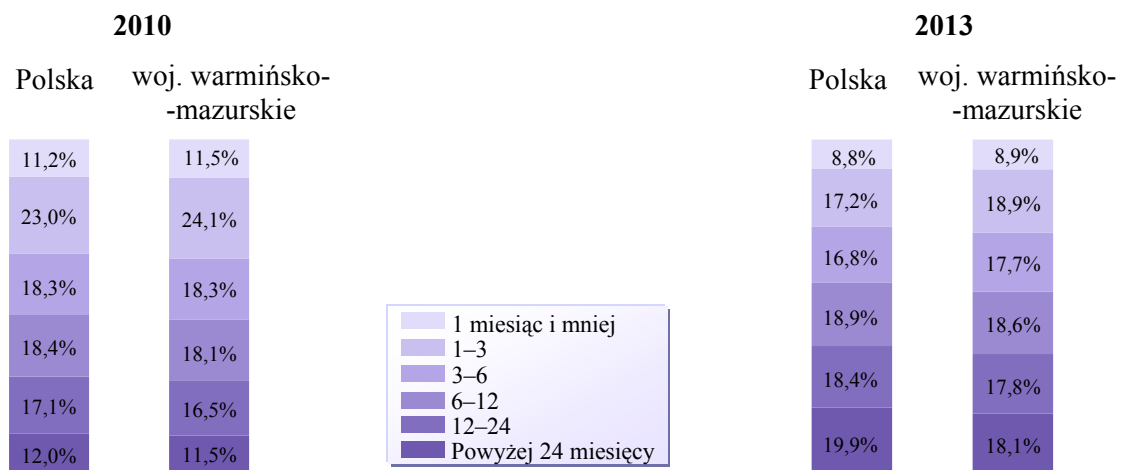

Wyk. 18. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia**
Stan w dniu 31 XII

^a Łącznie z wykształceniem policealnym.

Wyk. 19. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy^a**
Stan w dniu 31 XII

^a Przedziały zostały domknięte prawostronnie.

Tabl. 7. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia**
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
POLSKA			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	1954,7	2 136,8	2 157,9
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	3042,0	2 655,0	2 709,4
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	2979,8	2 500,8	2 688,2
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	83	92	70
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	12,4	13,4	13,4
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	105,9	113,2	115,9
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	164,3	138,5	142,0
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	167,5	132,6	139,3
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	230	159	134
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	20,0	21,3*	21,7
m. OLSZTYN			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	5,9	7,3	7,3
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	12,3	6,9	10,6
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	12,5	9,6	10,5
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	109	88	55
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	6,9	8,4*	8,5

^a W ciągu roku.

W województwie warmińsko-mazurskim w końcu 2013 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, wzrost liczby bezrobotnych odnotowano w piętnastu powiatach, przy czym najwyższy – w powiecie lidzbarskim (o 10,6%), a najmniejszy – w mieście Olsztynie (o 0,8%). Z powiatów, w których zanotowano spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych, największy wystąpił w iławskim (o 7,9%).

Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku to zarejestrowane w urzędach pracy osoby poszukujące pracy, które utraciły bądź nie nabyły prawa do zasiłku.

W 2013 r. 82,9% ogółu bezrobotnych w regionie stanowiły osoby wcześniej pracujące (w poprzednim roku – 82,6%). Bezrobotni bez prawa do zasiłku stanowili 83,3% (rok temu – 80,3%). Mieszkańcy wsi pozostający bez pracy to 49,8% (przed rokiem – 49,5%) ogólnej liczby bezrobotnych.

W końcu grudnia 2013 r. w województwie warmińsko-mazurskim wśród bezrobotnych, podobnie jak w kraju, przeważały kobiety. Stanowiły one 51,7% ogółu zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, a ich liczba była o 1,6% wyższa niż rok wcześniej. Populacja bezrobotnych mężczyzn zwiększyła się (o 3,1%), a ich odsetek zwiększył się w ciągu roku o 0,4 p. proc., do poziomu 48,3%.

Wśród młodych ludzi nadal występował wysoki odsetek bezrobotnych. W końcu grudnia 2013 r. najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 25–34 lata (32,2 tys.), a ich odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych zmniejszył się w porównaniu z poprzednim rokiem (o 1,2 p. proc. do 27,8%). Zmniejszył się także udział bezrobotnych w wieku 18–24 lata (o 1,1 p. proc. do 19,2%).

Zwiększył się natomiast udział bezrobotnych osób w pozostałych grupach wieku – 35–44 lata, 45–54 lata oraz 55 lat i więcej.

Ponad 60% bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy to osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia. Dwie najliczniejsze grupy stanowiły osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe oraz zasadnicze zawodowe (odpowiednio 33,0% i 27,9% ogółu bezrobotnych). W porównaniu z 2012 r. zwiększył się udział osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz średnim ogólnokształcącym (po 0,1 p. proc.). Coraz większe problemy na rynku pracy odczuwały również osoby z wyższym wykształceniem, których zbiorowość w ciągu ostatniego roku zwiększyła się o 4,5%, a ich odsetek wzrósł o 0,2 p. proc. do poziomu 9,0%.

Spośród wszystkich kategorii bezrobotnych wyodrębnionych ze względu na czas pozostawania bez pracy największy wzrost (o 14,0%) w ujęciu rocznym odnotowano w przypadku osób pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok (ich udział wzrósł do 35,9%, tj. o 1,5 p. proc.). Wzrosła także liczba osób pozostających bez pracy od 6 do 12 miesięcy (o 7,3%) oraz od 3 do 6 miesięcy (o 3,6%). Spadek nastąpił w grupie osób pozostających bez pracy od 1 do 3 miesięcy (o 4,5%) oraz do 1 miesiąca (o 1,0%).

Największe trudności ze znalezieniem zatrudnienia miały osoby z krótkim stażem pracy (1–5 lat) oraz dotychczas niepracujące, które łącznie stanowiły ponad 41% ogólnej liczby bezrobotnych (odpowiednio 24,0% i 17,1%). W porównaniu z rokiem poprzednim w największym stopniu wzrósł odsetek osób ze stażem do 1 roku (do 15,3%, tj. o 0,5 p. proc.).

Wśród osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim w końcu 2013 r. zmianie uległa m.in. liczba osób powyżej 50 roku życia (wzrost o 12,4%), osób niepełnosprawnych (wzrost o 11,9%), osób bez kwalifikacji zawodowych (wzrost o 7,3%), długotrwale bezrobotnych (wzrost o 6,9%), osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 roku życia (wzrost o 6,5%) oraz osób bez doświadczenia zawodowego (o 1,7%). Spadek odnotowano w przypadku osób bezrobotnych w wieku do 25 roku życia (spadek o 3,3%) oraz absolwentów (spadek o 2,0%). Najliczniejszą grupą bezrobotnych były osoby bez wykształcenie średniego – jej udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w porównaniu z analogicznym okresem 2012 r. zmalał o 0,2 p. proc. do poziomu 60,9%.

Tabl. 8. **Bezrobotni rejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim**

Wyszczególnienie	2012				2013			
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu):								
w tys. osób	114,5	102,0	102,7	113,2	121,3	107,4	107,6	115,9
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	98,4	104,1	104,5	105,5	105,9	105,3	104,7	102,3
Bezrobotni nowo zarejestrowani (napływ):								
w tys. osób	35,0	27,1	35,3	41,1	37,5	28,1	37,4	39,0
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	89,4	99,1	101,3	107,1	107,1	103,6	105,8	95,1
Bezrobotni wyrejestrowani (odpływ):								
w tys. osób	27,9	39,6	34,6	30,6	29,5	41,9	37,2	30,8
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	97,0	86,5	100,1	104,4	105,8	106,0	107,5	100,5
Płynność bezrobocia (napływ-odpływ) w tys. osób	7,2	-12,5	0,7	10,5	8,0	-13,9	0,2	8,3
Stopa bezrobocia (stan w końcu okresu) w %	21,2	19,4	19,5	21,3*	22,3	20,2	20,4	21,7

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie w 2013 r. była wyższa niż rok wcześniej. W końcu grudnia wskaźnik ogólnokrajowy wyniósł 13,4% (przed rokiem tyle samo), ale był wyższy o 1,0 p. proc. w porównaniu z analogicznym okresem 2010 r. W województwie w końcu 2013 r. stopa bezrobocia rejestrowanego ukształtowała się na poziomie 21,7% i była wyższa (o 0,4 p. proc.) niż rok wcześniej i wyższa (o 1,7 p. proc.) w stosunku do 2010 r. Stopa bezrobocia w województwie, podobnie jak w latach ubiegłych, była najwyższa w kraju.

Wzrost stopy bezrobocia w skali roku odnotowano w piętnastu powiatach i wyniósł on od 0,1 p. proc. w mieście Olsztynie do 7,5 p. proc. w powiecie gołdapskim. Spadek zanotowano m.in. w powiecie piskim (o 7,5 p. proc.) oraz ełckim i iławskim (po 0,9 p. proc.). Nadal obserwowano dość duże terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia w województwie. Rozpiętość pomiędzy najniższą i najwyższą wartością wskaźnika w powiatach na koniec 2013 r. wyniosła 24,4 p. proc. i w skali roku zwiększyła się o 1,3 p. proc. Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach: braniewskim (32,9%), gołdapskim (32,7%), węgorzewskim (30,7%) oraz kętrzyńskim (30,6%), najniższą zaś – w mieście na prawach powiatu Olsztynie (8,5%).

W 2013 r. w województwie warmińsko-mazurskim liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 142,0 tys. osób i była wyższa niż przed rokiem (o 3,5 tys., tj. o 2,5%) oraz niższa w porównaniu z zanotowaną w 2010 r. (o 22,3 tys., tj. o 13,6%).

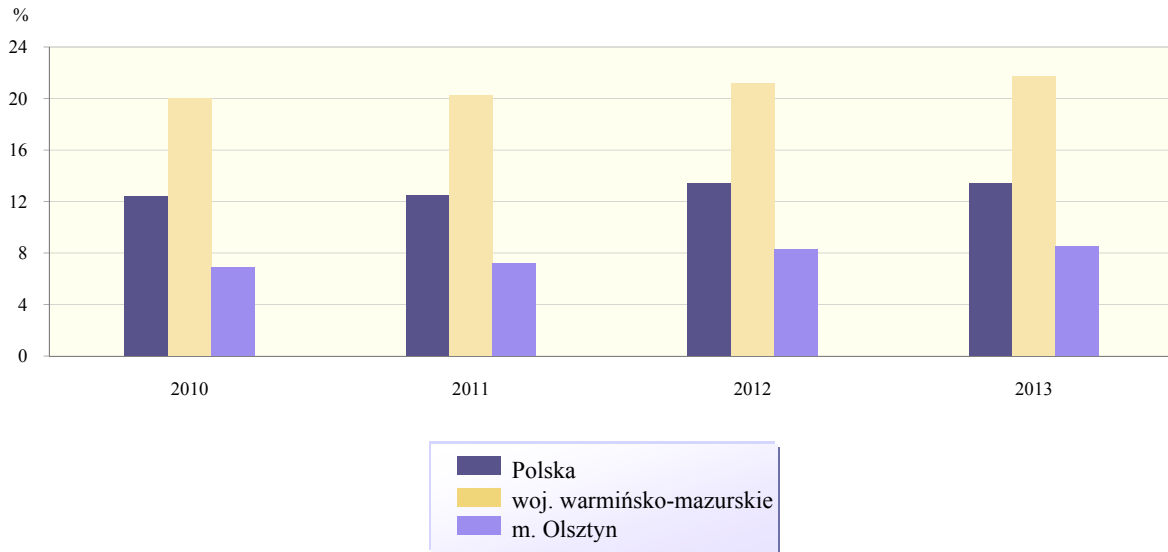
Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich odsetek w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych zwiększył się w stosunku do 2012 r. (o 1,4 p. proc.) i wyniósł 84,6%. W skali roku wzrósł odsetek m.in. osób pracujących przed zarejestrowaniem (do 81,3%, tj. o 0,6 p. proc.), zamieszkałych na wsi (do 46,6%, tj. o 0,2 p. proc.), osób długotrwale bezrobotnych (do 45,2%, tj. o 1,4 p. proc.) oraz osób powyżej 50 roku życia (do 20,0%, tj. o 1,8 p. proc.). Obniżył się odsetek m.in. osób w wieku do 25 lat (do 28,7%, tj. o 0,7 p. proc.), osób bez doświadczenia zawodowego (do 26,1%, tj. o 0,1 p. proc.) oraz osób dotychczas nie pracujących (do 18,7%, tj. o 0,6 p. proc.).

Z ewidencji bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w ciągu 2013 r. wykreślono 139,3 tys. osób, tj. o 5,1% więcej niż przed rokiem oraz o 16,8% mniej niż w 2010 r. Główną przyczynę wyrejestrowania stanowiło podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 65,5 tys. osób (wobec 58,2 tys. przed rokiem). Udział tej kategorii bezrobotnych w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zwiększył się w ujęciu rocznym o 3,1 p. proc. do 47,0%. Zwiększył się także udział osób, które rozpoczęły staż lub szkolenia u pracodawców (ich odsetek wzrósł do 10,0%, tj. o 0,5 p. proc.). W strukturze osób wykreślonych z ewidencji spadek natomiast odnotowano w przypadku osób, które utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do pracy (spadek do 23,7%, tj. o 3,4 p. proc.) oraz dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego (spadek do 5,7%, tj. o 0,3 p. proc.).

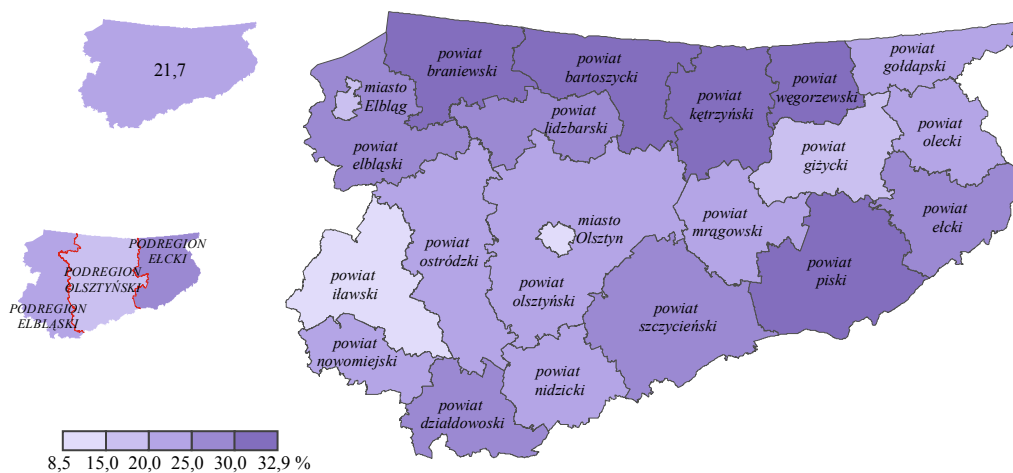
Z analizy bilansu bezrobotnych wynika, że w ciągu roku zarejestrowano o 2,7 tys. osób więcej niż wyłączono z ewidencji. Relacja napływu do odpływu ukształtowała się na poziomie 101,9%, podczas gdy w Polsce wskaźnik ten wyniósł 100,8%. W ciągu 2013 r. płynność bezrobocia w województwie była zdecydowanie mniejsza, podobnie jak rok temu.

Powiatowe urzędy pracy w województwie warmińsko-mazurskim w ciągu 2013 r. dysponowały 44,2 tys. ofert pracy, tj. o 12,0% więcej niż rok wcześniej. W końcu grudnia na 1 ofertę pracy przypadało 134 bezrobotnych (wobec 159 osób przed rokiem) i wskaźnik ten był wyższy niż w kraju (70). W powiecie iławskim i węgorzewskim na jedną ofertę pracy przypadała najmniejsza liczba bezrobotnych (odpowiednio 34 i 47 osób). W Olsztynie na ofertę przypadało 55 osób bezrobotnych.

Wyk. 20. **Stopa bezrobocia rejestrowanego**
Stan w dniu 31 XII

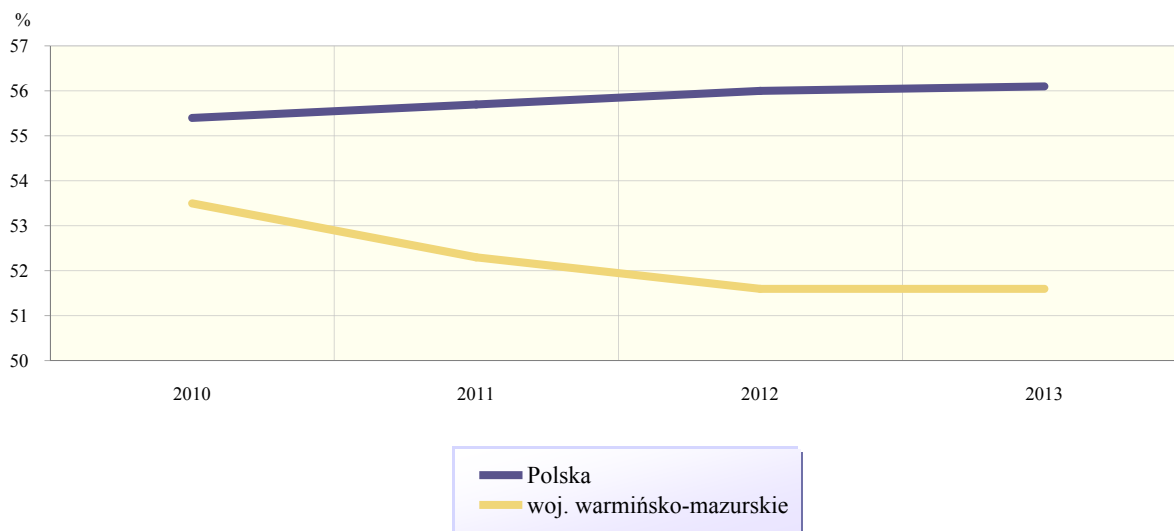
Wyk. 21. **Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie warmińsko-mazurskim według podregionów i powiatów w 2013 r.**
Stan w dniu 31 XII

Wyk. 22. Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej wg statusu na rynku pracy w IV kwartale

Wyk. 23. Współczynnik aktywności zawodowej w IV kwartale

▪ BADANIE AKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ LUDNOŚCI ¹

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) przeprowadzonego w IV kwartale 2013 r. w województwie warmińsko-mazurskim wskazują, że w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku:

- spadła liczba bezrobotnych, a także stopa bezrobocia (najbardziej wśród mężczyzn oraz osób zamieszkałych na terenach wiejskich),
- zwiększył się udział zatrudnionych w ogólnej liczbie ludności,
- spadło obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi,
- zwiększyła się liczba biernych zawodowo.

W IV kwartale 2013 r. zbiorowość aktywnych zawodowo w regionie liczyła 608 tys. osób, a biernych zawodowo – 570 tys. Ludność aktywną zawodowo tworzyli pracujący (552 tys. osób) i bezrobotni (56 tys.).

Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach.

Tabl. 9. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
POLSKA			
Aktywni zawodowo w tys.	17 153	17 394	17 414
pracujący	15 557	15 636	15 713
bezrobotni	1 597	1 757	1 700
Bierni zawodowo w tys.	13 826	13 656	13 621
Współczynnik aktywności zawodowej w % ..	55,4	56,0	56,1
Wskaźnik zatrudnienia w %	50,2	50,4	50,6
Stopa bezrobocia w %	9,3	10,1	9,8
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
Aktywni zawodowo w tys.	611	578	608
pracujący	549	515	552
bezrobotni	61	63	56
Bierni zawodowo w tys.	533	542	570
Współczynnik aktywności zawodowej w % ..	53,5	51,6	51,6
Wskaźnik zatrudnienia w %	48,0	46,0	46,9
Stopa bezrobocia w %	10,0	10,9	9,2

Struktura ludności według statusu na rynku pracy uległa zmianie zarówno w stosunku do notowanej w IV kwartale roku poprzedniego, jak i 2010 r. W odniesieniu do analogicznego okresu 2012 r. zwiększył się (o 0,9 p. proc.) udział pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej, a zmalał (o 0,9 p. proc.) udział osób bezrobotnych. Udział osób biernych zawodowo nie

¹ Prezentowane wyniki BAEL zostały uogólnione w oparciu o bilanse ludności opracowane na podstawie NSP*2011. Ponadto uwzględniono zmiany metodologiczne, wyłączając z zakresu badania osoby przebywające poza gospodarstwem domowym 12 miesięcy i więcej (dotychczas było to powyżej 3 miesięcy).

zmienił się. W porównaniu z IV kwartałem 2010 r. odnotowano spadek udziału pracujących (o 1,2 p. proc.) oraz odsetka bezrobotnych (o 0,6 p. proc.). Udział biernych zawodowo wzrósł (o 1,8 p. proc.).

Liczba aktywnych zawodowo w IV kwartale 2013 r. zwiększyła się w stosunku do zanotowanej w analogicznym okresie roku poprzedniego o 5,2%, a w odniesieniu do 2010 r. zmalała o 0,5%. Wzrost w porównaniu z rokiem ubiegłym zaobserwowano zarówno wśród kobiet (o 6,3%), jak i mężczyzn (o 4,3%).

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności (ogółem lub danej grupy).

W ostatnim kwartale 2013 r. w województwie współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 51,6% (jego wartość dla kraju wyniosła 56,1%). W regionie w ujęciu rocznym współczynnik aktywności zawodowej nie zmienił się, natomiast w odniesieniu do analogicznego kwartału 2010 r. – zmniejszył się o 1,9 p. proc. (w skali kraju zaobserwowano wzrost odpowiednio o 0,1 p. proc. i 0,7 p. proc.).

W IV kw. 2013 r. w województwie warmińsko-mazurskim wśród mężczyzn zanotowano wyższą wartość wskaźnika aktywności zawodowej niż wśród kobiet (59,1%, wobec 44,4%).

Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych) jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; jeśli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w BAEL w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Zbiorowość pracujących w IV kwartale 2013 r. liczyła 552 tys. i ukształtowała się na poziomie wyższym od zanotowanego rok wcześniej. Było to wynikiem przede wszystkim wzrostu liczby pracujących kobiet oraz osób zamieszkujących obszary wiejskie. W porównaniu z analogicznym kwartałem 2010 r. liczba pracujących zwiększyła się o 3 tys. osób (tj. o 0,5%), a obserwowany wzrost dotyczył kobiet. W analizowanym kwartale w populacji pracujących mniejszy udział (44,0%) miały kobiety.

Biorąc pod uwagę wiek pracujących, w IV kwartale 2013 r. największy udział miały osoby w wieku 25–34 lata (28,2%), najmniejszy zaś udział w omawianej zbiorowości miały osoby ze skrajnych grup wiekowych, tzn. 15–24 lata (5,6%) i 55 lat i więcej (14,7%). Udziały pozostałych grup wyodrębnionych ze względu na wiek utrzymywały się na zbliżonym poziomie.

Wskaźnik zatrudnienia w województwie warmińsko-mazurskim wyniósł 46,9% i był o 3,7 p. proc. niższy od średniego w kraju. W odniesieniu do analogicznego kwartału 2012 r. zwiększył się on o 0,9 p. proc. W skali kraju pozostał na zbliżonym poziomie (wzrost o 0,2 p. proc.).

***Wskaźnik zatrudnienia** obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności (ogółem lub danej grupy).*

W IV kwartale 2013 r. liczba bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim wyniosła 56 tys. osób i w odniesieniu do analogicznego kwartału roku poprzedniego zmalała (o 11,1%).

W porównaniu z IV kwartałem 2010 r. liczba osób bezrobotnych była wyższa o 5 tys. (o 8,2%).

W IV kwartale 2013 r. wśród ogółu osób bezrobotnych w regionie ponad połowę (57,1%) stanowili mężczyźni.

***Bezrobotni** to osoby w wieku 15–74 lata, które spełniły jednocześnie trzy warunki: w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy oraz były gotowe podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym. Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.*

Analiza bezrobotnych pod względem wieku w województwie warmińsko-mazurskim w IV kwartale 2013 r. wykazała, że najliczniejszą grupę tworzyły osoby należące do przedziału wiekowego 25–34 lata (26,3% ogółu bezrobotnych). Najmniejszą zbiorowość stanowiły osoby 55–letnie i starsze (12,3%).

Przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne w IV kwartale 2013 r. w województwie warmińsko-mazurskim wyniósł 11 miesięcy (w kraju 12 miesięcy). W porównaniu z ubiegłym rokiem okres ten uległ skróceniu o 3 miesiące (w Polsce bez zmian). W analizowanym kwartale w regionie liczba osób długotrwale poszukujących pracy (tzn. dłużej niż rok) wyniosła 19 tys. i stanowiła 33,9% ogółu bezrobotnych (wobec 41,3% rok wcześniej). W kraju w IV kwartale 2013 r. również zanotowano przyrost (o 2,9 p. proc.), a odsetek osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 38,6%.

Stopa bezrobocia w IV kwartale 2013 r. w województwie warmińsko-mazurskim ukształtowała się na poziomie 9,2% i była o 0,6 p. proc. niższa od wskaźnika ogólnokrajowego. W porównaniu z poprzednim rokiem w regionie spadła o 1,7 p. proc. (w kraju spadek o 0,3 p. proc.). W odniesieniu do analogicznego okresu 2010 r. odnotowano spadek stopy bezrobocia o 0,8 p. proc. (w kraju wzrost o 0,5 p. proc.). W IV kwartale 2013 r. w województwie analizowany wskaźnik w przypadku mężczyzn wyniósł 9,4%, a w przypadku kobiet 9,3%.

***Stopę bezrobocia** obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).*

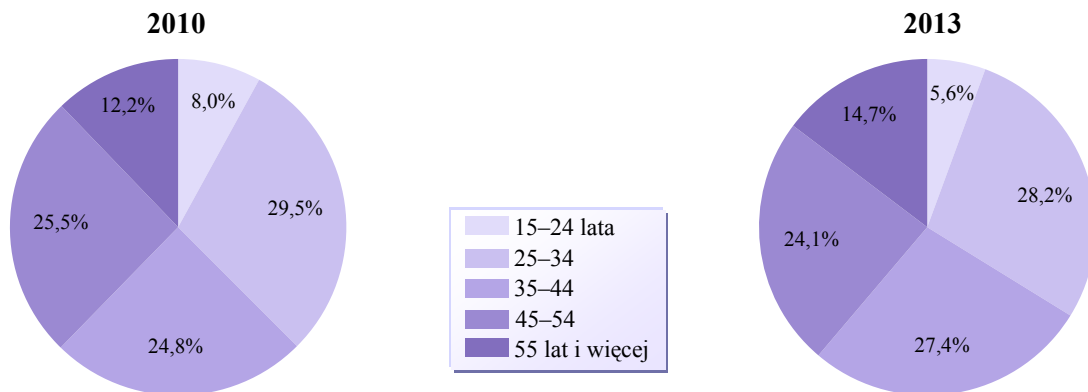
W IV kwartale 2013 r. zbiorowość biernych zawodowo liczyła 570 tys. osób i stanowiła 48,4% ogółu mieszkańców województwa w wieku 15 lat i więcej (w kraju 43,9%). W porównaniu z poprzednim rokiem liczba nieaktywnych zawodowo w województwie zwiększyła się o 5,2% (w Polsce spadła o 0,3%), a w stosunku do analogicznego okresu 2010 r. była wyższa o 6,9% (w Polsce spadła o 1,5%). W IV kwartale 2013 r. 58,8% populacji osób nieaktywnych zawodowo w regionie stanowiły kobiety (w kraju 61,1%).

W IV kwartale 2013 r. na 1 000 pracujących przypadają 1 134 osoby bezrobotne i bierne zawodowo. Rok wcześniej obciążenie to wynosiło 1 175 osób, natomiast w analogicznym okresie 2010 r. 1 082 osoby. W IV kwartale 2013 r. w regionie na 1 000 pracujących przypadało więcej osób pozostających bez pracy niż w skali kraju, podobnie jak w analogicznych okresach 2011 r. i 2010 r.

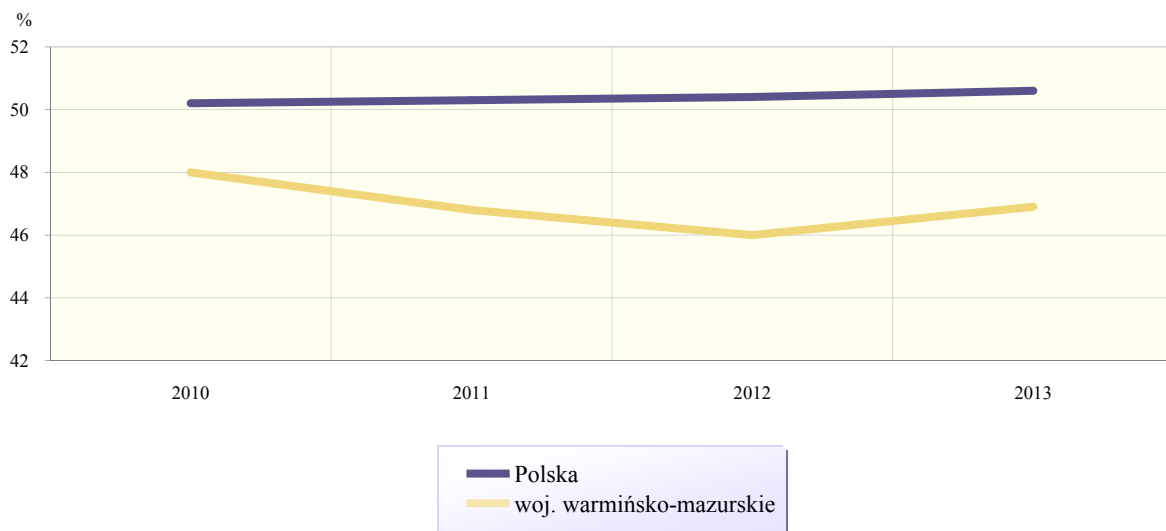
Dane prezentujące rynek pracy w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
 - „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał,
 - „Aktywność ekonomiczna ludności w województwie warmińsko-mazurskim” – opracowanie sygnałne dostępne co kwartał,
 - „Rynek pracy w województwie warmińsko-mazurskim w 2011 r.”;
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).*
-

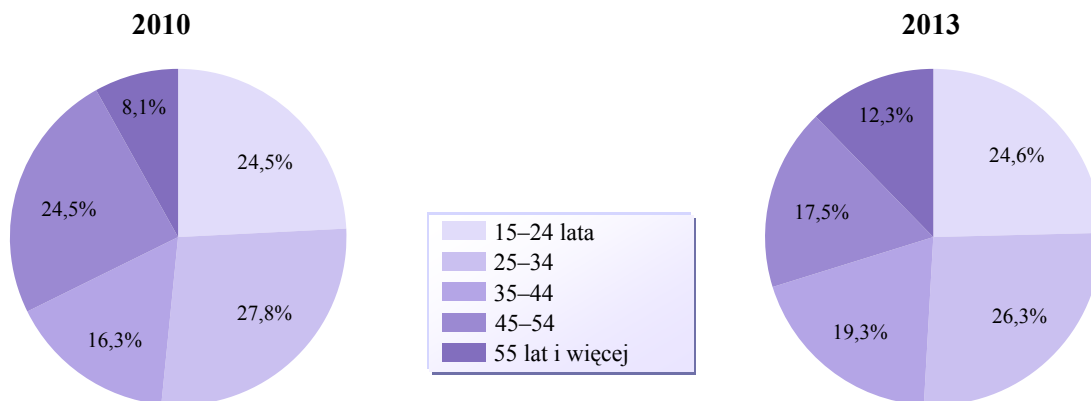
Wyk. 24. **Struktura pracujących według wieku w województwie warmińsko-mazurskim w IV kwartale**

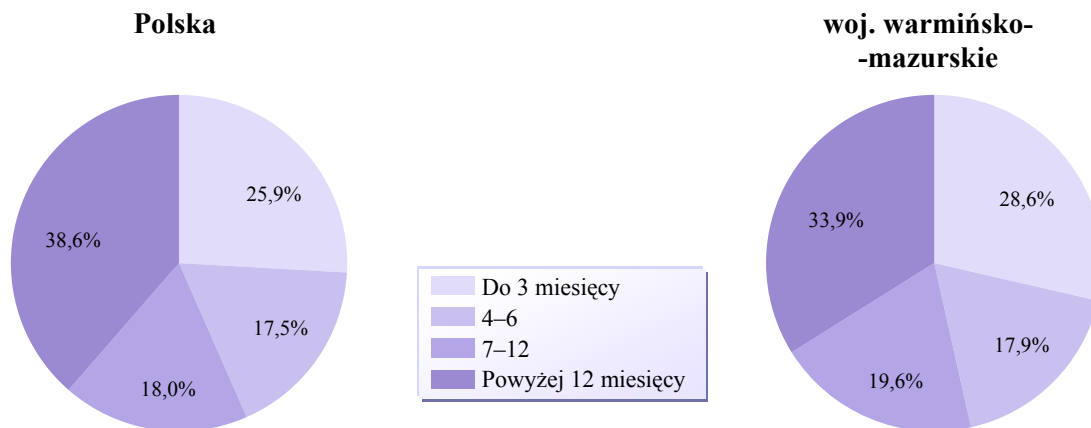
Wyk. 25. **Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale**

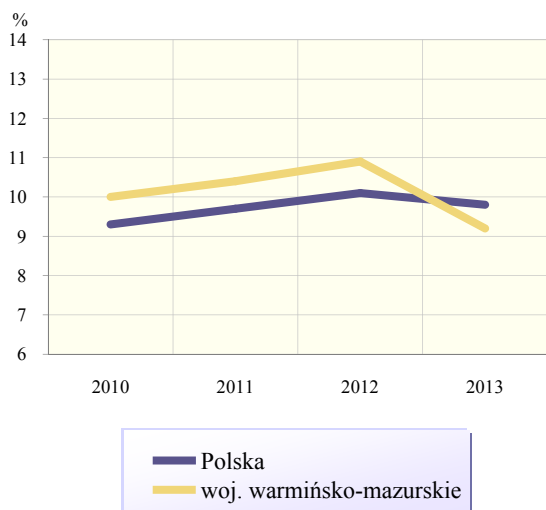
Wyk. 26. **Struktura bezrobotnych według wieku w województwie warmińsko-mazurskim w IV kwartale**

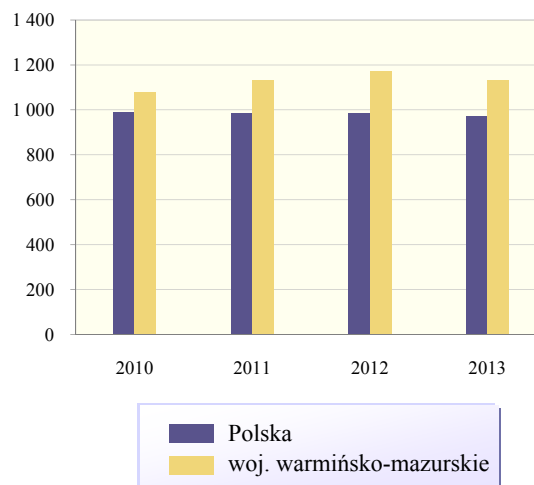
Wyk. 27. **Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w IV kwartale 2013 r.**

Wyk. 28. **Stopa bezrobocia w IV kwartale**

Wyk. 29. **Liczba osób niepracujących na 1 000 osób pracujących w IV kwartale**

WYNAGRODZENIA

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r. w województwie warmińsko-mazurskim ukształtowało się na poziomie wyższym niż rok wcześniej. W porównaniu z 2012 r. zwiększyło się średnie wynagrodzenie za godzinę pracy w sektorze przedsiębiorstw, zmniejszył się natomiast czas przepracowany.

Tabl. 10. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013		
	w złotych			2010=100	2012=100
Polska	3 429,64	3 728,36	3 837,20	111,9	102,9
Warmińsko-mazurskie	2 739,09	2 978,59	3 049,13	111,3	102,4
m. Olsztyn	3 190,69	3 391,50	3 360,79	105,3	99,1

W 2013 r. w województwie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 3 049,13 zł i było wyższe niż w roku poprzednim o 2,4%. W kraju przeciętne wynagrodzenie brutto wyniosło 3 837,20 zł, co oznacza wzrost o 2,9% w odniesieniu do zanotowanego przed rokiem.

Przeciętne wynagrodzenie brutto to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku do podziału lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie, po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.

Tabl. 11. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim**

Sektory	2012				2013				w zł
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								
O g ó l e m	106,7	105,9	104,8	104,6	101,5	102,6	102,9	102,4	3 049,13
w tym:									
Przemysł	108,1	106,2	105,1	105,3	103,1	104,6	105,0	104,4	3 178,06
w tym przetwórstwo przemysłowe	108,6	106,6	105,3	105,5	103,2	104,8	105,2	104,6	3 131,42
Budownictwo	106,1	105,8	105,7	104,4	101,8	101,5	100,6	100,4	3 076,15
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	104,7	102,9	102,7	103,0	101,8	102,5	102,7	102,7	2 592,23
Transport i gospodarka magazynowa	103,7	100,8	101,0	100,7	100,4	102,1	101,3	101,3	2 689,62
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	80,4	104,1	105,8	105,9	107,1	105,5	105,4	105,1	2 545,16
Informacja i komunikacja	108,1	111,0	107,9	106,2	105,5	102,5	103,4	102,4	4 043,88
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	106,8	102,6	101,8	99,0	103,8	103,2	103,4	104,2	3 794,11

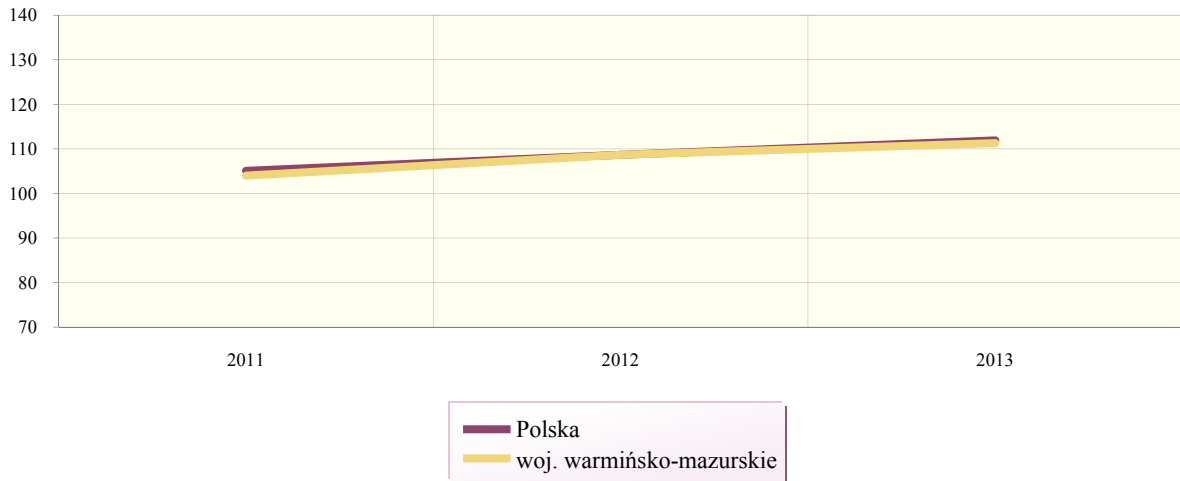
W stosunku do poprzedniego roku wzrost wynagrodzeń wystąpił w większości sekcji sektora przedsiębiorstw w regionie, przy czym najwyższy notowano w pozostałej działalności usługowej (o 6,6%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 5,1%) oraz przetwórstwie przemysłowym (o 4,6%). Spadek wynagrodzeń zaobserwowano w sekcji górnictwo i wydobywanie (o 2,5%), rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo (o 2,1%) oraz administrowanie i działalność wspierająca (o 0,8%).

W 2013 r. najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w województwie warmińsko-mazurskim zanotowano w sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo. Najniższe natomiast wynagrodzenia zanotowano w administrowaniu i działalności wspierającej oraz pozostałej działalności usługowej (odpowiednio o 35,1% i 23,5% mniejsze od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w województwie).

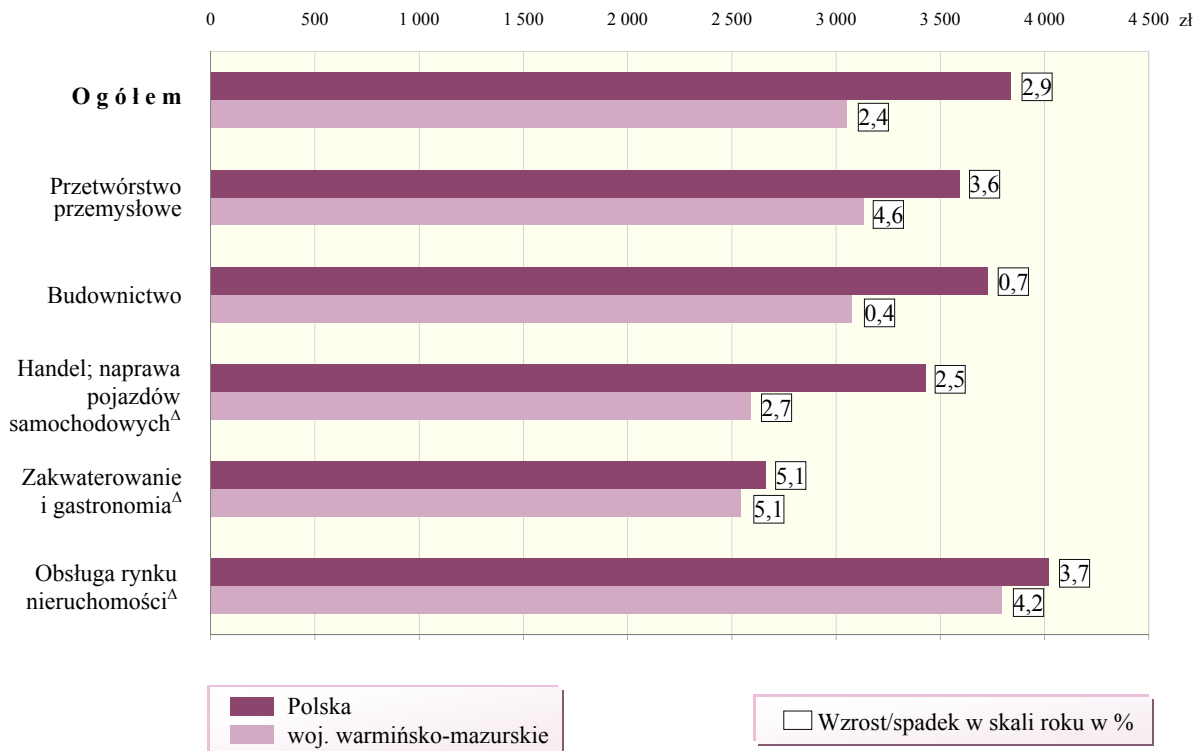
W 2013 r. w jednostkach sektora przedsiębiorstw w województwie przepracowano łącznie 243,1 mln godzin, tj. o 1,8% mniej niż przed rokiem. Najwięcej godzin przepracowano w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe – 122,7 mln (50,5% ogółu) i handel; naprawa pojazdów samochodowych – 35,7 mln (14,7% ogółu), najmniej zaś w pozostałej działalności usługowej – 0,6 mln (0,2% ogółu).

Średni czas przepracowany w ciągu miesiąca przez 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r. wyniósł 149 godzin.

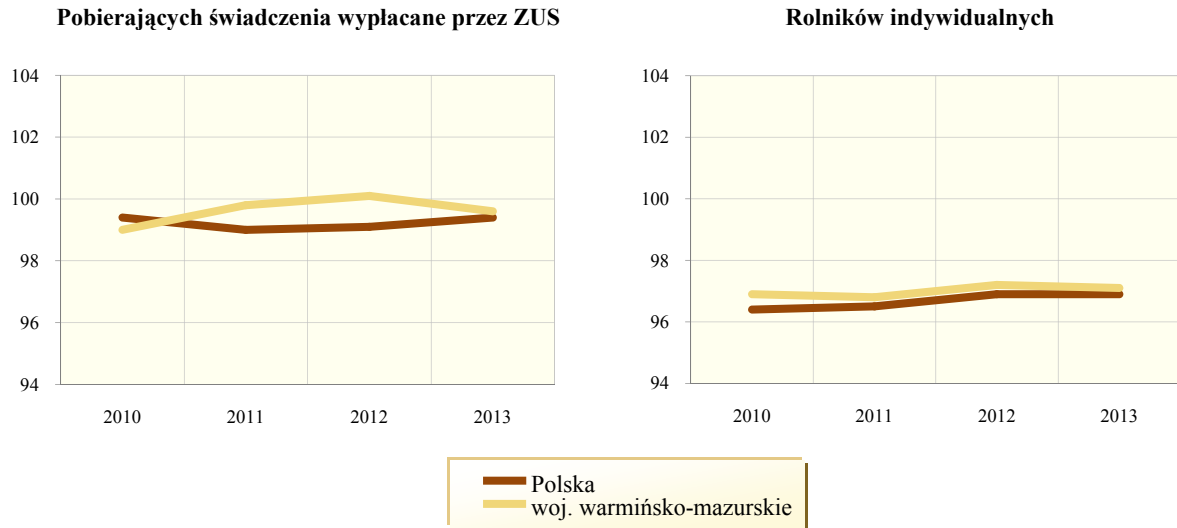
Wyk. 30. **Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw**
2010 = 100

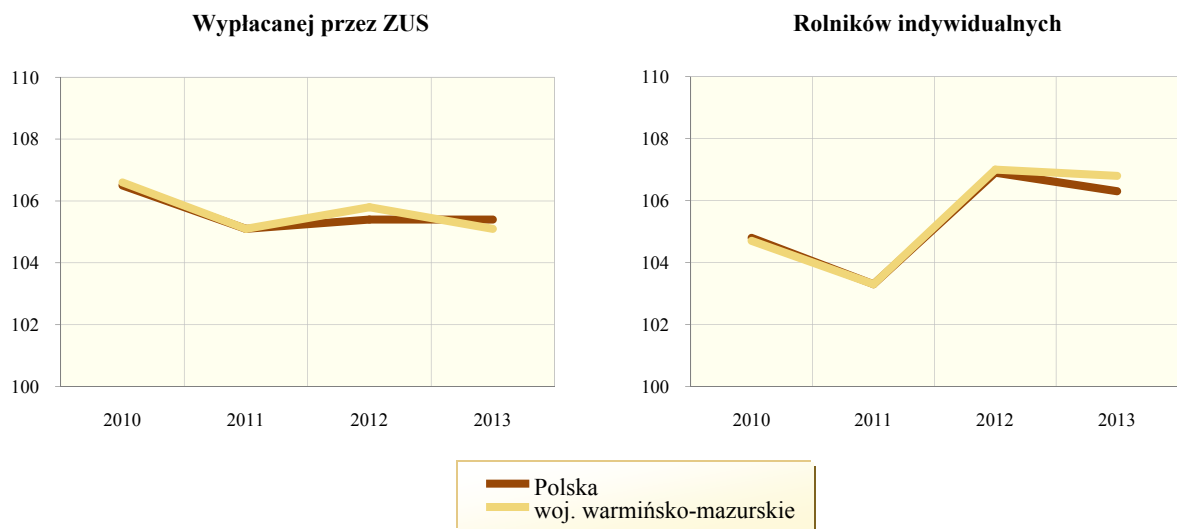
Wyk. 31. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w wybranych sekcjach PKD w 2013 r.**

Wyk. 32. **Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów**
Rok poprzedni = 100

Wyk. 33. **Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto**
Rok poprzedni = 100

Przeciętne wynagrodzenie godzinowe brutto w tym okresie ukształtowało się na poziomie 20,53 zł. W porównaniu z 2012 r. zaobserwowano wzrost wynagrodzenia za godzinę pracy o 2,3%. Najwyższe wynagrodzenie za przepracowaną godzinę otrzymali zatrudnieni w sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, najniższe w administrowaniu i działalności wspierającej.

Dane prezentujące przeciętne wynagrodzenia brutto w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,*
 - „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał,*
 - „Rynek pracy w województwie warmińsko-mazurskim w 2011 r.”;*
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).*
-

ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

W województwie warmińsko-mazurskim w 2013 r. przeciętna liczba emerytów i rencistów ukształtowała się na poziomie niższym niż rok wcześniej. Liczba świadczeniobiorców zmniejszyła się z powodu malejącej zbiorowości rolników indywidualnych.

W analizowanym roku odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto, przy czym wyższą dynamiką charakteryzowały się świadczenia wypłacone rolnikom indywidualnym, niż wypłacone przez ZUS.

W 2013 r. w województwie przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 294,0 tys. osób i była niższa od notowanej przed rokiem (o 2,4 tys. osób, tj. o 0,8%). W porównaniu do 2010 r. zmalała o 5,7 tys. osób. Większe zmiany w tym zakresie stwierdzono w skali kraju – w omawianym roku świadczenia wypłacano przeciętnie 8 552,7 tys. osobom, czyli o 1,0% mniej niż w roku poprzednim i o 3,5% mniej niż w 2010 r.

Tabl. 12. Świadczenia społeczne

Wyszczególnienie	2010	2012	2013		
			2010=100	2012=100	
POLSKA^a					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	8 866,0	8 636,4	8 552,7	96,5	99,0
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS.....	7 491,4	7 350,7	7 307,0	97,5	99,4
rolników indywidualnych	1 374,7	1 285,7	1 245,7	90,6	96,9
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł.....	1 588,95	1 759,85	1 855,52	116,8	105,4
w tym emerytura	1 698,35	1 872,32	1 970,39	116,0	105,2
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł.....	954,68	1 054,61	1 121,52	117,5	106,3
w tym emerytura	996,18	1 097,75	1 153,87	115,8	105,1
WARMIŃSKO-MAZURSKIE					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	299,7	296,4	294,0	98,1	99,2
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS.....	249,6	249,3	248,2	99,5	99,6
rolników indywidualnych	50,1	47,2	45,8	91,3	97,1
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł.....	1 428,63	1 588,21	1 669,55	116,9	105,1
w tym emerytura	1 557,82	1 719,15	1 805,55	115,9	105,0
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł.....	955,05	1 056,15	1 128,17	118,1	106,8
w tym emerytura	1 000,80	1 105,47	1 163,21	116,2	105,2

^a Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS, a także wypłatami świadczeń rolnych z MON, MSW oraz MS nieuwzględnionymi w województwie.

W 2013 r. odsetek osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w województwie w ogólnej ich zbiorowości w Polsce wyniósł 3,4% i był taki sam jak rok wcześniej. Świadczeniobiorcy ZUS

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych – ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) i od 2009 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych – OFE.

z terenu województwa warmińsko-mazurskiego stanowili 3,4% całej populacji w kraju, a biorąc pod uwagę liczbę wypłat z KRUS region znalazł się na jedenastej pozycji w kraju (z udziałem 3,7%).

W 2013 r. emerytury i renty z ZUS otrzymywało 248,2 tys. osób, tj. mniej niż przed rokiem (o 0,4%) i mniej (o 0,5%) niż w 2010 r. W stosunku do 2012 r. wzrosła liczba osób pobierających renty rodzinne (o 1,6%) oraz liczba emery-

tów (o 0,1%), zmniejszyła się natomiast przeciętna liczba rencistów otrzymujących świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 3,9%). W 2013 r. najliczniejszą grupę świadczeniobiorców ZUS stanowili emeryci (64,2% całej zbiorowości), a najmniejszą – osoby pobierające renty rodzinne (17,7%).

Tabl. 13. Świadczenia społeczne w województwie warmińsko-mazurskim

Wyszczególnienie	2012				2013			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	297,1	297,0	296,7	296,4	294,9	294,4	293,8	294,0
analogiczny okres poprzedniego roku=100.....	99,8	99,9	99,7	99,6	99,3	99,1	99,0	99,2
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS.....	249,4	249,4	249,3	249,3	248,6	248,3	247,8	248,2
analogiczny okres poprzedniego roku=100.....	100,3	100,4	100,2	100,1	99,7	99,5	99,4	99,6
rolników indywidualnych	47,7	47,5	47,3	47,2	46,3	46,1	45,9	45,8
analogiczny okres poprzedniego roku=100.....	97,2	97,3	97,2	97,2	97,1	97,0	97,0	97,1
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:								
wypłacana przez ZUS	1 545,56	1 573,07	1 582,31	1 588,21	1 635,95	1 659,30	1 668,31	1 669,55
analogiczny okres poprzedniego roku=100.....	105,0	105,6	105,8	105,8	105,8	105,5	105,4	105,1
rolników indywidualnych	1 017,61	1 043,18	1 051,57	1 056,15	1 101,87	1 118,59	1 125,08	1 127,18
analogiczny okres poprzedniego roku=100.....	104,6	106,2	106,7	107,0	108,3	107,2	107,0	106,7

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

Nieco inaczej kształtowała się dynamika liczby osób otrzymujących świadczenia emerytalno-rentowe w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych – zanotowano zmniejszenie ich zbiorowości w porównaniu z 2012 r. Emerytury i renty rolnicze w 2013 r. pobierało 45,8 tys. osób (o 2,9% mniej niż przed rokiem i o 8,7% mniej w stosunku do 2010 r.). W ciągu ostatniego roku spa-

dek zaobserwowano w przypadku osób otrzymujących emerytury (o 3,6%) oraz renty z tytułu niezdolności do pracy (o 0,6%). W niewielkim stopniu zmalała zbiorowość osób korzystających z rent rodzinnych (o 0,2%).

Podobnie jak w przypadku ZUS, wśród pobierających świadczenia z KRUS dominowali emeryci, a ich odsetek wyniósł 75,6%, najniższy zaś udział miały osoby pobierające renty rodzinne, które stanowiły 4,5% ogółu beneficjentów świadczeń KRUS.

Świadczenia emerytalno-rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących oraz wyrównawczych) uwzględniającą zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia dochodów z pracy.

W województwie w 2013 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wyniosła 1 669,55 zł i była wyższa o 5,1% niż przed rokiem (w kraju o 5,4%). To samo świadczenie pobierane przez rolników indywidualnych ukształtowało się na poziomie 1 128,17 zł

i zwiększyło się o 6,8% w ciągu roku (w kraju o 6,3%).

Tendencję wzrostową obserwowano w przypadku wszystkich kategorii świadczeń zarówno w województwie, jak i w kraju. Największy wzrost w ciągu ostatniego roku odnotowano w przypadku rent z tytułu niezdolności do pracy z KRUS (w województwie o 15,8%, a w kraju o 14,5%).

Świadczenia emerytalno-rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

W województwie podobnie, jak w kraju, szybciej rosła przeciętna emerytura i renta wypłacana przez KRUS niż to samo świadczenie z ZUS, a różnica wyniosła 1,7 p. proc. (w kraju 0,9 p. proc.).

W 2013 r. wysokość świadczeń z ZUS w województwie ukształtowała się poniżej średniej krajowej (o 10,0%), natomiast z KRUS świadczenia były nieznacznie wyższe (o 0,6%). Pod względem przeciętnej emerytury i renty z ZUS, województwo plasowało się na czternastym miejscu w kraju, a w przypadku analogicznego świadczenia pobieranego przez rolników indywidualnych na szóstym miejscu.

Wypłaty realizowane przez KRUS w poszczególnych kategoriach świadczeń były wyższe od krajowych (renty z tytułu niezdolności do pracy o 1,7%, renty rodzinne o 1,3%, emerytury o 0,8%), natomiast wypłaty z ZUS były niższe od krajowych (renty rodzinne o 13,1%, emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy po 8,4%).

Dane prezentujące świadczenia społeczne w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w publikacji pt. „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego”, który co kwartał udostępniony jest na stronie internetowej Urzędu, jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

CENY

W województwie warmińsko-mazurskim w 2013 r. wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku był wolniejszy od notowanego w 2012 r. Ceny towarów i usług konsumpcyjnych zwiększyły się w porównaniu z rokiem poprzednim w takim samym stopniu jak w skali kraju. Podobnie jak w Polsce, wzrost cen wystąpił w większości grup towarów i usług, a najwyższy odnotowano w grupie napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych, rekreacji i kultury, mieszkania, zdrowia oraz żywności i napojów bezalkoholowych.

Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag z roku poprzedzającego rok badany.

Systemy wag w zakresie poszczególnych województw oraz w skali kraju opracowano na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (COICOP/HICP).

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie warmińsko-mazurskim w 2013 r. w odniesieniu do roku poprzedniego wzrosły o 0,9% (taki sam wzrost średnio dla Polski). W województwie największy wzrost cen objął towary i usługi związane z napojami i wyrobami tytoniowymi (o 2,8%), rekreacją i kulturą (o 2,6%) oraz mieszkaniem i zdrowiem (po 2,0%). Mniej niż w poprzednim roku płacono za odzież i obuwie (o 3,1%) oraz za usługi związane z transportem (o 2,1%). Podobne tendencje obserwowano w skali kraju.

Tabl. 14. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
	rok poprzedni = 100		
POLSKA			
O g ó ł e m	102,6	103,7	100,9
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,7	104,3	102,0
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	105,3	104,1	103,5
Odzież i obuwie	96,2	95,8	95,1
Mieszkanie	103,3	105,2	101,7
Zdrowie	102,9	103,2	101,8
Transport	106,2	107,0	98,2
Rekreacja i kultura	99,7	101,1	102,8
Edukacja	102,7	104,2	99,7

Tabl. 14. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (dok.)**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
	rok poprzedni = 100		
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
O g ó ł e m	103,1	104,1	100,9
Żywność i napoje bezalkoholowe	103,2	105,0	101,8
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	105,2	105,0	102,8
Odzież i obuwie	95,6	97,3	96,9
Mieszkanie	104,1	105,1	102,0
Zdrowie	102,8	103,4	102,0
Transport	107,0	108,3	97,9
Rekreacja i kultura	101,7	101,1	102,6
Edukacja	103,4	104,3	100,2

W 2013 r. największy wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego wystąpił w I kwartale (1,4%). Najbardziej wzrosły w tym czasie opłaty związane z edukacją (o 4,8%), napojami i wyrobami tytoniowymi (o 3,1%), mieszkaniem (o 2,4%) i zdrowiem (o 2,3%). W tych grupach, z wyjątkiem edukacji, we wszystkich kwartałach zaobserwowano wzrost cen towarów i usług. Przez cały rok w grupie odzież i obuwie oraz w transporcie utrzymywał się ciągły spadek cen.

Tabl. 15. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie warmińsko-mazurskim**

Wyszczególnienie	2012				2013			
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	104,5	104,3	104,3	103,4	101,4	100,5	101,0	100,7
Żywność i napoje bezalkoholowe	105,0	104,2	105,7	105,2	102,4	100,9	102,2	101,8
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	105,0	105,6	104,9	104,6	103,1	102,7	102,6	102,9
Odzież i obuwie	97,1	97,0	97,4	97,8	97,6	97,4	96,7	95,8
Mieszkanie	105,6	105,8	104,9	104,3	102,4	101,6	102,0	102,1
Zdrowie	104,7	104,1	103,4	101,5	102,3	102,1	101,8	101,6
Transport	110,8	109,9	108,8	104,0	99,0	96,4	98,2	98,0
Rekreacja i kultura	101,4	100,8	101,3	100,8	99,2	103,5	103,4	104,2
Edukacja	103,6	104,4	104,3	104,8	104,8	104,1	99,9	92,4

W grudniu 2013 r. w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego zmiany cen były zróżnicowane. W województwie warmińsko-mazurskim największy wzrost cen dotyczył warzyw: ziemniaków (o 73,1%) i cebuli (o 56,2%). Cena sera dojrzewającego wzrosła

Źródłem informacji o cenach detalicznych prezentowanych towarów żywnościowych były notowania cen prowadzone przez ankietów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny towarów i usług konsumpcyjnych notowano raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone były dwa razy w miesiącu (do 2010 r. trzy razy w miesiącu).

o 14,9%, sera twarogowego półtłustego o 13,1% i mleka o 11,3%. Zdecydowanie mniej płacono za mięso, w tym za mięso wieprzowe z kością (o 5,4%), mięso wołowe bez kości (o 0,3%) oraz za mięso wołowe z kością (o 0,1%). Wzrosła cena szynki wieprzowej gotowanej (o 0,9%). Zdecydowanie mniej niż przed rokiem płacono m.in. za ryż (o 4,8%), chleb i kaszę jęczmienną (po 3,0%). Cena benzyny silnikowej bezołowiowej 95-oktanowa obniżyła się o 3,3%. Wzrosły ceny usług, w tym: bilet normalny na przejazd autobusem miejskim (o 3,9%), bilet do kina (o 3,1%), podgrzanie wody (o 1,5%) oraz podzelowanie obuwia męskiego (o 1,1%).

Tabl. 16. **Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013	
	w złotych			XII 2012 = 100
POLSKA				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	2,08	2,25	2,22	98,7
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,96	7,18	6,94	96,7
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,68	15,96	15,51	97,2
Szynka wieprzowa gotowana – za 1kg	21,65	23,88	24,51	102,6
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5% – za 1 l	2,67	2,73	2,93	107,3
Masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% – za 200 g	4,27	4,29	4,74	110,5
Cebula – za 1 kg	2,25	1,48	2,16	145,9
Ziemniaki – za 1 kg	1,43	0,91	1,52	167,0
Cukier biały kryształ – za 1 kg	2,94	3,93	3,17	80,7
Sok jabłkowy – za 1 l	3,64	3,82	3,79	99,2
Garnitur męski 2-częściowy, z elanowejny – za 1 kpl.	467,17	476,09	479,09	100,6
Półbuty skórzane męskie na podszwie nie- skórzanej – za 1 parę	164,09	180,58	185,13	102,5
Proszek do prania – za 400 g	4,43	4,60	4,55	98,9
Ciepła woda – za 1 m ³	17,89	19,83	20,90	105,4
Bilet normalny na przejazd jednorazowy autobusem miejskim	2,23	2,64	2,73	103,4
Bilet normalny do kina	15,23	16,68	17,30	103,7
Wizyta u lekarza specjalisty II stopnia	69,63	79,90	83,97	105,1
WARMIŃSKO-MAZURSKIE				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,94	2,00	1,94	97,0
Kurczęta patroszone – za 1 kg	6,28	7,03	6,78	96,4
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	14,24	16,07	15,20	94,6
Szynka wieprzowa gotowana – za 1kg	20,54	23,50	23,71	100,9
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5% – za 1 l	2,53	2,66	2,96	111,3
Masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% – za 200 g	4,18	4,40	4,94	112,3

Tabl. 16. **Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu (dok.)**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013	
	w złotych			2012 = 100
WARMIŃSKO-MAZURSKIE (dok.)				
Cebula – za 1 kg	2,07	1,46	2,28	156,2
Ziemniaki – za 1 kg	1,33	0,93	1,61	173,1
Cukier biały kryształ – za 1 kg	2,89	3,89	3,24	83,3
Sok jabłkowy – za 1 l	3,49	3,89	3,79	97,4
Garnitur męski 2-częściowy, z elanowejny – za 1 kpl.	514,25	482,20	490,10	101,6
Półbuty skórzane męskie na podszwie nie- skórzanej – za 1 parę	165,58	178,09	185,69	104,3
Proszek do prania – za 400 g	4,61	4,82	4,43	91,9
Ciepła woda – za 1 m ³	16,99	18,11	18,39	101,5
Bilet normalny na przejazd jednorazowy auto- busem miejskim	2,10	2,55	2,65	103,9
Bilet normalny do kina	15,00	15,20	15,67	103,1
Wizyta u lekarza specjalisty II stopnia	72,00	84,00	91,00	108,3

Dane prezentujące ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
 - „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał,
 - „Ceny w województwie warmińsko-mazurskim w 2012 r.” – publikacja jednorazowa;
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).*

Wyk. 34. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych**
Rok poprzedni = 100

Wyk. 35. **Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie warmińsko-mazurskim w 2013 r.**
Analogiczny okres roku poprzedniego = 100

ROLNICTWO

■ WARUNKI AGROMETEOROLOGICZNE

Korzystne warunki atmosferyczne na jesieni 2012 r. sprzyjały prowadzeniu prac polowych związanych z przygotowaniem gleby oraz siewom ozimin pod zbiory 2013 r. Siewy zbóż ozimych przeprowadzano na ogół w optymalnych terminach agrotechnicznych. Roślinom, których okres kiełkowania i wschodów przypadł na początek października początkowo brakowało odpowiedniej ilości wilgoci w glebie. Warunki wilgotnościowe poprawiły opady deszczu w drugiej połowie października. Ostatni tydzień października był wyjątkowo zimny, z kilkudniowymi opadami śniegu i przymrozkami.

Wyjątkowo ciepła i bezmroźna pogoda w listopadzie sprzyjała prowadzeniu orok zimowych, podtrzymywała vegetację i stwarzała dobre warunki dla wzrostu i rozwoju ozimin. Rośliny nadrobiły straty spowodowane brakiem opadów w początkowym okresie vegetacji. Występujące w ciągu miesiąca okresy z wahaniami dobowej temperatury powietrza sprzyjały hartowaniu roślin. Pod koniec listopada stan upraw ozimych przed wejściem w okres zimowego spoczynku oceniano jako nieznacznie lepszy od analogicznego okresu roku ubiegłego. Rośliny w końcowej fazie jesiennego wzrostu były dobrze wyrośnięte i rozkrzewione.

Na początku grudnia znaczne ochłodzenie spowodowało zahamowanie procesów życiowych roślin. Przebieg pogody w okresie zimy nie stwarzał większych zagrożeń dla zimujących upraw. Rośliny chroniła przed mrozem dość gruba pokrywa śnieżna. Okresowo występowały duże spadki temperatury powietrza – nie stwarzało to jednak zagrożenia uszkodzeń systemu korzeniowego.

W marcu i w pierwszej dekadzie kwietnia 2013 r. na polach nadal zalegała pokrywa śnieżna i trwała zimowa przerwa w vegetacji. Ruszenie vegetacji roślin ozimych nastąpiło dopiero na początku drugiej dekady kwietnia i było opóźnione o około 2–3 tygodnie. Wiosenne prace polowe rozpoczęto w drugiej połowie kwietnia, po zniknięciu pokrywy śnieżnej.

Uwilgotnienie wierzchniej warstwy gleby pod koniec kwietnia i w pierwszej połowie maja było niewystarczające i nie zabezpieczało potrzeb wodnych roślin. Obfite, miejscami ulewne deszcze miały charakter lokalny.

Warunki pogodowe w czerwcu były zróżnicowane. Po okresie wysokich temperatur i silnego nasłonecznienia, pod koniec czerwca nastąpiła fala intensywnych opadów.

Słoneczna, upalna pogoda w lipcu sprzyjała dojrzewaniu zbóż i rzepaku. Opady deszczu miały charakter burzowy, powodując lokalnie podtopienia i wyleganie zbóż. W trzeciej dekadzie lipca rozpoczęto żniwa.

Upalny, słoneczny sierpień sprzyjał zbiorom rzepaku i zbóż. Opady deszczu były krótkotrwałe i przerywały prace żniwne tylko na krótki okres. Zebrane ziarno było suche i dobrej jakości.

Ciepła i słoneczna pogoda we wrześniu stwarzała dobre warunki dla dokończenia żniw, zbioru kolejnego pokosu traw łąkowych oraz motylkowych. Intensywne opady deszczu w drugiej połowie miesiąca wpłynęły korzystnie na wschody ozimin. Pod koniec miesiąca rozpoczęto zbiory buraków cukrowych i okopowych pastewnych.

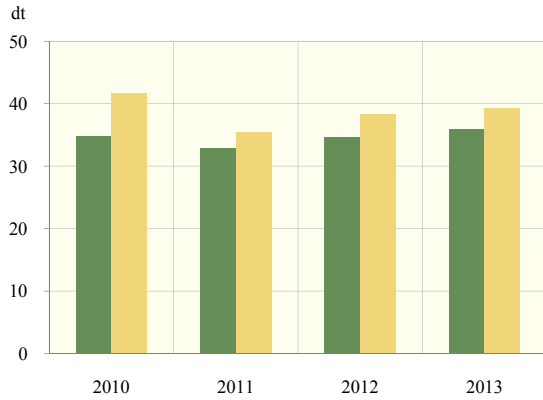
Ciepła, słoneczna pogoda i umiarkowane opady w październiku sprzyjały vegetacji roślin, prowadzeniu orok zimowych oraz stwarzały bardzo dobre warunki do zbioru kukurydzy, buraków cukrowych i okopowych pastewnych.

Tabl. 17. Wybrane dane dotyczące rolnictwa

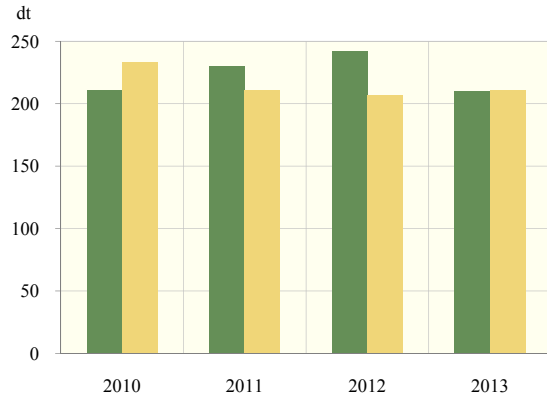
Wyszczególnienie	2010	2012	2013
POLSKA			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszankami			
zbożowymi	34,9	34,6	35,9
rzepak i rzepik	23,6	25,9	28,1
ziemniaki	211	242	210
buraki cukrowe	483	582	547
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha			
użytków rolnych (stan w czerwcu) w szt.:			
bydło	38,8 ^a	38,6	40,7
trzoda chlewna ^b	102,8 ^a	77,4	77,5
owce	1,8 ^a	1,8	1,7
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni).	1043,3 ^a	757,7	857,0
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	59,84	89,34	79,67
ziarno żyta za 1 dt	42,12	74,22	55,36
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	50,86	44,97	64,45
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,56	6,40	6,20
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,89	5,40	5,39
mleko krowie za 1 l	1,07	1,20	1,36
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	64,91	94,65	97,50
ziarno żyta za 1 dt	48,58	80,85	72,89
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	98,51	60,59	100,22
prosię na chów za 1 szt.	130,20	173,57	169,56
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszankami			
zbożowymi	41,7	38,3	39,4
rzepak i rzepik	20,9	26,0	27,3
ziemniaki	233	207	211
buraki cukrowe	518	525	505
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha			
użytków rolnych (stan w czerwcu) w szt.:			
bydło	43,5 ^a	44,6	45,4
trzoda chlewna ^b	67,0 ^a	52,7	52,3
owce	1,1 ^a	1,0	1,4
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	306,3 ^a	242,7	335,3
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	61,17	89,77	78,77
ziarno żyta za 1 dt	44,03	73,38	55,64
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	56,26	37,42	52,63
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,27	6,25	5,98
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	4,01	5,55	5,36
mleko krowie za 1 l	1,10	1,22	1,39
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	61,18	94,32	94,43
ziarno żyta za 1 dt	42,63	83,50	68,78
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	107,40	72,84	105,42
prosię na chów za 1 szt.	158,04	174,89	174,95

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI. ^b Stan w końcu lipca.

Wyk. 36. **Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi z 1 ha**

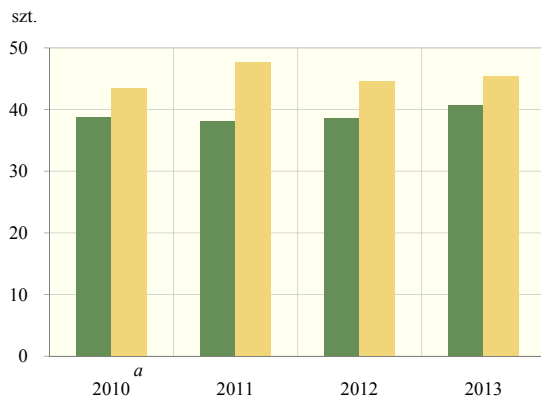

Wyk. 37. **Plony ziemniaków z 1 ha**

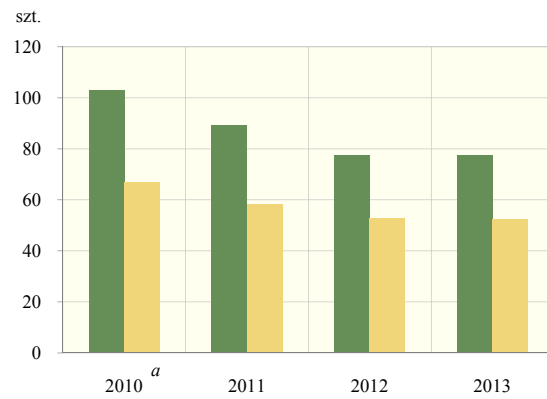

■ Polska
■ woj. warmińsko-mazurskie

Wyk. 38. **Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych**
Stan w czerwcu

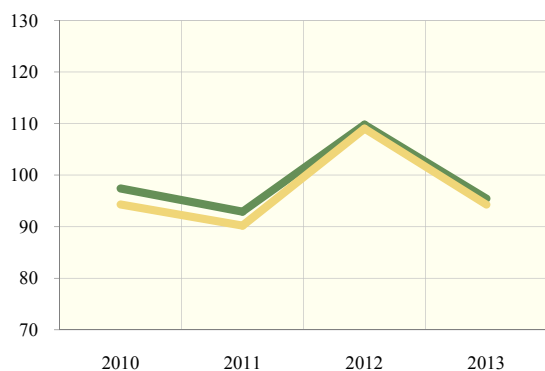
Wyk. 39. **Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych**
Stan w końcu lipca

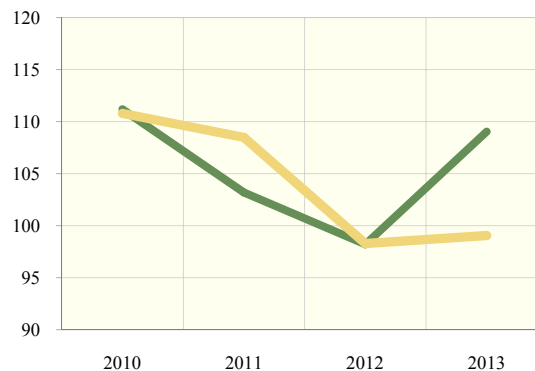
■ Polska
■ woj. warmińsko-mazurskie

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI.

Wyk. 40. **Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)**
Rok poprzedni = 100

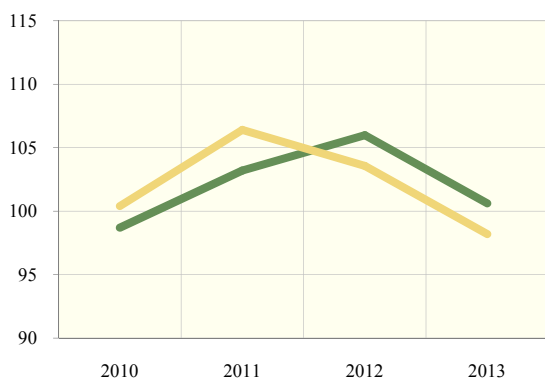

Wyk. 41. **Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem w wadze żywej**
Rok poprzedni = 100

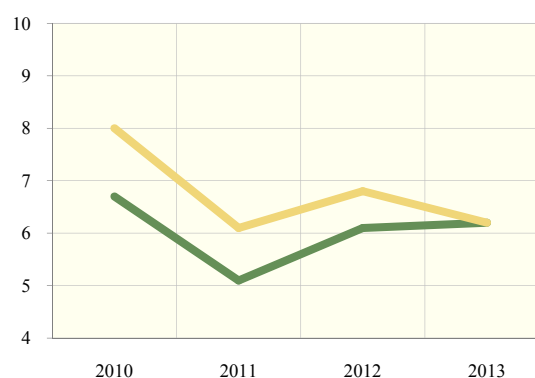

— Polska
— woj. warmińsko-mazurskie

Wyk. 42. **Dynamika skupu mleka krowiego**
Rok poprzedni = 100

Wyk. 43. **Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych jęczmienia**

— Polska
— woj. warmińsko-mazurskie

▪ PRODUKCJA ROŚLINNA

W 2013 r. w województwie warmińsko-mazurskim pomimo wyższego plonowania zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, ich niższa powierzchnia uprawy spowodowała, że uzyskano produkcję mniejszą niż przed rokiem. Zbiory rzepaku i rzepiku oraz ziemniaków były wyższe niż rok wcześniej. O wyższym poziomie ich produkcji zadecydowała większa powierzchnia uprawy oraz wyższe plonowanie niż było w 2012 r. Natomiast spadły zbiory buraków cukrowych. Było to wynikiem ich niższego plonowania i zmniejszenia areалу uprawy w odniesieniu do roku poprzedniego.

Powierzchnia zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2013 r. wyniosła 365,0 tys. ha i była o 5,5% mniejsza niż w roku poprzednim oraz o 11,4% mniejsza w porównaniu z notowaną w 2010 r. Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2013 r. osiągnęły poziom 39,4 dt z ha i zwiększyły się o 2,9% w stosunku do uzyskanych w roku poprzednim, a w porównaniu do 2010 r. obniżyły się o 5,5%. W 2013 r. plony w województwie były o 9,7% wyższe w odniesieniu do średnich plonów w kraju. Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2013 r. w województwie oszacowano na 1 439,6 tys. ton, czyli o 2,7% mniej niż przed rokiem i o 16,1% mniej niż w 2010 r.

Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku w 2013 r. wyniosła 70,4 tys. ha i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się o 0,4%, a w stosunku do 2010 r. wzrosła o 2,0%. W omawianym roku plony wyniosły 27,3 dt z ha i były niższe od średniego poziomu w kraju o 2,8%. W porównaniu z plonami uzyskanymi rok wcześniej zwiększyły się one o 5,0%, a w odniesieniu do 2010 r. były wyższe o 30,6%. Zbiory rzepaku i rzepiku w województwie w 2013 r. oszacowano na 191,8 tys. ton i były one wyższe o 5,2% od uzyskanych w 2012 r. oraz o 33,4% większe od notowanych w 2010 r.

Po wielu latach ograniczania uprawy ziemniaków odnotowano wzrost ich powierzchni. W 2013 r. zasadzono je na powierzchni 13,3 tys. ha, czyli o 30,1% większej niż w roku poprzednim, a w porównaniu z 2010 r. – o 19,6% większej. W omawianym roku z 1 ha zebrano 211 dt ziemniaków, czyli o 1,9% więcej niż w poprzednim roku i o 9,4% mniej niż trzy lat wcześniej. W odniesieniu do średnich w kraju uzyskane plony były wyższe o 0,5%. Produkcja ziemniaków w województwie w 2013 r. wyniosła 280,5 tys. ton i na skutek zwiększonej powierzchni i wydajności z 1 ha była o 32,9% większa od zbiorów z 2012 r., również w porównaniu z 2010 r. zbiory były wyższe o 8,2% ze względu na znaczne zwiększenie areálu uprawy.

Powierzchnia, plony i zbiory buraków cukrowych w 2013 r. były niższe zarówno w porównaniu do roku wcześniejszego, jak i do 2010 r.

▪ POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

W województwie warmińsko-mazurskim w 2013 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, zmniejszyły się pogłowie bydła i trzody chlewnej. W analizowanym okresie odnotowano natomiast zwiększenie stada owiec i drobiu.

Według danych z badania reprezentacyjnego przeprowadzonego w czerwcu 2013 r., pogłowie bydła w województwie liczyło 451,2 tys. szt., co stanowiło 7,7% ogólnego pogłowia bydła w kraju. W stosunku do wyników z 2012 r. liczebność stada bydła zmniejszyła się o 2,6% (w Polsce wzrosła o 1,4%). Natomiast w odniesieniu do danych Powszechnego Spisu Rolnego 2010 odnotowano wzrost o 3,5% (w kraju – wzrost o 1,7%).

*Badania **pogłowia trzody chlewnej** i produkcji żywca wieprzowego prowadzone są 3-krotnie w roku – w kwietniu według stanu w końcu marca, w sierpniu według stanu w końcu lipca i w grudniu według stanu w końcu listopada, a badania **pogłowia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich oraz produkcji zwierzęcej** – 2-krotnie w roku – według stanu w czerwcu i grudniu.*

W 2013 r. w ogólnym pogłowie bydła 44,3% stanowiły krowy, w tym 88,0% – krowy mleczne (dla Polski odsetki te wyniosły odpowiednio 43,2% i 93,3%). Niższy niż przeciętnie w Polsce udział krów mlecznych w stadzie bydła w województwie świadczy o ukierunkowaniu hodowli tego gatunku zwierząt na produkcję nie tylko mleka, ale i mięsa.

Pogłowie trzody chlewnej w lipcu 2013 r. w województwie ukształtowało się na poziomie 520,2 tys. szt. (w tym 50,3 tys. szt., tj. 9,7% stanowiły lochy). Udział województwa w ogólnokrajowym pogłowie świń wyniósł 4,7%. W odniesieniu do stanu z 2012 r. wielkość stada trzody chlewnej zmniejszyła się o 4,8% (w Polsce zanotowano spadek o 3,6%). W porównaniu z PSR 2010 spadek pogłowia był większy i wyniósł 22,4% (w kraju – spadek o 26,9%). Tendencja spadkowa utrzymywała się od 2010 r.

W 2013 r. stado owiec liczyło 13,7 tys. szt., co stanowiło 5,5% pogłowia krajowego. W porównaniu z poprzednim rokiem w województwie, odwrotnie niż w Polsce, wzrosło pogłowie owiec (odpowiednio wzrost o 25,4% i spadek o 6,5%). W odniesieniu do PSR 2010 stado owiec w warmińsko-mazurskim zwiększyło się o 26,9% (w kraju – spadek o 6,8%).

W 2013 r. stado drobiu w regionie ukształtowało się na poziomie 6 823,8 tys. szt. i stanowiło 4,9% ogólnego pogłowia w Polsce. W porównaniu z rokiem poprzednim jego liczebność w województwie wzrosła o 4,1% (w kraju – wzrost o 7,7%). W odniesieniu do stanu notowanego w PSR 2010 pogłowie drobiu było mniejsze w województwie o 9,5%, a także w kraju o 20,3%.

▪ SKUP PRODUKTÓW ROLNYCH

W województwie warmińsko-mazurskim w 2013 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, obserwowano wzrost skupu ziemniaków ogółem. Ziarna zbóż, żywca rzeźnego i mleka skupiono mniej niż przed rokiem.

W 2013 r. skupiono 679,7 tys. ton ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszkankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), co stanowiło 8,5% skupu ogólnokrajowego. Począwszy od 2006 r. udział producentów z województwa warmińsko-mazurskiego w skupie w kraju

stopniowo maleje. W odniesieniu do roku poprzedniego skup był niższy o 5,7%, a w porównaniu z 2010 r. – niższy o 7,3% (w kraju spadek – odpowiednio o 4,5% i o 2,6%). W omawianym roku w województwie skupiono 438,5 tys. ton pszenicy, tj. o 15,1% mniej niż w poprzednim roku i o 14,5% niż w 2010 r. Skup żyta wyniósł 94,6 tys. ton i zwiększył się o 24,7% w odniesieniu do 2012 r. i o 12,1% w stosunku do 2010 r.

Skup ziemniaków ogółem w 2013 r. ukształtował się na poziomie 9,7 tys. ton, co stanowiło 0,7% ogólnego skupu w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił wzrost ilości skupionych ziemniaków ogółem o 33,1%, a w porównaniu z 2010 r. wzrost o 6,1% (w kraju odnotowano spadek o 8,6% w odniesieniu do poprzedniego roku, a w stosunku do 2010 r. wzrost o 20,7%). Znacznie wzrósł w ciągu roku udział ziemniaków jadalnych w ziemniakach skupionych ogółem (z 11,8% do 27,2%).

W omawianym roku skupiono 236,9 tys. ton żywca rzeźnego (w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami) w wadze poubojowej ciepłej (wbc), co stanowiło 6,8% skupu ogólnokrajowego. W porównaniu do 2012 r. wielkość skupu zmalała o 2,1%.

W 2013 r. skupiono 333,2 tys. ton żywca rzeźnego w wadze żywej, tj. o 0,9% mniej niż przed rokiem i o 5,7% więcej niż w 2010 r. W skali kraju zaobserwowano wzrost o 9,0% w odniesieniu do 2012 r. i o 10,5% w stosunku do stanu sprzed trzech lat.

W ciągu ostatniego roku skupiono 104,7 tys. ton żywca wieprzowego, tj. o 7,9% mniej niż w roku poprzednim, zaś o 8,3% więcej niż trzy lata wcześniej. Skup żywca wołowego (bez cieląt) ukształtował się na poziomie 25,0 tys. ton i był większy o 88,4% niż przed rokiem i o 1,6% niż w 2010 r. Żywca drobiowego skupiono 202,7 tys. ton (co stanowiło 9,1% ogółu żywca drobiowego skupionego w kraju), czyli o 2,9% mniej niż w roku poprzednim i o 4,9% więcej w porównaniu z 2010 r.

W 2013 r. skup mleka krowiego wyniósł 763,6 mln litrów (co stanowiło 7,9% ogółu mleka skupionego w kraju), tj. o 1,8% mniej niż przed rokiem i o 8,2% więcej niż trzy lata wcześniej (w skali kraju zanotowano wzrost w odniesieniu do poprzedniego roku o 0,6% i w porównaniu z 2010 r. o 10,1%).

▪ CENY PRODUKTÓW ROLNYCH W SKUPIE I NA TARGOWISKACH

W 2013 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, odnotowano wzrost cen ziemniaków w skupie i na targowiskach, mleka w skupie oraz targowiskowych cen pszenicy. Natomiast niższe były ceny skupu zbóż, żywca rzeźnego wołowego i wieprzowego oraz żyta na targowiskach.

Średnia cena skupu pszenicy w województwie w 2013 r. wyniosła 78,77 zł za 1 dt (w kraju – 79,67 zł) i była o 12,3% niższa niż przed rokiem, a w porównaniu z 2010 r. wyższa o 28,8%. Po tendencji wzrostowej w latach 2010–2012, zanotowano spadek cen zarówno w województwie, jak i w kraju. Na targowiskach

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

skach za 1 dt pszenicy płacono 94,43 zł (w kraju – 97,50 zł), tj. więcej o 0,1% niż w roku poprzednim i o 54,3% niż trzy lata wcześniej.

W 2013 r. cena żyta w skupie ukształtowała się na poziomie 55,64 zł za dt (w kraju – 55,36 zł), tj. o 24,2% niższym w porównaniu z zanotowanym w 2012 r. i o 26,4% wyższym niż w 2010 r. Od 2012 r. zanotowano spadek cen zarówno w kraju, jak i w województwie. W obrocie targowiskowym cena żyta wyniosła 68,78 zł (w Polsce 72,89 zł) i była niższa od ubiegłorocznej o 17,6%.

Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

W 2013 r. za ziemniaki jadalne (bez wczesnych) w skupie płacono 52,63 zł za dt (w kraju – 47,80 zł), tj. o 40,6% więcej niż przed rokiem i o 6,4% mniej niż w 2010 r. W obrocie targowiskowym cena ziemniaków (bez wczesnych) ukształtowała się na poziomie 105,42 zł za dt (w Polsce – 100,22 zł), tj. o 44,7% wyższym w stosunku do zanotowanego w 2012 r. i o 1,8% niższym niż w 2010 r. Po spadku cen w roku poprzednim, notowano wzrost zarówno w województwie, jak i w kraju.

W omawianym roku cena skupu żywca wołowego wyniosła 5,98 zł za kg (w kraju – 6,20 zł), tj. zmniejszyła się o 4,4% w stosunku do uzyskanej w poprzednim roku, a w odniesieniu do 2010 r. była wyższa o 39,8%. Po tendencji wzrostowej utrzymującej się w latach 2008–2012, nastąpił spadek zarówno w województwie, jak i w kraju.

Cena żywca wieprzowego w skupie osiągnęła wartość 5,36 zł za kg (w kraju – 5,39 zł), tj. o 3,5% niższą niż w 2012 r. i o 33,5% większą w porównaniu z zanotowaną trzy lata wcześniej.

W 2013 r. pogorszyła się relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych jęczmienia i to zarówno w porównaniu do roku poprzedniego, jaki i do 2010. Ukształtowała się ona na poziomie 6,2 (wobec 6,8 w 2012 r. i 8,0 w 2010 r.). W kraju relacja wyniosła 6,2 (wobec 6,1 w 2012 r. i 6,7 w 2010 r.). W warmińsko-mazurskim po pogorszeniu relacji w latach 2010–2011, w 2012 r. odnotowano jej poprawę, a w 2013 r. ponownie pogorszenie.

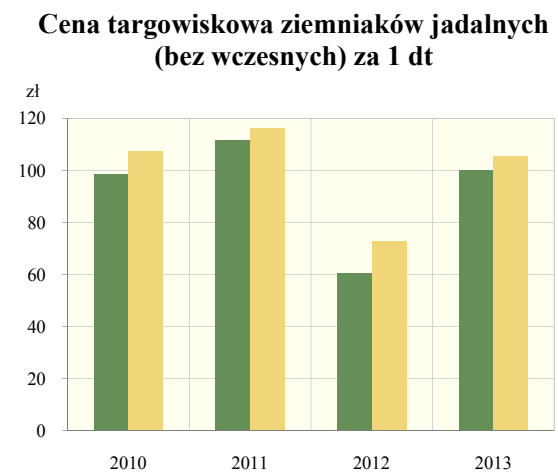
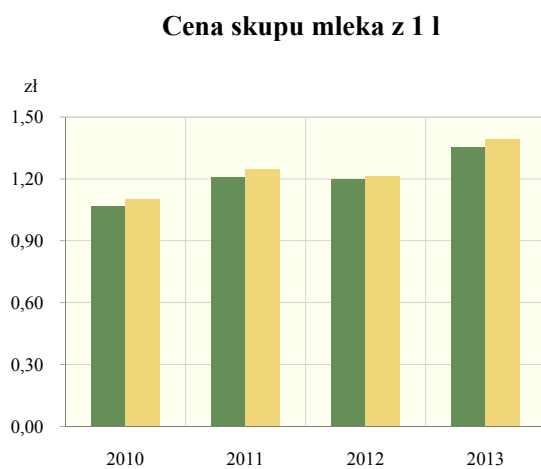
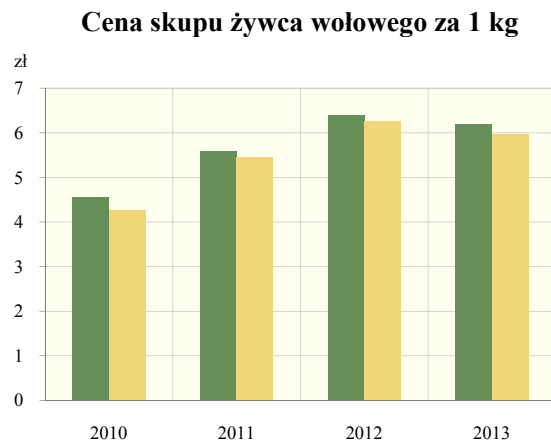
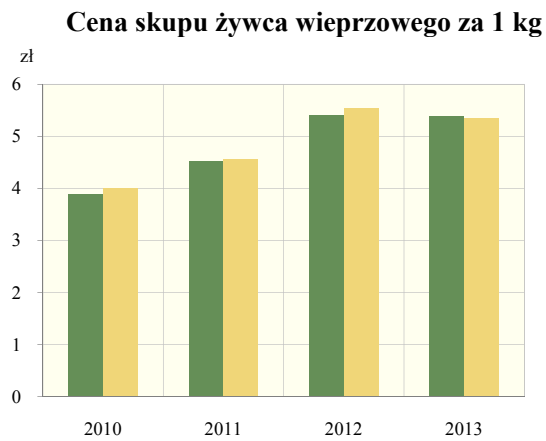
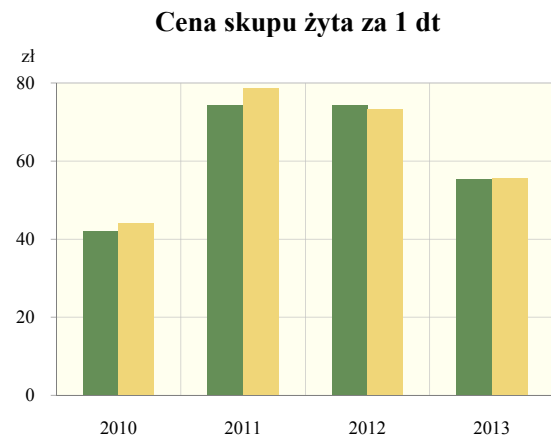
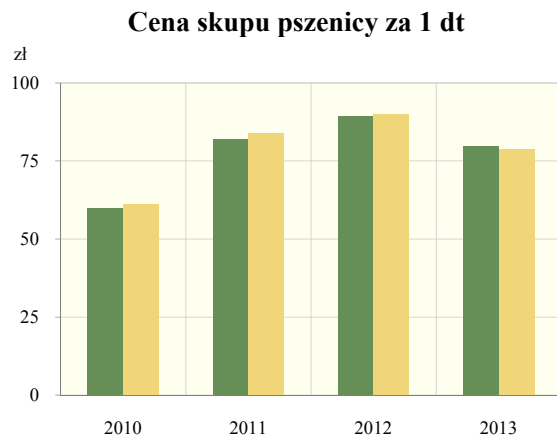
W 2013 r. cena skupu drobiu rzeźnego osiągnęła poziom 5,40 zł za kg (w kraju – 4,22 zł) i była wyższa o 5,6% w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku i o 26,3% niż w 2010 r.

Za 1 l mleka w omawianym roku płacono 1,39 zł (w kraju – średnio 1,36 zł), tj. więcej o 14,6% niż przed rokiem i o 26,3% niż trzy lata wcześniej. Po spadku cen w 2012 r., nastąpił ich wzrost w kraju i w województwie.

▪ GLOBALNA, KOŃCOWA I TOWAROWA PRODUKCJA ROLNICZA

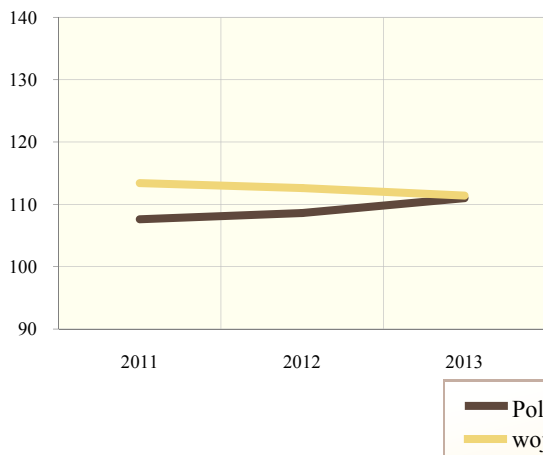
W województwie warmińsko-mazurskim w 2012 r., w odniesieniu do poprzedniego roku, nastąpił wzrost globalnej produkcji rolniczej (w cenach stałych), o czym zdecydowała wyższa wartość produkcji roślinnej. W skali roku zanotowano także wzrost produkcji roślinnej końcowej i towarowej. Natomiast spadła wartość produkcji zwierzęcej, zarówno globalnej, końcowej, jak i towarowej.

Wyk. 44. Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach

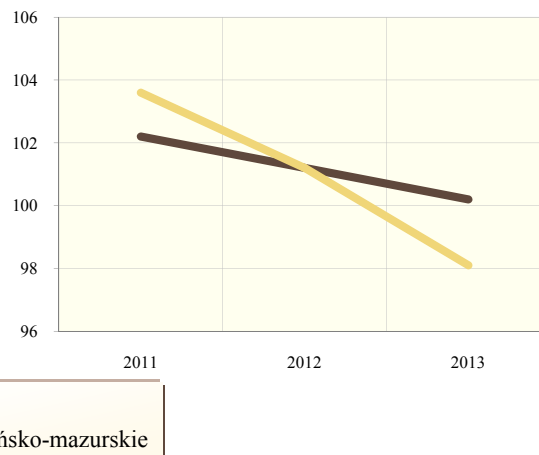

■ Polska
■ woj. warmińsko-mazurskie

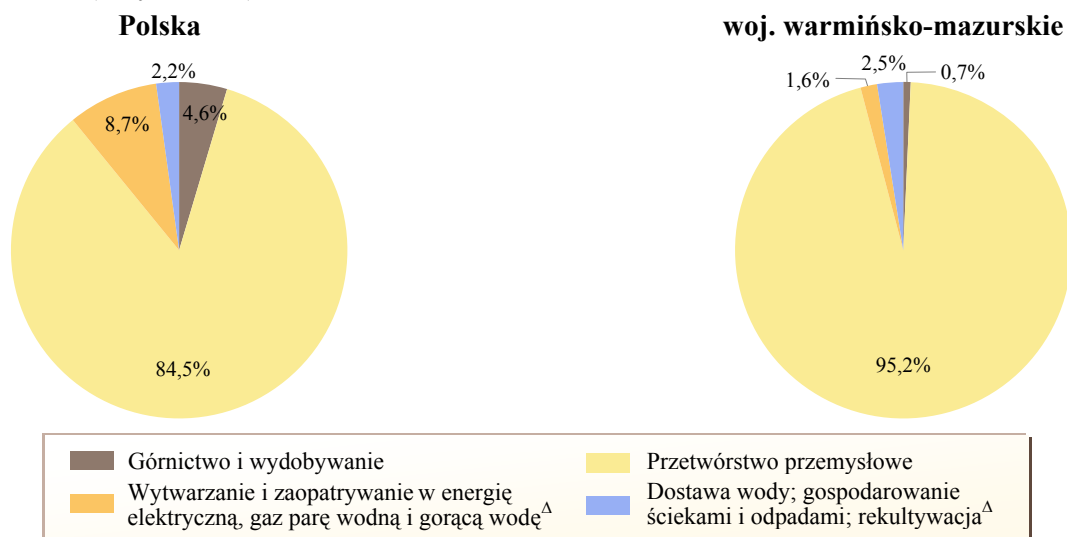
Wyk. 45. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe) 2010 = 100**

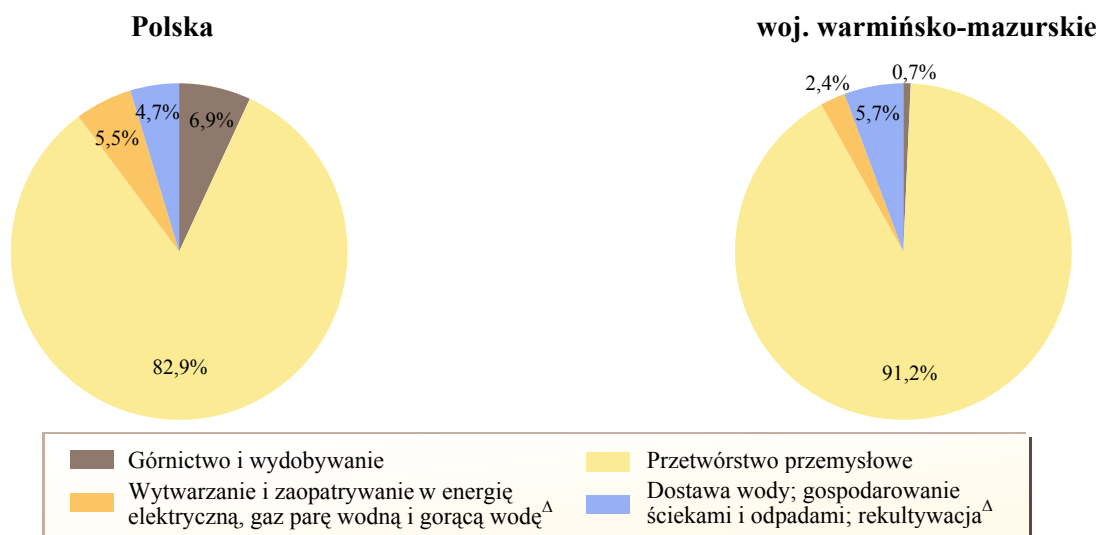
Wyk. 46. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle 2010 = 100**

Wyk. 47. **Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD 2007 w 2013 r. (ceny bieżące)**

Wyk. 48. **Struktura przeciętnego zatrudnienia w przemyśle według sekcji PKD 2007 w 2013 r.**

W 2012 r. w porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano wzrost produkcji globalnej o 2,4%, o czym zdecydowała wyższa niż rok wcześniej produkcja roślinna (o 7,9%). Natomiast produkcja zwierzęca była niższa o 1,7%. W analizowanym roku udział województwa warmińsko-mazurskiego w ogólnokrajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 5,8% i w przypadku produkcji roślinnej ukształtował się na poziomie 4,8%, a zwierzęcej – 6,9%.

Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywcą rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

W 2012 r. w strukturze produkcji globalnej przeważała produkcja zwierzęca. Jej udział w produkcji globalnej województwa wyniósł 55,5%. W kraju natomiast przeważała produkcja roślinna i jej udział w produkcji globalnej wyniósł 53,8%.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Z wartości końcowej produkcji rolniczej w województwie warmińsko-mazurskim w 2012 r. 31,1% stanowiła produkcja roślinna, natomiast na dominującą produkcję zwierzęcą przypadało 68,9%. Wartość produkcji końcowej w 2012 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, była o 4,6% wyższa, wskutek wzrostu o 21,2% produkcji roślinnej, przy spadku produkcji zwierzęcej o 1,5%.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

W analizowanym roku w towarowej produkcji rolniczej nastąpił wzrost produkcji ogółem (o 5,7%), przy wzroście wartości produkcji roślinnej (o 25,5%) i spadku (o 1,2%) produkcji zwierzęcej.

W 2012 r. udział województwa warmińsko-mazurskiego w ogólnokrajowej produkcji końcowej wyniósł 5,8%, a towarowej 5,9%.

Dane prezentujące rolnictwo w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał; jak również w Banku Danych Lokalnych.

PRZEMYSŁ

W 2013 r. w województwie warmińsko-mazurskim wystąpił spadek produkcji sprzedanej przemysłu w porównaniu z rokiem poprzednim. Tempo wzrostu uległo stopniowemu wzrostowi w kolejnych kwartalnych okresach narastających. W porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła wydajność pracy¹, przy jednoczesnym spadku przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2013 r. w województwie osiągnęła wartość 27 241,6 mln zł (w cenach bieżących) i była o 1,1% (w cenach stałych) niższa w odniesieniu do zanotowanej w roku poprzednim i o 11,4% wyższa niż w 2010 r. W skali kraju sprzedaż produkcji w stosunku do 2012 r. zwiększyła się o 2,2%. Dynamika produkcji sprzedanej stopniowo rosła w kolejnych kwartalnych okresach narastających. Po notowanym w I kwartale 2013 r. spadku produkcji sprzedanej przemysłu o 4,3% w skali roku, w kolejnych okresach narastających za-

Dane o produkcji sprzedanej przemysłu dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją” i obejmują:

- *wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;*
- *wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;*
- *zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;*
- *wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;*
- *produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.*

obserwowano – w I półroczu spadek o 3,5%, a w okresie trzech kwartałów już o 1,2%. Sprzedaż produkcji przemysłowej województwa stanowiła 2,4% sprzedaży krajowej.

Znaczący udział w ogólnej wartości produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) w 2013 r. w województwie warmińsko-mazurskim miała produkcja w sekcji przetwórstwo przemysłowe – 25 924,3 mln zł.

¹ Mierzonej wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego.

Tabl. 18. Przemysł

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
POLSKA			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	945 306,9	1 138 861,2	1 148 985,4
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	83,0	84,1	84,5
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	2 442,2	2 470,5	2 446,1
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	21 921,4	27 184,0	27 241,6
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	94,7	95,0	95,2
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	80,4	78,5	76,1
m. OLSZTYN			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	5 449,4	6 611,5	6 945,3
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	94,7	94,8	95,7
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	13,2	12,0	11,7

Spadek produkcji był wynikiem zmniejszenia produkcji sprzedanej (w cenach stałych) przede wszystkim w przetwórstwie przemysłowym (o 0,9%, przy udziale 95,2% w ogólnej wartości produkcji sprzedanej przemysłu w regionie, wobec 84,5% w kraju).

W analizowanym okresie niższy niż w ub. roku poziom produkcji sprzedanej wystąpił w 8 (spośród 22 występujących w województwie) działach przetwórstwa przemysłowego. Niższa niż przed rokiem była (w cenach stałych) produkcja m.in.: maszyn i urządzeń^Δ (spadek o 20,5%), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep^Δ (o 2,7%), pozostałego sprzętu transportowego (o 2,1%). Produkcja artykułów spożywczych, której udział w przetwórstwie przemysłowym był w województwie największy (stanowił 39,8%) spadła o 3,1%. Wzrost sprzedaży zanotowano m.in. w produkcji: mebli (o 3,8%), wyrobów z metali^Δ (o 3,3%), drewna, korka, słomy i wikliny^Δ (o 2,2%).

*Dane o wartości **produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.*

Tabl. 19. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie warmińsko-mazurskim**
(ceny stałe)

Sekcje i działy	2012				2013			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó l e m	104,1	103,7	101,8	99,5	95,7	96,5	98,8	98,9
Górnictwo i wydobywanie	73,2	83,4	81,6	85,5	74,0	69,9	74,6	71,0
Przetwórstwo przemysłowe	104,4	104,0	102,1	99,6	95,3	96,4	98,7	99,1
w tym:								
Produkcja artykułów spożywczych	103,2	105,8	101,9	98,5	94,2	92,5	96,3	96,9
Produkcja wyrobów tekstylnych	88,9	92,5	97,1	96,3	95,1	104,1	108,2	107,8
Produkcja odzieży	106,4	106,3	106,6	105,2	111,6	121,0	125,1	123,4
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	117,9	111,2	109,3	108,1	96,4	101,1	100,9	102,3
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	113,6	113,4	113,5	112,2	113,1	113,8	112,0	113,8
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	86,2	87,9	89,8	92,4	96,3	94,8	93,6	91,6
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	103,3	100,1	101,9	100,4	98,7	96,8	99,4	103,4
Produkcja metali	145,6	128,2	100,9	91,4	90,7	93,2	97,5	116,3
Produkcja wyrobów z metali ^Δ ..	109,7	109,4	107,2	107,3	101,3	103,4	106,5	103,3
Produkcja urządzeń elektrycznych	116,7	117,2	115,5	119,5	108,4	104,7	104,7	103,9
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ ..	114,7	121,5	124,8	118,2	81,6	71,4	75,7	79,5
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ ..	88,6	84,6	82,9	77,7	80,2	80,1	94,7	97,4
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	115,5	114,1	120,4	124,7	102,2	100,5	99,2	97,9
Produkcja mebli	108,3	103,5	98,5	96,3	93,7	100,1	103,5	103,9
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	104,8	105,8	104,1	105,8	101,8	98,1	99,1	93,7
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	100,9	100,4	100,8	101,8	112,1	110,0	110,6	108,3

Spadkowi produkcji sprzedanej przemysłu w województwie warmińsko-mazurskim towarzyszył spadek przeciętnego zatrudnienia (o 3,1%). W kraju przeciętne zatrudnienie w przemyśle spadło w odniesieniu do roku poprzedniego o 1,0%. W porównaniu z 2010 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle odpowiednio: spadło o 1,9% i wzrosło o 0,2%.

W 2013 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle w województwie ukształtowało się na poziomie 76,1 tys. osób i stanowiło 3,1% przeciętnego zatrudnienia przemysłu krajowego. W stosunku do roku poprzedniego odnotowano w województwie spadek zatrudnienia w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe (spadek o 3,4%), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ (o 3,3%), górnictwo i wydobywanie (o 1,3%). Wzrost przeciętnego zatrudnienia odnotowano w sekcji dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ (o 2,9%).

Wydajność pracy w przemyśle w 2013 r. w województwie warmińsko-mazurskim wyniosła 358,0 tys. zł (w cenach bieżących) i była o 2,1% wyższa (w cenach stałych) niż przed rokiem.

Dane prezentujące produkcję sprzedaną przemysłu w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc,
 - „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał; jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).
-

BUDOWNICTWO

W 2013 r. w województwie warmińsko-mazurskim produkcja sprzedana budownictwa spadła w stosunku do roku poprzedniego. Mniejsza niż przed rokiem była również wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej. W omawianym okresie wystąpił spadek wydajności pracy¹ w budownictwie, przy jednoczesnym spadku przeciętnego zatrudnienia.

W 2013 r. w województwie warmińsko-mazurskim produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 3 079,7 mln zł i zmniejszyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 15,9% (w skali kraju spadek odpowiednio o 11,3%). Produkcja sprzedana budownictwa w województwie stanowiła 1,8% sprzedaży krajowej w tej sekcji.

Dane o produkcji sprzedanej budownictwa dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”. Dane te obejmują:

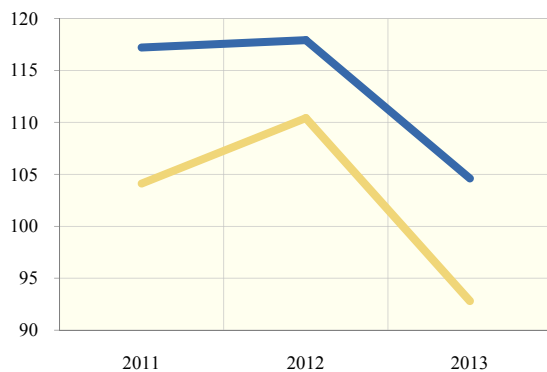
- wartość sprzedanych wyrobów, półfabrykatów i części własnej produkcji (niezależnie od tego czy otrzymano za nie należne opłaty);
- wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. przemysłowych, budowlanych, jak i innych niż przemysłowe i budowlane;
- zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Tabl. 20. **Budownictwo**

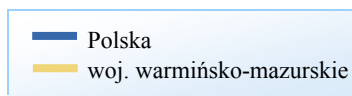
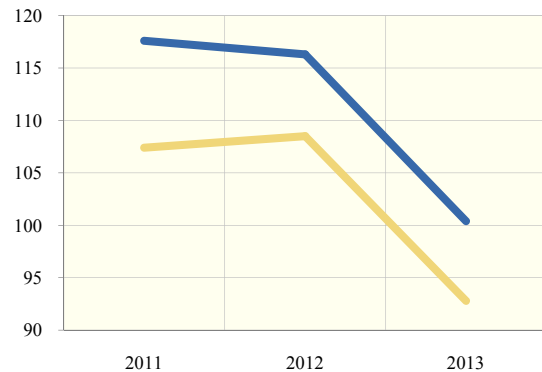
Wyszczególnienie	2010	2012	2013
POLSKA			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	160 403,9	189 076,7	167 771,8
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	51,5	50,8	49,3
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	442,8	486,3	444,2
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	3 317,4	3 664,1	3 079,7
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	66,0	64,8	65,9
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	14,1	15,2	13,1
m. OLSZTYN			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	1 100,8	1 224,2	999,3
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	57,5	52,8	54,7
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	4,5	3,8	3,1

¹ Mierzonej wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego.

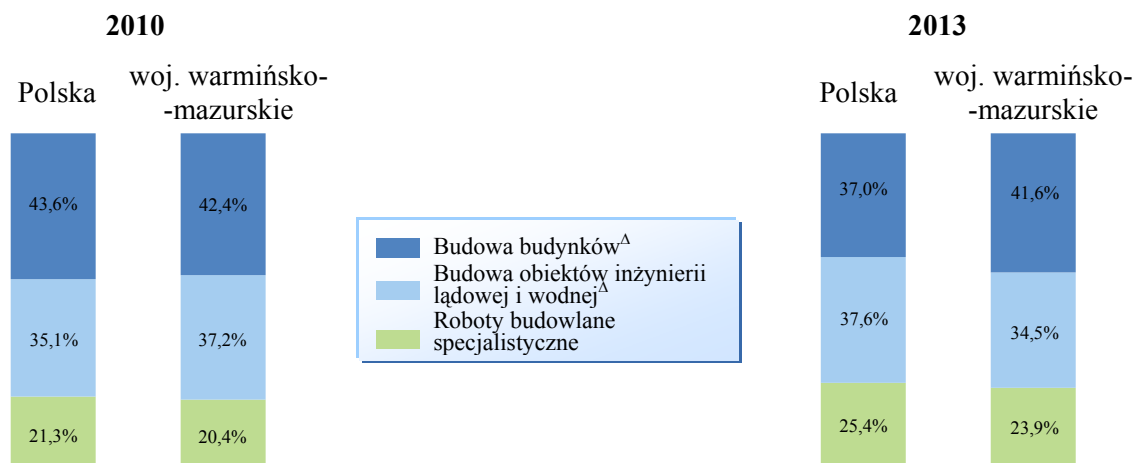
Wyk. 49. **Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)**
2010 = 100

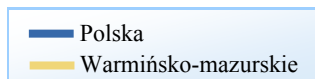
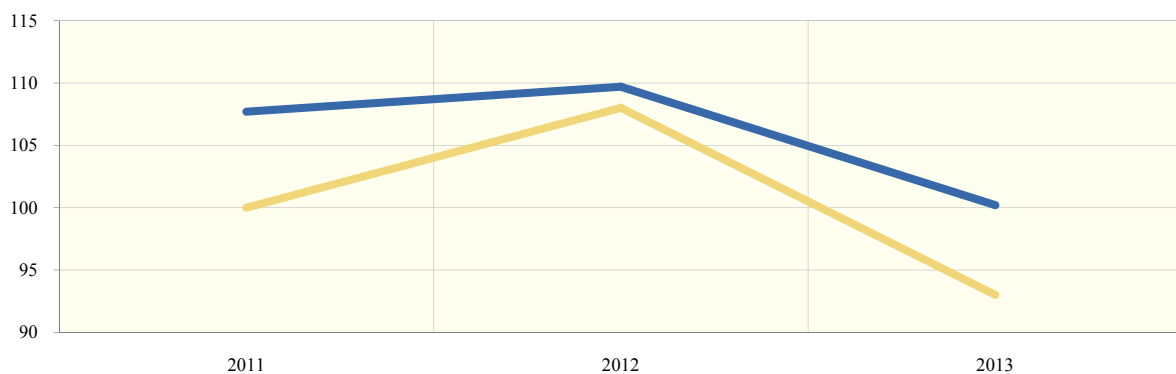
Wyk. 50. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)**
2010 = 100

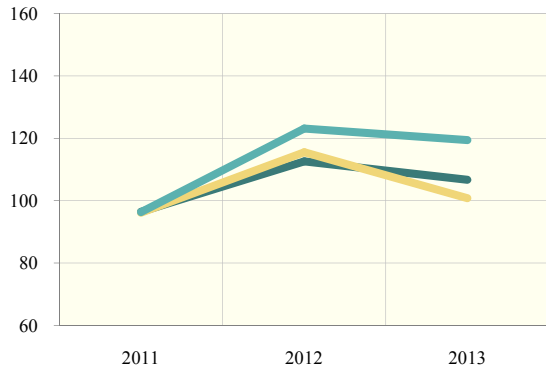
Wyk. 51. **Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD (ceny bieżące)**

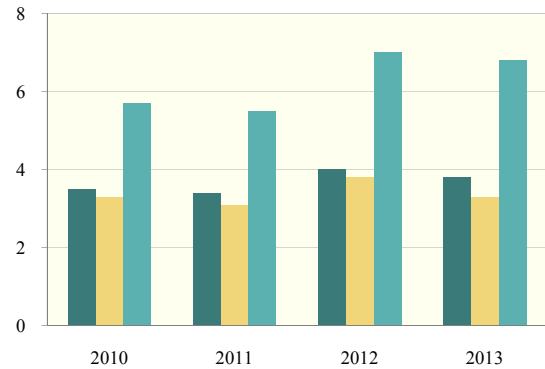
Wyk. 52. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie**
2010 = 100

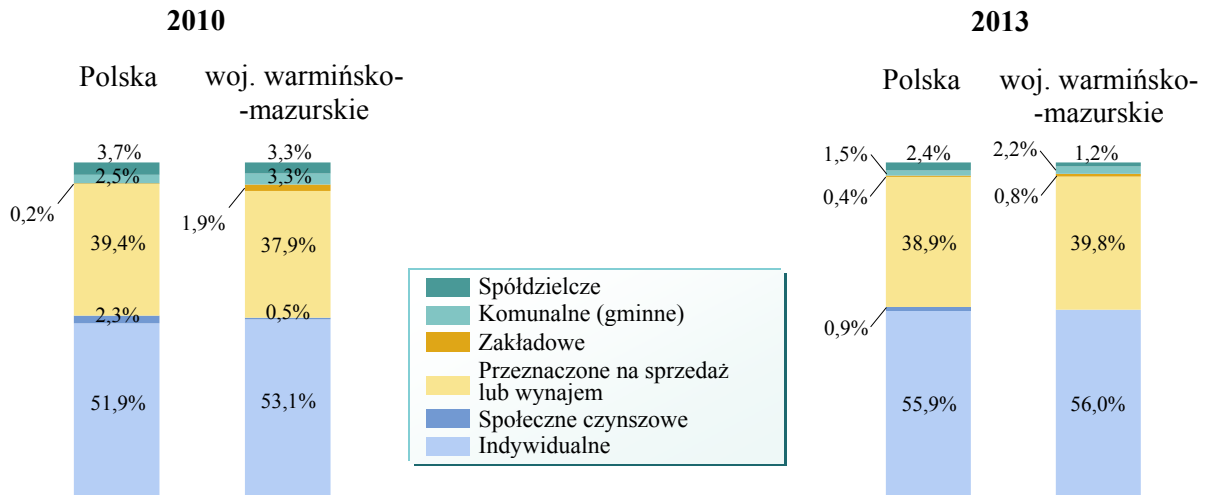
Wyk. 53. **Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania**
2010 = 100

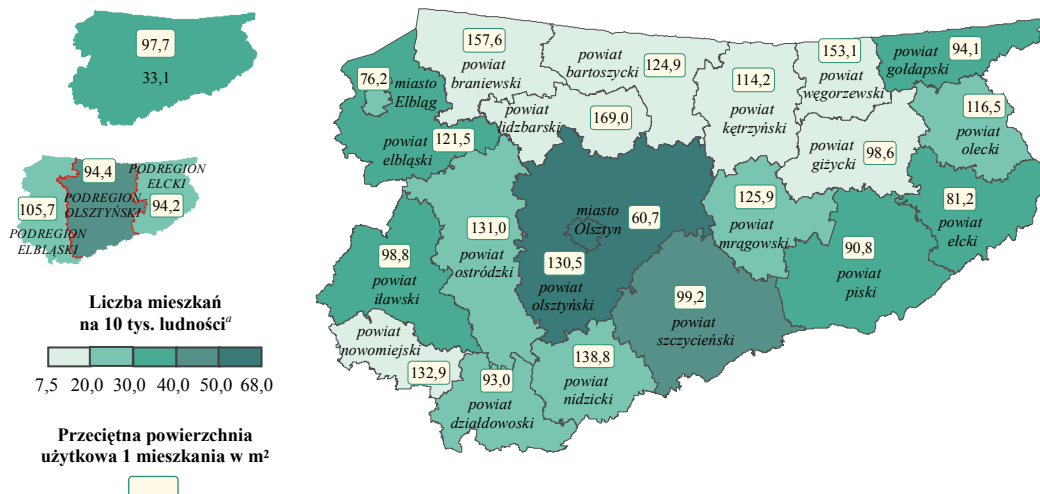
Wyk. 54. **Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 ludności**

Wyk. 55. **Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa**

Wyk. 56. **Mieszkania oddane do użytkowania w województwie warmińsko-mazurskim według podregionów i powiatów w 2013 r.**

^a Ludność według stanu w dniu 30 VI.

W województwie produkcja budowlano-montażowa w analizowanym okresie wyniosła 2 030,1 mln zł (65,9% ogólnej wartości produkcji sprzedanej budownictwa) i zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 14,5% (w kraju spadek o 13,6%). Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana w województwie stanowiła 2,4% produkcji krajowej.

Tabl. 21. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie warmińsko-mazurskim (ceny bieżące)**

Działy	2012				2013			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	133,1	105,5	101,9	101,0	89,8	85,3	83,0	85,5
Budowa budynków ^Δ	121,7	108,5	93,4	93,7	85,3	96,5	93,0	88,0
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	178,8	81,4	88,4	90,6	120,1	86,3	82,8	92,5
Roboty budowlane specjali- styczne	125,4	144,3	145,2	134,2	72,0	67,3	69,2	73,9

Pod względem wielkości sprzedaży produkcji budowlano-montażowej znaczący udział posiadały podmioty, których podstawowym rodzajem działalności jest wznoszenie budynków (41,6% sprzedaży produkcji budowlano-montażowej w 2013 r.). Ich produkcja w analizowanym okresie była o 12,0% niższa niż rok wcześniej. W podmiotach, których podstawowym rodzajem działalności jest budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej (udział 34,5%) produkcja zmniejszyła się o 7,5%, a w przedsiębiorstwach wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne (udział 23,9%) o 26,1%.

W 2013 r. spadkowi produkcji sprzedanej budownictwa towarzyszyło zmniejszenie przeciętnego zatrudnienia w tej sekcji (o 13,9%, o 8,7% w skali kraju).

Wydajność pracy w budownictwie w 2013 r. w województwie ukształtowała się na poziomie 235,7 tys. zł (w cenach bieżących), co oznacza spadek o 2,4% w stosunku do roku poprzedniego.

Dane prezentujące produkcję sprzedaną budownictwa w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał; jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

W 2013 r. w województwie warmińsko-mazurskim, w porównaniu z rokiem poprzednim, spadła liczba mieszkań oddanych do użytkowania, mieszkań na realizację których wydano pozwolenia oraz mieszkań, których budowę rozpoczęto. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania była większa niż przed rokiem.

W 2013 r. w województwie oddano do użytkowania 4 797 mieszkań, tj. o 12,7% mniej niż przed rokiem (o 0,8% więcej niż w 2010 r.). W kraju notowano spadek o 5,1% liczby lokali mieszkalnych przekazanych do użytkowania w odniesieniu do roku poprzedniego (wzrost o 6,8% w porównaniu z 2010 r.). Mieszkania oddane do użytkowania na terenie województwa stanowiły 3,3% efektów krajowych (w 2012 r. – 3,6%, w 2010 r. – 3,5%).

*Informacje o **mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych. Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.*

Tabl. 22. **Budownictwo mieszkaniowe**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
POLSKA			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 ludności	3,5	4,0	3,8
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	106,1	102,4	104,6
Mieszkania, na budowę których wydano pozwolenia na 1 000 ludności	4,5	4,3	3,6
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1 000 ludności .	4,1	3,7	3,3
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 ludności	3,3	3,8	3,3
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	96,2	95,9	97,7
Mieszkania, na budowę których wydano pozwolenia na 1 000 ludności	4,3	3,7	2,6
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1 000 ludności .	2,8	2,8	2,2
m. OLSZTYN			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 ludności	5,7	7,0	6,8
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	65,9	63,5	60,7
Mieszkania, na budowę których wydano pozwolenia na 1 000 ludności	8,2	3,6	1,7
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1 000 ludności .	3,8	2,0	1,8

W 2013 r. wzrost liczby oddanych mieszkań w województwie warmińsko-mazurskim odnotowano tylko w budownictwie komunalnym (3-krotny wzrost liczby mieszkań, przy udziale 2,3%). W pozostałych formach budownictwa oddano mniej mieszkań niż w 2012 r. W budownictwie zakładowym wystąpił spadek o 78,0% (przy udziale 0,8%), spółdzielczym o 67,1% (przy udziale 1,2%), przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem o 11,9% (przy udziale 39,8%) i indywidualnym o 8,9% (przy udziale 56,0%). W budownictwie społecznym czynszowym w 2013 r. nie oddano do użytkowania żadnego mieszkania. Najwięcej mieszkań do użytkowania oddano w Olsztynie (1 187) i powiecie olsztyńskim (667), najmniej natomiast w powiatach lidzbarskim (32), braniewskim i węgorzewskim (po 38). Mieszkania oddane w Olsztynie stanowiły 24,7% mieszkań oddanych w województwie.

Tabl. 23. **Mieszkania oddane do użytkowania w województwie warmińsko-mazurskim**

Formy budownictwa	2012				2013			
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2011 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2012 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
O g ó l e m	5 496	100,0	120,3	95,9	4 797	100,0	87,3	97,7
Spółdzielcze	170	3,1	76,2	49,8	56	1,2	32,9	71,9
Komunalne (gminne)	36	0,7	36,7	42,9	108	2,3	3-krotnie	39,0
Zakładowe	168	3,0	3-krotnie	57,9	37	0,8	22,0	79,8
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	2 167	39,4	130,9	55,4	1 909	39,8	88,1	52,3
Spółeczne czynszowe	36	0,7	133,3	42,4	-	-	x	-
Indywidualne	2 919	53,1	116,3	132,2	2 687	56,0	91,1	133,2

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w województwie warmińsko-mazurskim w 2013 r. wyniosła 97,7 m² (w kraju – 104,6 m²) i zwiększyła się o 1,8 m² w stosunku do roku poprzedniego (w kraju wzrosła o 2,2 m²).

W porównaniu z 2010 r. uległa ona zwiększeniu o 1,5 m² (w kraju zmniejszyła się o 1,5 m²).

Mieszkania o największej średniej powierzchni użytkowej zostały wybudowane w budownictwie indywidualnym (przeciętna powierzchnia użytkowa – 133,2 m²), a najmniejsze – w budownictwie komunalnym (39,0 m²).

W województwie warmińsko-mazurskim w 2013 r. największe mieszkania oddano w powiatach: lidzbarskim (przeciętna powierzchnia użytkowa – 169,0 m²), braniewskim (157,6 m²), węgorzewskim (153,1 m²), a najmniejsze – w Olsztynie (60,7 m²) i Elblągu (76,2 m²).

Liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia wyniosła 3 743, tj. o 30,1% mniej niż rok wcześniej i o 39,6% niż w 2010 r. (w skali kraju nastąpił spadek o 16,0% w stosunku do roku poprzedniego i o 20,7% w odniesieniu do 2010 r.). Mieszkania, na budowę których wydano pozwolenia w województwie stanowiły 2,7% ogółu mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia w kraju (w 2012 r. – 3,2%, w 2010 r. – 3,5%).

W województwie warmińsko-mazurskim w 2013 r. najwięcej pozwoleń na budowę mieszkań wydano inwestorom indywidualnym (62,4% ogółu) oraz budującym mieszkania z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem (34,9%). Liczba mieszkań, na budowę których uzyskali pozwolenia inwestorzy indywidualni zmniejszyła się w skali roku o 15,6%. Spadek liczby mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia odnotowano także w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 45,4%), komunalnym (o 54,0%) i zakładowym (o 89,8%). Tylko spółdzielnie mieszkaniowe uzyskały w 2013 r. więcej pozwoleń na budowę mieszkań niż w ubiegłym roku (3-krotnie). Budownictwu społecznemu czynszowemu, podobnie jak w 2012 r., nie wydano żadnego pozwolenia na budowę mieszkań.

Tabl. 24. **Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia w województwie warmińsko-mazurskim**

Formy budownictwa	2012			2013		
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2011 = = 100	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2012 = = 100
O g ó ł e m	5 351	100,0	91,0	3743	100,0	69,9
Spółdzielcze	12	0,2	10,6	36	1,0	3-krotnie
Komunalne (gminne)	124	2,3	169,9	57	1,5	46,0
Zakładowe	49	0,9	49-krotnie	5	0,1	10,2
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	2 397	44,8	101,1	1308	34,9	54,6
Indywidualne	2 769	51,7	83,3	2337	62,4	84,4

Większą niż przed rokiem liczbę mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia zanotowano tylko w czterech powiatach województwa, przy czym najwyższy wzrost nastąpił w powiecie węgorzewskim (2,6-krotny). Największy spadek zaobserwowano w Elblągu (o 59,4%), w powiatach ełckim (o 55,7%) i ostródzkim (o 53,6%), w Olsztynie (o 52,9%) oraz powiecie giżyckim (o 51,8%). Pozwolenia wydane w Olsztynie stanowiły 7,9% ogółu pozwoleń wydanych na budowę mieszkań w województwie.

W 2013 r. rozpoczęto budowę 3 156 mieszkań, tj. o 23,7% mniej niż w 2012 r. (w skali kraju spadek wyniósł 10,2%). W porównaniu do 2010 r. liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto zmniejszyła się w województwie o 21,9% (w kraju – o 19,4%). Mieszkania, których budowę rozpoczęto na terenie województwa stanowiły 2,5% rozpoczętych w kraju (w 2012 r. – 2,9%, w 2010 r. – 2,6%).

W regionie w 2013 r. największą liczbę mieszkań, których budowę rozpoczęto zanotowano w budownictwie indywidualnym – 2 166, tj. o 1,1% mniej niż rok wcześniej oraz przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – 807, tj. o 57,0% mniej.

W województwie warmińsko-mazurskim w odniesieniu do 2012 r. spadek liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto odnotowano w siedemnastu powiatach, najwyższy – w Elblągu (spadek o 80,3%), w powiatach: nidzickim (o 45,3%), nowomiejskim (o 41,1%) i ełckim (o 40,1%). Wzrost liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto wystąpił tylko w czterech powiatach województwa, najwyższy – w powiatach kętrzyńskim (wzrost o 47,3%) i oleckim (o 30,6%). Spośród mieszkań, których budowę rozpoczęto w województwie warmińsko-mazurskim 10,0% stanowiły mieszkania, których budowę rozpoczęto w Olsztynie.

Dane prezentujące budownictwo mieszkaniowe w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- *„Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,*
- *„Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał,*
- *„Budownictwo mieszkaniowe w województwie warmińsko-mazurskim” – opracowanie sygnałne dostępne co roku;*

jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

RYNEK WEWNĘTRZNY

W 2013 r. w województwie warmińsko-mazurskim, w odniesieniu do roku poprzedniego, spadła zarówno sprzedaż detaliczna, jak i hurtowa.

Wartość sprzedaży detalicznej (w cenach bieżących) zrealizowanej przez jednostki handlowe i niehandlowe w 2013 r. zmniejszyła się w odniesieniu do poprzedniego roku o 2,3% (w kraju sprzedaż detaliczna ukształtowała się na poziomie o 2,3% wyższym niż w roku poprzednim).

Dane o sprzedaży detalicznej towarów obejmują sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. składy, magazyny), w ilościach wskazujących na zakupy dla potrzeb indywidualnych nabywców.

Tabl. 25. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
	rok poprzedni = 100		
POLSKA			
O g ó ł e m	105,5	105,6	102,3
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	107,9	103,3	110,8
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	113,1	109,1	93,9
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	101,2	104,4	102,6
Pozostała sprzedaż detaliczna			
w niewyspecjalizowanych sklepach	113,6	113,2	109,9
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny .	117,2	106,9	109,7
Włókno, odzież, obuwie	113,1	104,4	107,9
Meble, RTV, AGD	123,0	117,5	105,6
Prasa, książki, pozostała sprzedaż			
w wyspecjalizowanych sklepach	83,6	87,6	100,7
Pozostałe	95,9	101,3	96,8
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
O g ó ł e m	104,5	110,9	97,7
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	98,4	143,4	108,9
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	121,6	117,0	68,3
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	98,9	103,2	101,3
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny .	100,6	100,2	118,4
Włókno, odzież, obuwie	114,9	101,9	97,4
Meble, RTV, AGD	91,5	68,7	94,2

^a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wartości sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

Tabl. 25. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a (dok.)**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
	rok poprzedni = 100		
WARMIŃSKO-MAZURSKIE (dok.)			
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	122,6	127,1	97,9
Pozostałe	107,8	101,9	100,3

^a Patrz notka *a* na str. 82.

W województwie warmińsko-mazurskim w kolejnych kwartalnych okresach narastających 2013 r. notowano spadek dynamiki ogółem sprzedaży detalicznej towarów w skali roku. Wysoki spadek w odniesieniu do 2012 r. obserwowano w przedsiębiorstwach zajmujących się sprzedażą paliwa stałego, ciekłego i gazowego (o 31,7%). Wzrost sprzedaży uzyskano m.in. w sprzedaży farmaceutyków, kosmetyków, sprzętu ortopedycznego (o 18,4%), pojazdów samochodowych, motocykli, części (o 8,9%).

W strukturze sprzedaży detalicznej w 2013 r. największy udział miały przedsiębiorstwa zajmujące się handlem pojazdami samochodowymi, motocyklami, częściami (24,2%), zgrupowane w kategorii „pozostałe” (23,8%) oraz przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (23,6%).

Tabl. 26. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a w województwie warmińsko-mazurskim (ceny bieżące)**

Wyszczególnienie	2012				2013			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	116,2	111,7	112,8	110,9	90,8	95,5	94,6	97,7
w tym:								
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	136,5	139,3	138,2	143,4	100,1	102,5	104,9	108,9
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe ...	144,6	142,8	145,0	117,0	66,1	63,5	63,2	68,3
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	113,0	101,4	102,7	103,2	91,3	100,7	101,6	101,3
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	92,9	98,6	103,7	100,2	120,5	116,9	113,3	118,4
Włókno, odzież, obuwie	90,4	96,2	109,2	101,9	110,1	105,8	93,4	97,4
Meble, RTV, AGD	74,7	80,5	82,1	68,7	71,9	75,4	80,5	94,2
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	139,6	126,5	128,8	127,1	89,5	98,7	96,9	97,9
Pozostałe	103,8	96,3	96,5	101,9	92,3	102,4	99,5	100,3

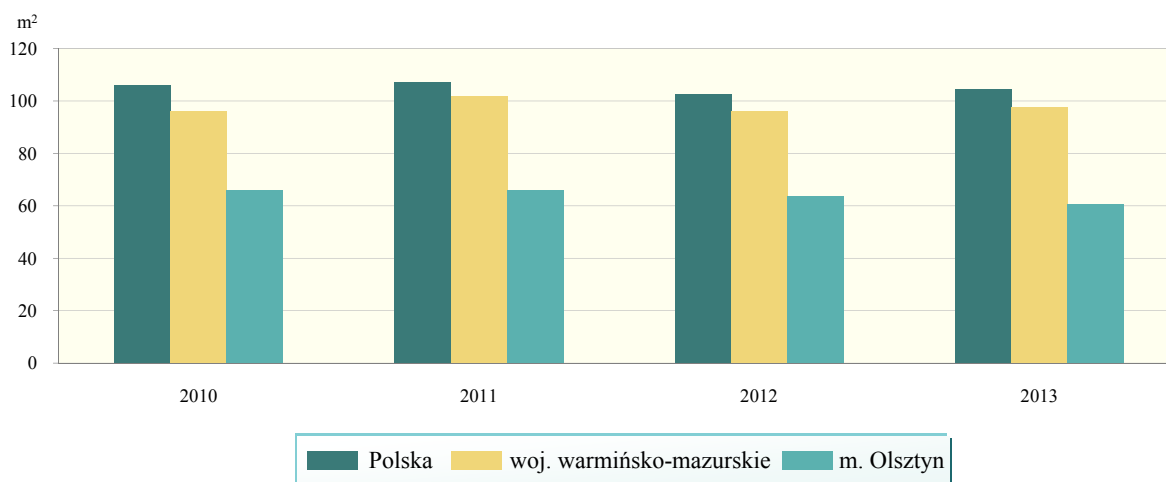
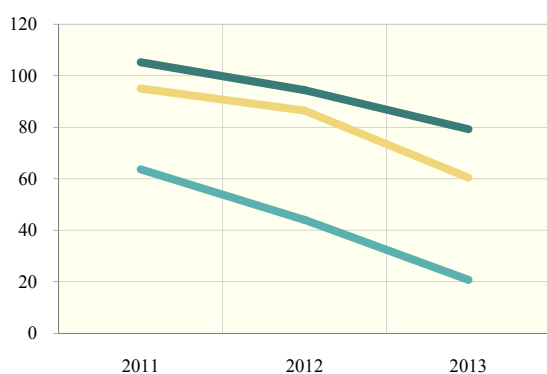
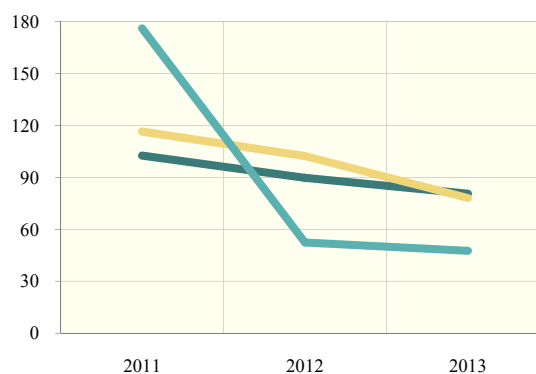
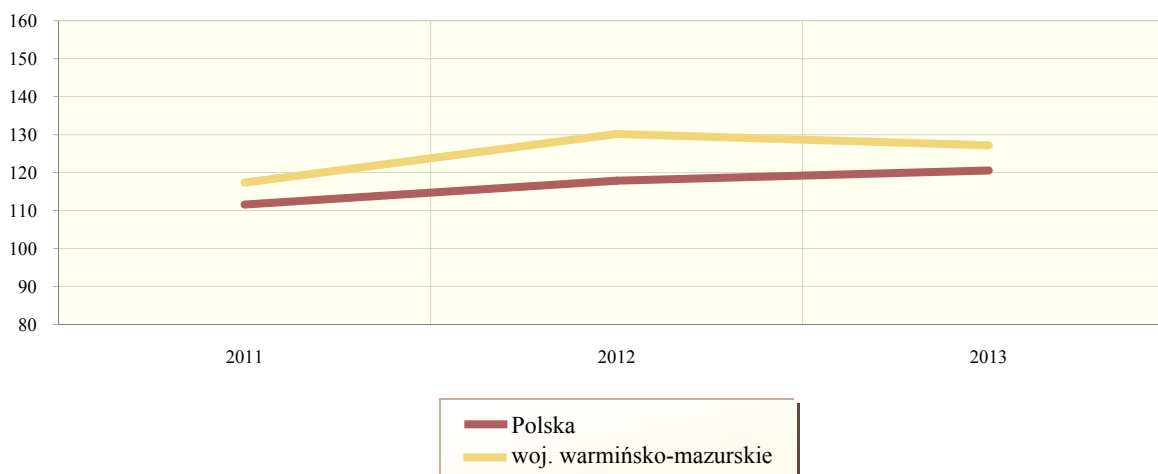
^a Patrz notka *a* do tabl. 25 na str. 82.

W 2013 r. w województwie warmińsko-mazurskim wartość sprzedaży hurtowej towarów (w cenach bieżących) spadła o 24,3% w odniesieniu do 2012 r. Sprzedaż hurtowa w jednostkach

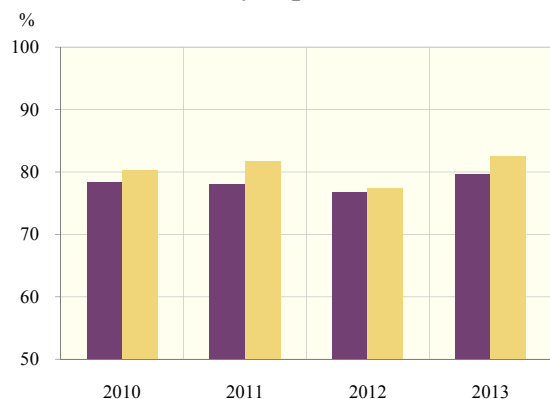
handlowych była o 2,6% mniejsza od poziomu zanotowanego przed rokiem (w tym w przedsiębiorstwach hurtowych spadek wyniósł 4,3%). W kraju sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych w omawianym roku była wyższa o 3,5% niż w 2012 r. (w tym zrealizowana przez jednostki hurtowe odpowiednio o 1,3%). W regionie w skali roku znacznie zmniejszyła się wartość sprzedaży hurtowej płodów rolnych i żywych zwierząt (o 22,8%) oraz sprzedaż niewyspecjalizowana (o 22,4%). Największy wzrost sprzedaży odnotowano natomiast w sprzedaży hurtowej wyrobów włókienniczych, odzieży i obuwia (o 38,5%).

Dane prezentujące rynek wewnętrzny w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

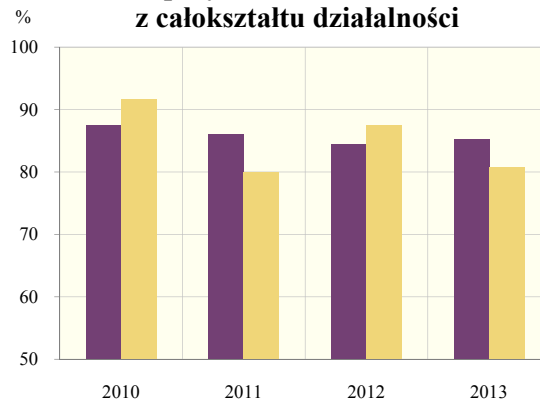
- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
 - „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał.
-

Wyk. 57. **Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania**Wyk. 58. **Dynamika liczby wydanych pozwoleń na realizację mieszkań**
2010 = 100Wyk. 59. **Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto**
2010 = 100Wyk. 60. **Dynamika sprzedaży detalicznej**
(ceny bieżące)
2010 = 100

Wyk. 61. **Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów**

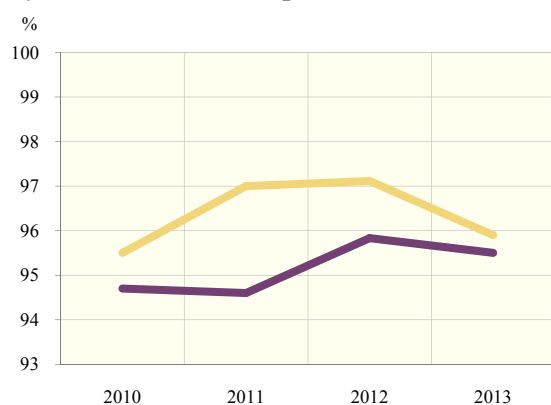

Wyk. 62. **Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności**

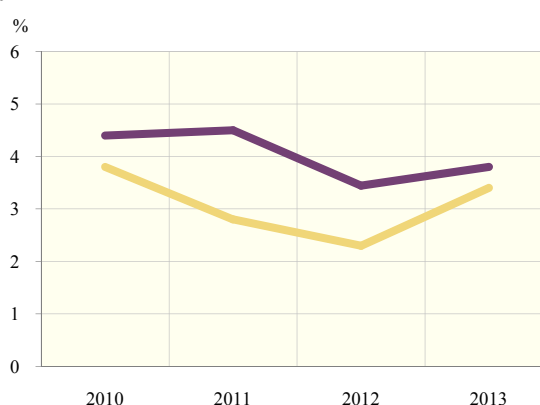

■ Polska
■ woj. warmińsko-mazurskie

Wyk. 63. **Wskaźnik poziomu kosztów**

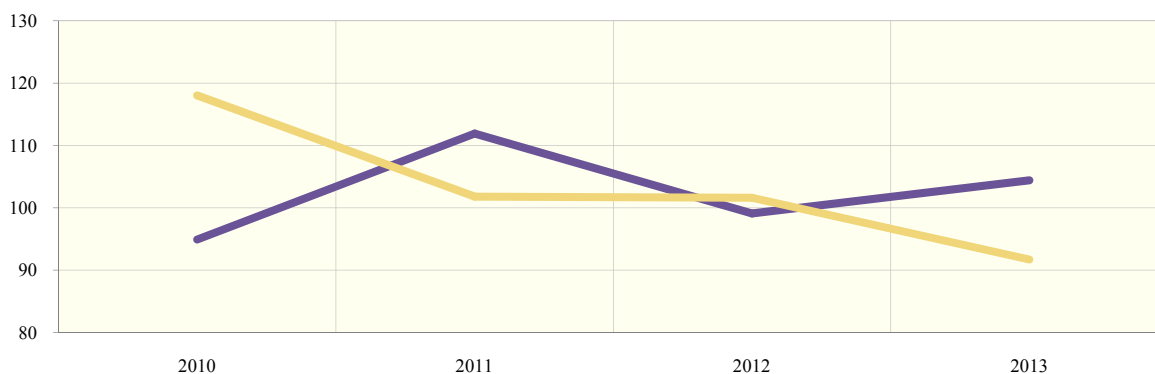

Wyk. 64. **Wskaźnik rentowności obrotu netto**

— Polska
— woj. warmińsko-mazurskie

Wyk. 65. **Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem (ceny bieżące)**
Rok poprzedni = 100

— Polska
— woj. warmińsko-mazurskie

WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW NIEFINANSOWYCH

W 2013 r. w województwie warmińsko-mazurskim wyniki finansowe uzyskane przez badane przedsiębiorstwa niefinansowe uległy poprawie w porównaniu z rokiem poprzednim. Wzrost przychodów z całokształtu działalności był szybszy niż kosztów ich uzyskania, co wpłynęło na poprawę wskaźnika poziomu kosztów. Poprawił się wynik finansowy brutto i netto. Odnotowano poprawę wskaźników rentowności.

Wyniki finansowe uzyskane w 2013 r. przez badane przedsiębiorstwa w województwie warmińsko-mazurskim były znacznie lepsze (oprócz wyniku finansowego na operacjach finansowych i wyniku zdarzeń nadzwyczajnych) w porównaniu z rokiem poprzednim, a także 2010 r. W kraju wyniki finansowe uzyskane w 2013 r. również były korzystniejsze od zanotowanych w 2012 r.

Dane dotyczące wyników finansowych przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do nowelizacji ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2013, poz. 330).

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- *koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem, pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;*
- *pozostałe koszty operacyjne;*
- *koszty finansowe.*

Przychody z całokształtu działalności ukształtowały się na poziomie 31 964,9 mln zł i w odniesieniu do poprzedniego roku były o 1,5% wyższe, natomiast koszty ich uzyskania wyniosły 30 669,3 mln zł i wzrosły o 0,3%. Wzrost przychodów z całokształtu działalności był szybszy niż kosztów ich uzyskania, co wpłynęło na poprawę wskaźnika poziomu kosztów w skali roku – o 1,2 p. proc. z 97,1% do 95,9% (w kraju zanotowano jego poprawę o 0,3 p. proc. z 95,8% do 95,5%). W omawianym okresie poprawił się również wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wynik na pozostałej działalności operacyjnej,

W 2013 r. zysk netto wykazało 82,6% badanych przedsiębiorstw, wobec 77,4% przed rokiem, a ich udział w przychodach ogółem zmalał z 87,6% w 2012 r. do 80,7%.

Wyniki finansowe:

- *wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, skorygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych;*
- *obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych, a w 2013 r. również inne płatności wynikające z odrębnych przepisów;*
- *wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.*

na działalności gospodarczej, finansowy brutto i netto (w kraju odnotowano poprawę wyników finansowych przedsiębiorstw w stosunku do poprzedniego roku). Odnotowano pogorszenie się wyniku na operacjach finansowych i wyniku zdarzeń nadzwyczajnych (w kraju odnotowano pogorszenie się wyniku zdarzeń nadzwyczajnych).

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w 2013 r. w województwie warmińsko-mazurskim osiągnęły wartość 31 417,8 mln zł (wzrost o 1,7% w stosunku do roku poprzedniego), a koszty ich uzyskania wyniosły 30 021,6 mln zł (wzrost odpowiednio o 0,7%). Wynik ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (na poziomie 1 396,2 mln zł) był o 29,6% wyższy niż przed rokiem, przy znacznej poprawie wyniku na pozostałej działalności operacyjnej (z 108,5 mln zł w 2012 r. do 199,9 mln zł w 2013 r.) oraz pomimo zwiększenia strat na operacjach finansowych (z minus 277,0 mln zł do minus 300,5 mln zł). W rezultacie, wynik finansowy na działalności gospodarczej był o 42,5% wyższy od zanotowanego w roku poprzednim (wyniósł 1 295,6 mln zł). Po uwzględnieniu zdarzeń nadzwyczajnych w kwocie minus 1,8 mln zł wynik finansowy brutto osiągnął wartość 1 293,8 mln zł, tj. o 42,4% większą niż w 2012 r. Po odliczeniu obciążeń, wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie 1 087,8 mln zł i poprawił się o 50,5% w stosunku do uzyskanego przed rokiem.

Wskaźniki:

- *wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;*
- *wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;*
- *wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;*
- *wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;*
- *wskaźnik płynności finansowej I stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych;*
- *wskaźnik płynności finansowej II stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych.*

W badanych przedsiębiorstwach odnotowano znaczną poprawę podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych. Poprawiły się wskaźniki rentowności – ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 3,5% w roku poprzednim do 4,4% w 2013 r.), obrotu brutto (odpowiednio z 2,9% do 4,0%) i obrotu netto (z 2,3% do 3,4%), a także wskaźnik płynności finansowej I stopnia (z 21,0% do 22,0% w 2013 r.). Natomiast wskaźnik płynności finansowej II stopnia przekroczył poziom uznawanym za optymalny (wzrósł z 113,7% do 170,5% w 2013 r.).

W kraju w 2013 r. odnotowano poprawę podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych badanych przedsiębiorstw w odniesieniu do poprzedniego roku.

Tabl. 27. **Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
	w %		
POLSKA			
Wskaźnik poziomu kosztów	94,7	95,8	95,5
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	5,2	4,3	4,3
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	5,3	4,2	4,5
Wskaźnik rentowności obrotu netto	4,4	3,4	3,8
Wskaźnik płynności I stopnia	39,7	34,1	35,0
Wskaźnik płynności II stopnia	105,5	97,4	96,8
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
Wskaźnik poziomu kosztów	95,5	97,1	95,9
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	4,6	3,5	4,4
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	4,5	2,9	4,0
Wskaźnik rentowności obrotu netto	3,8	2,3	3,4
Wskaźnik płynności I stopnia	21,5	21,0	22,0
Wskaźnik płynności II stopnia	108,2	113,7	170,5

Dane prezentujące wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał; jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

NAKLADY INWESTYCYJNE

W porównaniu do poprzedniego roku w 2013 r. notowano spadek nakładów inwestycyjnych badanych przedsiębiorstw mających siedzibę na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. W porównaniu z 2012 r. znacznie niższa była wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych i liczba nowych inwestycji.

Nakłady inwestycyjne (w cenach bieżących) na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących, poniesione w 2013 r. przez badane przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, wyniosły 1 037,2 mln zł i były niższe od zrealizowanych rok wcześniej o 8,3%. W kraju w 2013 r. wartość nakładów inwestycyjnych wzrosła o 4,4% w odniesieniu do poziomu zanotowanego w 2012 r.

Prezentowany podział nakładów inwestycyjnych, obejmujących nakłady na nowe środki trwałe i (lub) ulepszenie (rozbudowę, przebudowę, rekonstrukcję, modernizację) istniejących obiektów majątku trwałego, opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami „ESA 1995”. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Tabl. 28. **Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
POLSKA			
O g ó ł e m w mln zł	89 236,8	99 719,0	104 061,4
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	42,1	40,6	41,3
Zakupy	56,8	58,5	57,9
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	45,5	47,4	46,6
środków transportu	11,3	11,1	11,3
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
O g ó ł e m w mln zł	1 093,0	1 130,8	1 037,2
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	41,0	30,1	32,3
Zakupy	58,3	69,2	66,9
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	49,9	62,4	57,6
środków transportu	8,4	6,9	9,3

W omawianym roku w województwie warmińsko-mazurskim z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych na budynki i budowle wydatkowano 334,5 mln zł (o 1,7% mniej niż rok wcześniej), na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 597,1 mln zł (o 15,4% mniej), a na środki transportu – 96,6 mln zł (o 24,5% więcej). Wartość zakupów inwestycyjnych osiągnęła 693,6 mln zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się o 11,4%, a udział tych zakupów w nakładach ogółem zmniejszył się w skali roku o 2,3 p. proc.

W porównaniu z 2012 r. odnotowano spadek nakładów inwestycyjnych m.in. w zakwaterowaniu i gastronomii, budownictwie oraz obsłudze rynku nieruchomości. Wzrost nakładów miał miejsce m.in. w transporcie i gospodarce magazynowej, handlu; naprawie pojazdów samochodowych oraz informacji i komunikacji.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- *budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe;*
- *maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem);*
- *środki transportu;*
- *inne, tj. melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących), z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.*

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

W 2013 r. inwestowały głównie przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (na które przypadało 63,0% ogółu poniesionych nakładów) oraz wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (12,3%). W strukturze nakładów według sekcji w porównaniu z 2012 r. najbardziej zwiększył się udział nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwa zajmujące się przetwórstwem przemysłowym (o 2,9 p. proc.), natomiast najbardziej zmniejszył się udział nakładów przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 2,6 p. proc.).

W 2013 r. inwestorzy z regionu rozpoczęli realizację 565 nowych inwestycji o łącznej wartości kosztorysowej 436,1 mln zł (w roku poprzednim rozpoczęto 760 nowych inwestycji o wartości 826,7 mln zł). Na ulepszenie (tj. przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację) istniejących środków trwałych przypadało 24,1% wartości kosztorysowej wszystkich inwestycji rozpoczętych (rok wcześniej 11,4%). W kraju w omawianym okresie liczba rozpoczętych inwestycji zwiększyła się o 15,2%, a ich wartość kosztorysowa wzrosła o 13,0%.

Dane prezentujące nakłady inwestycyjne w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał; jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM
SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Specification
Ludność ^a w tys.	1 428,6	1 426,9	1 426,2	1 427,1	1 427,1	1 453,8	1 452,6	1 450,7	1 446,9	Population ^a in thous.
Na 1 000 ludności:										Per 1 000 population:
małżeństwa zawarte	5,45	5,87	6,67	7,00	6,59	5,76	5,26	5,18	4,53	marriages contracted
urodzenia żywe	10,31	10,55	10,92	11,43	11,57	10,85	10,15	9,87	9,41	live births
zgony	8,67	8,81	9,04	8,96	9,22	8,90	8,91	9,24	9,61	deaths
przyrost naturalny	1,64	1,74	1,89	2,47	2,34	1,95	1,25	0,63	-0,21	natural increase
saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-2,16	-3,53	-2,65	-2,17	-1,95	-1,86	-2,06	-1,78	-2,55	internal and international net migration for permanent residence
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^b w tys.	131,3	136,7	142,6	146,8	135,1	134,4	139,8	138,9	136,4	Average paid employment in the enterprise sector ^b in thous.
rok poprzedni = 100	x	139,6	140,4	102,9	92,0	99,5	104,0	99,3	98,2	previous year = 100
Bezrobotni zarejestrowani ^a w tys.	150,9	127,6	99,0	87,4	109,2	105,9	107,3	113,2	115,9	Registered unemployed persons ^a in thous.
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a w %	27,2	23,6	18,7	16,8	20,7	20,0	20,2	21,3*	21,7	Registered unemployment rate ^a in %
Udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych ^a w %	81,5	82,2	80,7	77,4	75,8	79,5	80,3	80,3	83,3	Unemployed persons without benefit rights in total number of unemployed persons ^a in %
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	411	332	341	327	277	230	266	159	134	Unemployed persons per job offer ^a
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^c w %	52,3	51,3	51,5	51,3	52,4	53,4	52,2	51,4	52,0	Activity rate by LFS ^c in %
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^c w %	41,6	43,2	46,0	47,5	48,0	48,3	47,1	45,8	46,1	Employment rate by LFS ^c in %
Stopa bezrobocia według BAEL ^c w % .	20,4	15,9	10,5	7,5	8,5	9,7	9,7	11,1	11,4	Unemployment rate by LFS ^c in %

^a Stan w końcu roku. ^b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^c Przeciętne w roku; dane nie są w pełni porównywalne z wynikami z lat poprzedzających 2010 r.
* Dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych.

^a As of the end of the year. ^b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. ^c Annual average; data are not fully comparable with the results from years previous 2010.
* Data revised in relation to the data already published.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM (cd.)
SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Specification
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a w zł	2 006,54	2 088,50	2 309,69	2 514,60	2 598,57	2 739,09	2 848,17	2 978,59	3 049,13	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector^a in zł</i>
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	297,7	296,5	298,6	302,1	303,9	299,7	297,5	296,4	294,0	<i>Average monthly number of retirees and pensioners in thous.</i>
rok poprzedni = 100	99,5	99,6	100,7	101,1	100,6	98,6	99,3	99,6	99,2	<i>previous year = 100</i>
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1 019,16	1 098,71	1 131,01	1 233,90	1 339,93	1 428,63	1 501,12	1 588,21	1 669,55	<i>Average monthly gross retirement pay and pension paid by ZUS in zł</i>
rok poprzedni = 100	102,8	107,8	102,9	109,1	108,6	106,6	105,1	105,8	105,1	<i>previous year = 100</i>
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł .	756,55	799,84	811,93	859,30	912,15	955,05	986,78	1 056,15	1 128,17	<i>Average monthly gross retirement pay and pension for individual farmers in zł</i>
rok poprzedni = 100	101,5	105,7	101,5	105,8	106,2	104,7	103,3	107,0	106,8	<i>previous year = 100</i>
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100):										<i>Price indices of consumer goods and services (previous year = 100):</i>
ogółem	102,2	100,6	102,3	104,3	103,3	103,1	104,6	104,1	100,9	<i>total</i>
żywność i napoje bezalkoholowe	102,2	100,2	105,3	107,1	104,3	103,2	106,4	105,0	101,8	<i>food and non-alcoholic beverages</i>
odzież i obuwie	94,6	91,1	88,0	89,9	91,6	95,6	98,7	97,3	96,9	<i>clothing and footwear</i>
mieszkanie	103,5	102,8	103,2	106,7	106,4	104,1	105,6	105,1	102,0	<i>dwelling</i>
Plony zbóż podstawowych (z mieszankami zbożowymi) z 1 ha w dt	27,8	27,2	32,7	33,7	35,3	41,7	35,4	38,3	39,4	<i>Yields of basic cereals (with mixed cereals) per 1 ha in dt</i>
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych:										<i>Farm animals stock per 100 ha of agricultural land:</i>
bydło ^b	40,8	42,9	42,0	43,8	44,4	43,5 ^c	47,6	44,6	45,4	<i>cattle^b</i>
trzoda chlewna ^d	88,2	83,6	81,7	69,1	68,2	67,0 ^c	58,1	52,7	52,3	<i>pigs^d</i>

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* Stan w czerwcu. *c* Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI. *d* Stan w końcu lipca.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. *b* As of June. *c* Data of Agricultural Census as of 30 June. *d* As of the end of July.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM (cd.)
SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP (cont.)

94

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Specification
Wskaźnik cen skupu (rok poprzedni = 100):										<i>Price indices of procurement (previous year = 100):</i>
ziarna zbóż (bez siewnego)	81,8	119,2	159,7	84,7	78,4	126,5	142,6	105,8	84,4	<i>cereal grain (excluding sowing seed)</i>
żywcza rzeźnego wołowego (bez cieląt)	117,4	95,5	99,1	100,1	109,6	101,4	127,6	114,6	95,6	<i>cattle for slaughter (excluding calves)</i>
żywcza rzeźnego wieprzowego	91,6	94,4	96,9	113,7	112,9	88,1	114,0	121,4	96,5	<i>pigs for slaughter</i>
Relacje cen skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do cen targowiskowych:										<i>Procurement price^a per kg of pigs for slaughter to marketplace prices:</i>
1 kg żyta	14,3	10,0	6,4	7,0	9,3	9,4	8,1	6,6	7,8	<i>per kg of rye</i>
1 kg jęczmienia	10,3	8,0	5,6	6,1	9,4	8,0	6,1	6,8	6,2	<i>per kg of barley</i>
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (rok poprzedni = 100; ceny stałe) ^c	106,3	115,9	101,2	95,6	115,9	113,3	99,4	98,9	<i>Sold production of industry^b (previous year = 100; constant prices)^c</i>
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle ^b w tys.	77,1	80,5	83,7	85,5	77,6	77,6	80,4	78,5	76,1	<i>Average paid employment in industry^b in thous.</i>
rok poprzedni = 100	104,4	103,9	102,1	90,8	100,0	103,6	97,6	96,9	<i>previous year = 100</i>
Produkcja sprzedana budownictwa ^b (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)....	.	128,0	105,4	123,9	101,0	98,0	104,1	106,1	84,1	<i>Sold production of construction^b (previous year = 100; current prices)</i>
Produkcja budowlano-montażowa ^b (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	121,5	107,2	123,0	99,5	105,0	107,4	101,0	85,5	<i>Construction and assembly production^b (previous year = 100; current prices)</i>
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie ^b w tys.	11,2	12,5	13,6	14,4	14,1	14,1	14,1	15,2	13,1	<i>Average paid employment in construction^b in thous.</i>
rok poprzedni = 100	111,3	108,7	105,8	98,2	99,6	99,8	107,9	86,1	<i>previous year = 100</i>

a Ceny bieżące bez VAT. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *c* Dla lat 2006–2010 ceny stałe 2005 (średnie ceny bieżące 2005 r.), od 2011 r. ceny stałe 2010 (średnie ceny bieżące 2010 r.).

a Current prices excluding VAT. *b* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. *c* For 2006–2010 constant prices 2005 (average current prices 2005), since 2011 constant prices 2010 (average current prices 2010).

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM (dok.)

SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Specification
Mieszkania oddane do użytkowania	4 451	4 469	5 833	6 833	4 853	4 757	4 570	5 496	4797	<i>Dwellings completed</i>
rok poprzedni = 100	107,6	100,4	130,5	117,1	71,0	98,0	96,1	120,3	87,3	<i>previous year = 100</i>
na 1 000 ludności	3,1	3,1	4,1	4,8	3,4	3,3	3,1	3,8	3,3	<i>per 1 000 population</i>
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	93,8	88,8	84,1	90,4	95,1	96,2	101,8	95,9	97,7	<i>average usable floor space per dwelling in m²</i>
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (rok poprzedni = 100; ceny bieżące) ..	.	109,8	111,8	103,7	89,1	104,5	117,4	110,9	97,7	<i>Retail sale of goods^a (previous year = 100; current prices)</i>
Podmioty gospodarki narodowej ^b	110 087	111 311	113 058	115 821	114 821	119 028	117 172	119 913	122 226	<i>Entities of the national economy^b</i>
rok poprzedni = 100	101,1	101,1	101,6	102,4	99,1	103,7	98,4	102,3	101,9	<i>previous year = 100</i>
w tym spółki handlowe	5 080	5 239	5 427	5 514	5 749	6 043	6 409	6 820	7 321	<i>of which commercial companies</i>
rok poprzedni = 100	102,9	103,1	103,6	101,6	104,3	105,1	106,1	106,4	107,3	<i>previous year = 100</i>
w tym z udziałem kapitału z zagranicznego	851	881	908	924	939	945	963	995	1 026	<i>of which with foreign capital participation</i>
rok poprzedni = 100	102,7	103,5	103,1	101,8	101,6	100,6	101,9	103,3	103,1	<i>previous year = 100</i>
Wskaźnik poziomu kosztów w przed- siębiorstwach niefinansowych ^c w %	96,3	97,7	96,6	95,5	97,0	97,1	95,9	<i>Cost level indicator in non-financial enterprises^c in %</i>
Wskaźnik rentowności obrotu w przed- siębiorstwach niefinansowych ^c w %:										<i>Turnover profitability rate in non- financial enterprises^c in %:</i>
brutto	3,7	2,3	3,4	4,5	3,1	2,9	4,0	<i>gross</i>
netto	3,5	2,0	2,8	3,8	2,8	2,3	3,4	<i>net</i>
Nakłady inwestycyjne w przedsię- biorstwach ^c w mln zł (ceny bieżące)	1 326,5	1 615,0	1 511,7	1 266,5	925,9	1 093,0	1 113,0	1 130,8	1 037,2	<i>Investment outlays in enterprises^c in mln zł (current prices)</i>
rok poprzedni = 100 (ceny bieżące)	.	121,7	93,6	83,8	73,1	118,0	101,8	101,6	91,7	<i>previous year = 100 (current prices)</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu roku. ^c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

^a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. ^b In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the year. ^c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM WEDŁUG MIESIĘCY
SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS

96

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2012													
B – 2013													
Ludność ^{ab} w tys.	A	.	.	1 452,2	.	.	1 452,0	.	.	1 451,8	.	.	1 450,7
<i>Population^a in thous.</i>	B	.	.	1 449,2	.	.	1 448,3	.	.	1 447,6	.	.	1 446,9
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^c w tys.	A	137,6	137,6	137,4	137,3	137,7	137,6	137,3	137,2	137,0	136,3	143,2	141,5
<i>Average paid employment in the enterprise sector^c in thous.</i>	B	137,7	137,5	136,9	136,3	136,3	136,1	136,1	136,0	136,0	136,0	136,1	136,0
poprzedni miesiąc = 100	A	100,5	100,0	99,9	99,9	100,2	100,0	99,8	99,9	99,9	99,5	105,1	98,8
<i>previous month = 100</i>	B	97,4	99,8	99,6	99,5	100,0	99,8	100,0	99,9	100,0	100,0	100,1	99,9
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ..	A	99,2	98,3	98,3	99,2	99,9	99,5	99,1	99,2	99,2	98,9	104,3	103,3
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	100,1	99,9	99,6	99,2	99,0	98,9	99,1	99,2	99,2	99,7	95,0	96,1
Bezrobotni zarejestrowani ^a w tys.	A	114,5	116,0	114,5	109,9	105,2	102,0	101,2	102,1	102,7	104,8	108,5	113,2
<i>Registered unemployed persons^a in thous.</i>	B	120,8	122,4	121,3	117,0	111,6	107,4	107,3	107,1	107,6	108,9	112,2	115,9
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a w %	A	21,2	21,5	21,2	20,6	19,9	19,4	19,3	19,4	19,5	19,8	20,4	21,3*
<i>Registered unemployment rate^a in %</i>	B	22,4	22,6	22,4	21,8	21,0	20,4	20,4	20,3	20,4	20,6	21,1	21,7
Oferty pracy zgłoszone w ciągu miesiąca	A	2324	3052	4014	4481	3953	3227	3022	3159	4107	3298	2490	2293
<i>Job offers declared during a month</i>	B	2945	3700	5378	5094	4139	3852	4027	3722	3389	3031	2778	2107
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	A	173	120	106	97	83	97	105	72	93	112	115	159
<i>Registered unemployed persons per job offer^a</i>	B	130	111	77	85	70	84	82	67	75	96	103	134
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^c w zł	A	3 009,64	2 835,65	2 990,75	2 877,26	2 941,72	2 972,96	2 969,97	2 967,86	2 978,25	2 970,75	2 869,43	3 278,06
<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector^c in zł</i>	B	3 043,45	2 872,37	3 034,97	3 007,46	3 019,59	3 048,54	3 071,26	3 037,19	3 045,42	3 087,18	3 031,50	3 360,33
poprzedni miesiąc = 100	A	94,2	94,2	105,5	96,2	102,2	101,1	99,9	99,9	100,4	99,7	96,6	114,2
<i>previous month = 100</i>	B	92,8	94,4	105,7	99,1	100,4	101,0	100,7	98,9	100,3	101,4	98,2	110,8
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ..	A	111,8	105,5	103,0	102,4	105,9	105,3	102,7	102,7	101,2	103,5	97,4	102,6
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	101,1	101,3	101,5	104,5	102,6	102,5	103,4	102,3	102,3	103,9	105,6	102,5

a Stan w końcu okresu. *b* Na podstawie bilansu opartego na wynikach Narodowego Spisu Powszechnego 2011. *c* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. * Dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych.

a As of the end of the period. *b* On the basis of balance based on the results of the National Census 2011. *c* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. * Data revised in relation to the data already published.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)

SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2012													
B – 2013													
Wskaźnik cen Price indices of													
towarów i usług konsumpcyjnych ^a : consumer goods and services ^a :													
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	.	.	104,5	.	.	104,3	.	.	104,3	.	.	103,4
corresponding period of previous year = 100	B	.	.	101,4	.	.	100,5	.	.	101,0	.	.	100,7
skupu ziarna zbóż: procurement of cereal grain:													
poprzedni miesiąc = 100	A	101,8	101,6	102,0	110,4	104,0	96,2	97,5	92,4	102,9	102,1	104,5	102,5
previous month = 100	B	100,9	100,1	97,0	99,6	97,6	96,0	84,0	84,7	106,7	108,3	104,5	102,7
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	91,3	86,8	91,1	96,1	96,0	94,2	104,5	111,6	109,7	110,0	119,3	118,3
corresponding month of previous year = 100	B	117,1	115,4	109,9	99,1	92,9	92,7	79,9	73,2	75,9	80,5	80,5	80,7
skupu żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt): procurement of cattle for slaughter (excluding calves):													
poprzedni miesiąc = 100	A	113,8	102,7	96,4	99,9	97,5	103,0	99,2	106,7	99,3	94,1	100,8	107,1
previous month = 100	B	97,6	100,5	95,5	100,3	95,1	97,0	103,4	97,8	103,3	104,1	93,0	99,9
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	130,0	132,5	121,5	118,0	113,8	120,8	115,3	124,0	120,4	112,2	111,9	120,8
corresponding month of previous year = 100	B	103,7	101,4	100,5	100,9	98,4	92,7	96,6	88,5	92,1	101,9	93,9	87,6
skupu żywca rzeźnego wieprzowego: procurement of pigs for slaughter:													
poprzedni miesiąc = 100	A	92,8	102,5	97,1	102,4	101,2	105,2	98,1	103,7	104,0	100,1	95,8	96,0
previous month = 100	B	94,4	100,1	101,5	101,4	96,9	107,0	104,3	104,7	96,4	99,7	101,2	91,5
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	135,3	131,3	118,2	115,5	117,4	120,7	114,0	118,7	117,0	117,0	108,3	98,1
corresponding month of previous year = 100	B	99,8	97,4	101,8	100,8	96,5	98,2	104,4	105,4	97,6	97,2	102,7	98,0

^a W kwartale.

^a In the quarter.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)

SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

86

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2012													
B – 2013													
Relacja ceny skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do ceny targowiskowej 1 kg jęczmienia	A	6,4	6,6	6,4	6,3	6,9	6,2	7,5	6,8	6,8	7,1	7,1	6,4
<i>Procurement price^a per kg of pigs for slaughter to marketplace price per kg of barley</i>	B	6,0	5,7	6,0	6,0	5,4	5,5	6,3	7,1	7,2	7,8	7,4	6,9
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (ceny stałe): <i>Sold production of industry^b (constant prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	94,8	99,5	110,6	88,1	107,1	97,8	97,0	102,3	101,7	108,4	94,3	83,3*
<i>previous month = 100</i>	B	115,4	89,4	111,3	101,1	98,8	101,8	102,3	97,6	105,0	108,1	90,9	85,5
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ..	A	109,7	105,5*	101,1*	98,6	105,4*	102,9	103,1*	101,5*	95,3*	100,3*	98,9*	82,9*
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	100,9	90,6	91,1	104,5	96,4	100,4	106,0	101,1	104,3	103,9	100,2	102,8
Produkcja budowlano-montażowa ^b (ceny bieżące): <i>Construction and assembly production^b (current prices</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	35,1	74,0	154,1	106,2	101,3	156,2	83,2	107,7	111,8	101,3	96,7	127,7
<i>previous month = 100</i>	B	32,9	93,4	143,9	101,5	102,4	134,2	100,0	89,2	119,2	116,8	86,7	162,0
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ..	A	159,2	118,0	118,9	101,6	94,2	99,5	107,7	105,7	84,1	103,9	100,0	84,3
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	79,1	99,9	93,3	89,1	90,1	77,4	92,9	76,9	82,0	94,6	84,8	107,5
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	A	305	615	885	1 158	1 628	2 007	2 471	3 055	3 544	4 104	4 656	5 496
<i>Dwellings completed (since the beginning of the year)</i>	B	333	818	1286	1480	1815	2128	2404	2705	2994	3324	4024	4797
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	80,5	105,1	101,0	102,7	121,0	123,3	121,8	129,1	115,7	118,0	117,4	120,3
<i>corresponding period of previous year = 100</i>	B	109,2	133,0	145,3	127,8	111,5	106,0	97,3	88,5	84,5	81,0	86,4	87,3

^a Ceny bieżące bez VAT. ^b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. * Dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych.

^a Current prices excluding VAT. ^b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. * Data revised in relation to the data already published.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (dok.)

SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2012													
B – 2013													
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (ceny bieżące): Retail sale of goods ^a (current prices):													
poprzedni miesiąc = 100	A	91,7	96,7	120,3	94,4	104,4	102,0	107,0	106,6	88,3	99,6	90,3	108,9
previous month = 100	B	77,9	97,5	115,0	105,2	107,5	101,9	105,0	100,2	88,5	111,7	92,3	121,0
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100... corresponding month of previous year = 100	A	127,4	117,3	114,1	109,6	106,7	110,1	111,8	109,6	112,5	110,7	109,7	105,6
	B	89,8	90,6	86,6	96,6	99,4	99,3	97,5	91,7	92,0	103,1	105,3	117,0
Podmioty gospodarki narodowej ^b	A	116 658	116 800	117 052	117 332	117 771	118 143	118 333	118 639	118 912	119 276	119 700	119 913
Entities of the national economy ^b	B	119 658	119 873	119 982	120 351	120 749	121 284	121 680	122 083	122 206	122 219	122 224	122 226
w tym spółki handlowe	A	6 444	6 482	6 516	6 557	6 588	6 636	6 666	6 690	6 725	6 752	6 788	6 820
of which commercial companies	B	6 862	6 897	6 937	6 995	7 047	7 097	7 136	7 157	7 181	7 228	7 286	7 321
w tym z udziałem kapitału zagranicznego of which with foreign capital participation	A	961	963	967	971	971	976	980	983	988	991	991	995
	B	995	999	1 001	1 005	1 010	1 014	1 017	1 019	1 019	1 022	1 025	1 026
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach ^c : Profitability rate of turnover in enterprises ^c :													
brutto w %	A	.	.	2,2	.	.	2,6	.	.	3,1	.	.	2,9
gross in %	B	.	.	2,9	.	.	3,8	.	.	4,0	.	.	4,0
netto w %	A	.	.	1,8	.	.	2,2	.	.	2,7	.	.	2,3
net in %	B	.	.	2,6	.	.	3,2	.	.	3,3	.	.	3,4
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^c (w mln zł; ceny bieżące)	A	.	.	207,2	.	.	487,3	.	.	769,5	.	.	1 130,8
Investment outlays in enterprises ^c (in mln zł; current prices)	B	.	.	151,9	.	.	376,6	.	.	636,2	.	.	1 037,2
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 (ceny bieżące)	A	x	x	149,6	x	x	135,3	x	x	119,4	x	x	101,6
corresponding period of previous year = 100 (current prices)	B	x	x	73,3	x	x	77,3	x	x	82,7	x	x	91,7

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu okresu. ^c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; dane prezentowane są narastająco.

^a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. ^b In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the period.

^c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons; data are presented cumulatively.

